

Høringssvar om forslag til lov om ændring af børneloven, adoptionsloven, forældreansvarsloven og forskellige andre love (Familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, forenkling af familiedannelse ved voksenadoption m.v.)

4. september 2024

SMOT

Dok ID: 427318

Dansk Arbejdsgiverforening (DA) har modtaget høring om udkast til forslag til lov om ændring af børneloven, adoptionsloven, forældreansvarsloven, og forskellige andre love (Familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, forenkling af familiedannelse ved voksenadoption m.v.) Med lovforslaget sker der også ændringer i barselsloven.

Det fremgår af lovforslaget, at formålet med lovforslaget bl.a. er at introducere ret til fravær og barselsdagpenge for flere grupper, herunder tiltænkte forældre, som får fastslået forældreskab på grundlag af en surrogataftale.

DA støtter behovet for at tilpasse lovgivningen til nye familiekonstellationer, herunder ved surrogataftaler og medfaderskab. Lovgivning herom bør imidlertid skabe klare og forudsigelige rammer for forældre og børn og ikke mindst for arbejdsgivere, der skal håndtere flere grupper i forbindelse med forældreskab.

DA forudsætter, at lovforslaget ikke ændrer på gældende forståelse af rammerne for varsling og afholdelse af orlov for andre grupper, end dem der nu omfattes af barselsloven, herunder hvornår afholdelse af usammenhængende uger kræver aftale med arbejdsgiveren.

DA har følgende bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser:

Vester Voldgade 113

1552 København V

Tlf.: 33 38 90 00

CVR 16834017

da@da.dk

da.dk

Til § 10, nr. 1 – Flexibel afholdelse af orloven

Følgende fremgår på s. 180: *"Forslaget betyder bl.a., at adoptanter vil få mulighed for at kunne afholde alle 6 ugers fravær samtidig, således at de kan være sammen om at passe barnet i den første periode efter modtagelsen af barnet, ligesom adoptanter vil kunne vælge, om ugerne skal holdes i en sammenhængende eller ikke sammenhængende periode i 10-ugers perioden efter barnets modtagelse."*

Forslaget er efter DA's opfattelse udtryk for vidtgående fleksibilitet i forhold til nogle allerede meget vidtgående og gunstige orlovsregler. De danske orlovsregler er allerede meget fleksible og skal også hænge sammen i forhold til arbejdsgivers mulighed for at tilrettelægge arbejdet. Det kan være administrativt byrdefuldt for arbejdsgiveren at håndtere fravær i enkelte uger, hvorfor det bør være en forudsætning, at ikke-sammenhængende fravær kræver en aftale.

Til § 10, nr. 10 – Afholdelse af orlov udover 52 uger

Følgende fremgår på s. 196: *"Forslaget betyder, at en forælder, der er solo-forælder, jf. § 21 c eller eneforælder, jf. § 21 b, der har forældremyndigheden alene, og som får flerlinger, og dermed får ret til barselsdagpenge i mere end 52 uger, vil kunne holde de overskydende uger med barselsdagpenge i en forlænget periode på 4 måneder efter børnenes første år eller modtagelse."*

DA finder, at dette forslag i lighed med ovenstående er udtryk for vidtgående fleksibilitet i forhold til de gældende orlovsregler. Desuden kan det være administrativt byrdefuldt for arbejdsgiveren og skabe forvirring, at der opereres med forskellige frister for afholdelse.

Til § 10, nr. 10 – Varsling af orlov

Følgende fremgår på s. 197: *"Ugerne ud over de 52 uger vil kunne varsles til afholdelse på et hvilket som helst tidspunkt indenfor 16 måneders perioden efter § 15, stk. 4."*

DA er ikke enig i den fleksibilitet, der gives udtryk for på dette punkt i lovbemærkningerne, og finder at det bør udgå af lovforslaget, at orloven kan varsles til afholdelse på et hvilket som helst tidspunkt, da det giver indtrykket af, at medarbejderen frit kan placere orloven i den udvidede periode.

Økonomiske og administrative konsekvenser

DA hæfter sig ved, at lovforslaget konstaterer, at der ikke vil være økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.

Lovforslaget konstaterer også, at der ikke vil være administrative konsekvenser for erhvervslivet. Det er DA ikke enig i, da der med lovforslaget

bliver givet flere fraværsrettigheder til flere typer af forældre og mere fleksibilitet til afholdelsen, hvorfor arbejdsgivere vil skulle administrere dette i deres systemer. DA foreslår derfor, at det anføres, at lovforslaget vurderes at medføre administrative konsekvenser for erhvervslivet og at disse konkretiseres.

DA bemærker desuden, at der qua de mange ændringslove til barselsloven er behov for en lovbekendtgørelse for at gøre loven mere læsbar og overskuelig.

DA har ikke yderligere bemærkninger til lovforslaget.

Med venlig hilsen
DANSK ARBEJDSGIVERFORENING

Sara Margarite Otmishi

Social-, Bolig- og
Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Ankestyrelsens svar på høring om udkast til forslag til lov om ændring af børneloven, adoptionsloven, forældreansvarsloven og forskellige andre love (Familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, forenkling af familiedannelse ved voksenadoption m.v.) – jeres j.nr. 2023 – 539.

Den 27. august 2024

J.nr. 24-64049

Ankestyrelsen
7998 Statsservice

Tel +45 3341 1200

ast@ast.dk
sikkermail@ast.dk

EAN-nr.:
57 98 000 35 48 21

Åbningstid:
man-fre kl. 9.00-15.00

Social-, Bolig- og Ældreministeriet har ved mail af 27. juni 2024 bedt Ankestyrelsen om bidrag til besvarelse af høring om udkast til forslag til lov om ændring af børneloven, adoptionsloven, forældreansvarsloven og forskellige andre love (Familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, forenkling af familiedannelse ved voksenadoption m.v.)

Registrering af forældreskab i forbindelse med surrogataftaler

Ankestyrelsen bemærker, at det kan være hensigtsmæssigt i de administrative forskrifter at have opmærksomhed på barnets mulighed for at søge oplysninger om sin egen identitet samt myndighedernes sikring af alle oplysninger omkring barnet og dets genetiske ophav.

Adoption

Ankestyrelsens bemærkninger til ændring af adoptionslovens regler:

Principmeddelelse 6-21 – "samlivskravet"

Ankestyrelsen kan oplyse, at det i forhold til beskrivelsen af gældende ret er besluttet at ophæve principmeddelelse nr. 6-21. Ophævelsen af principmeddelelsen er en afledt følge af den ændrede praksis i sager om stedbarnsadoption ved kommercielle surrogataftaler, som EMD-dommen fra december 2022 har medført (K.K. og andre mod DK).

Barselsloven

Ankestyrelsens generelle bemærkninger til ændringer af barselsloven

Ankestyrelsen bemærker, at ændringerne af forældrebegrebet og retten til barselsdagpenge ved brug af surrogataftaler afhænger af, at Familieretshuset forholdsvis hurtigt kan afklare og anerkende forældreskabet efter børnelovens bestemmelser. Barselsdagpenge til de to retlige forældre (tidligere tiltænkte forældre) kan først udbetales, når forældreskabet er fastslået.

Det overvejende udgangspunkt i barselslovens almindelige bestemmelser i §§ 21 – 21 b er, at orloven fordeles ud fra oplysningerne på fødselstidspunktet. Det betyder ved danske surrogataftaler, hvor surrogatmor og dennes eventuelle ægtefælle i en periode står registreret som forældre til barnet/børnene, at der teknisk set kan fordeles orlov til dem efter barselslovens § 21, hvis de bor sammen på fødselstidspunktet eller efter barselslovens § 21 b, hvis de ikke bor sammen på fødselstidspunktet.

Ved udenlandske surrogataftaler kan de tiltænkte forældre, hvor anerkendelse af forældreskabet efter børneloven trækker ud, vælge, at den biologiske far anerkendes som far efter børnelovens almindelige bestemmelser. Denne far kan tilkendes orlov som soloforælder efter barselslovens § 7, stk. 1, § 7, stk. 3, § 21, stk. 1, og § 21 c, stk. 1, med mulighed for at overdrage orlov til en social forælder efter § 23 b, jf. § 23 a. Retsstillingen i tilfælde, hvor der efterfølgende sker anerkendelse af forældreskabet efter børnelovens kapitel 5 c, fremgår ikke af bemærkningerne til barselslovens bestemmelser.

Til afsnit 2.2.2.4.2. Beskæftigelsesministeriets overvejelser til forlængelse af fraværsretten ved barnets hospitalsindlæggelse

Det fremgår af de almindelige bemærkninger, at:

"... I tilfælde, hvor barnet er indlagt i hele 10-ugers perioden efter fødslen eller modtagelsen af barnet, og hvis faren eller medmoren ikke genoptager arbejdet i perioden, vil retten til de to ugers fravær med barselsdagpenge være tabt, hvilket ikke er tilfældet for morens ret til fravær efter § 7, stk. 1, i 10 ugers perioden, som forlænges fuldt ud med indlæggelsesperioden. Denne retstilstand harmonerer dårligt med

intentionen bag ændringen af barselsloven i 2022 om ligestilling af forældrenes barselsrettigheder.

...

Det betyder imidlertid, at forælderen mister retten til op til 2 ugers fravær med barselsdagpenge, hvis barnet er indlagt i mere end 8 uger efter barnets fødsel, hvor farens/medmorens ret til op til 2 ugers fravær med barselsdagpenge efter § 7, stk. 3, fortabes, da disse 2 uger skal holdes inden for de første 10 uger.”

Ankestyrelsen forstår bemærkningerne således, at det er ønsket, at en far også kan holde orlov efter de første 10 uger, hvis barnet er indlagt i mere end 8 uger.

Vi henleder opmærksomheden på de tilfælde, hvor begge forældre holder orlov efter barselslovens bestemmelser. Det følger af barselslovens § 14, stk. 2, 2. pkt., at forældrenes ret til at få forlænget orloven sammenlagt er 3 måneder, dvs. 13 uger. Det betyder, at forældrenes orlov, hvis fx barnet er indlagt lige efter fødslen, alene kan forlænges med 6½ uge for hver af forældrene.

Det ses i praksis, at forældrene er opmærksomme på dette ved barnets indlæggelse, hvor en mor holder orlov efter § 7, stk. 1, som forlænges med barnets indlæggelse, mens far modtager dagpenge ved pasning af alvorligt sygt barn efter barselslovens § 26.

Som lovforslaget er formuleret, er det Ankestyrelsen opfattelse, at en far, som benytter sig af retten til at modtage dagpenge ved pasning af alvorligt sygt barn efter barselslovens § 26, fortsat skal holde fædreorlov inden for de første 10 uger efter fødslen.

Økonomiske bemærkninger

Ankestyrelsen har ikke bemærkninger hertil.

Venlig hilsen

Carina Fogt-Nielsen

Dare Danmark
www.daredanmark.dk
info@daredanmark.dk / formand@daredanmark.dk
CVR: 42674295

22. august 2024

Social-, Bolig- og Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Att.: Lars Thøgersen

Sendt pr. mail til lth@sm.dk med kopi til jurint@sm.dk

Høringssvar vedrørende lov om ændring af børneloven, adoptionsloven, forældreansvarsloven og forskellige andre love (Familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, forenkling af familiedannelse ved voksenadoption m.v.) (Social-, Bolig og Ældreministeriets sagsnr. 2023 – 539)

Dare Danmark (Dare) er en familiepolitisk forening, der arbejder for ligestilling af alle familieformer herunder forskellige måder at stifte familie på.

Dare takker for høringen og bifalder, at der nu tages skridt til at sikre, at børn, der fødes på grundlag af udenlandske og nationale surrogataftaler fra fødslen får ret til deres forældre i Danmark. Vi hæfter os ved, at intentionen bag lovforslaget er, at alle danske børn skal sikres retten til deres forældre, og at der lægges vægt på at denne registrering skal ske hurtigt. Vi er desuden yderst tilfredse med, at medfaderskab i fremtiden forventes at blive en ny juridisk forældrekategori.

Det er Dares grundlæggende holdning, at alle børn og familier i Danmark skal have de samme rettigheder, uagtet hvordan børnene er kommet til verden.

Det er Dares opfattelse, at udkastet til lovforslaget overvejende indeholder fornuftige elementer, idet vi dog mener, at lovforslaget bør revideres på nogle punkter, så hovedformålet om at sikre børnene ret til deres forældre opfyldes.

Forbud mod formidling af surrogataftaler (mellemandsvirksomhed)

Med lovforslaget ønskes det nuværende forbud mod formidling af surrogataftaler i adoptionslovens § 33 med den tilhørende strafbestedelse i § 34 videreført i børnelovens §§ 30 j og 35. Ændringen udvider ikke det strafbare område.

Konsekvensen af videreførelsen er, at det forbliver strafbart for tiltænkte forældre at få hjælp fra en mellemmand (uanset om dette er en ven eller en et professionelt bureau) til at komme i kontakt med en graviditetsvært. Dette rammer navnlig de tiltænkte forældre, som gør brug af surrogati i udlandet, men også nationale forløb besværliggøres unødvendigt.

Desuden gør forbuddet det umuligt for professionelle aktører at etablere sig som mellemmand og annoncere i Danmark.

Dare og dets medlemmer mener imidlertid der er en række problemstillinger knyttet til mellemmandsforbuddet i børnelovens foreslåede § 30 j:

Da det i praksis er yderst vanskeligt at gennemføre en udenlandsk surrogataftale uden at overtræde mellemmandsforbuddet, er Dare for det første bekymret for, at de tiltænkte forældre kommer til at **inkriminere sig selv** blot ved at ansøge Familieretshuset om anerkendelse af forældreskabet på baggrund af en udenlandsk surrogataftale.

Dette er uagtet, at det i bemærkningerne til børnelovens § 30 i fremgår, at en overtrædelse af mellemmandsforbuddet ikke skal være til hinder for at træffe afgørelse om forældreskabet (udkastets s. 130).

I praksis er det vanskeligt for de tiltænkte forældre at gøre brug af udenlandsk surrogati uden at få hjælp fra et såkaldt surrogatiagentur. Det skyldes, at de færreste er så heldige at kende en kvinde personligt, der tilbyder at bære graviditeten. Derfor benytter langt de fleste et professionelt surrogatiagentur til at finde en graviditetsvært i udlandet. Når de tiltænkte forældre modtager hjælpen i Danmark, kan de straffes for deres handlinger.

Vi bemærker i den forbindelse, at der gælder et forbud mod selvinkriminering, hvilket følger af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis om artikel 6 i Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol.

Selvinkrimineringsprincippet indebærer en ret til ikke at meddele oplysninger, som vil kunne udsætte personen for straf, ligesom det indebærer, at man ikke kan tvinges til at medvirke til at opklare en påstået forbrydelse. De tiltænkte forældre kan føle sig forpligtede til at svare på Familieretshusets spørgsmål med henblik på at få anerkendt forældreskabet, uanset at de derved meget let risikerer at inkriminere sig selv.

Dare skal i den forbindelse bemærke, at både Ankestyrelsen og Familieretshuset i sin nuværende praksis har en særlig opmærksomhed på overtrædelse af mellemmandsforbuddet i adoptionslovens § 33, ved deres behandling af sager om stedbarnsadoption i tilfælde, hvor barnet er kommet til verden på baggrund af en udenlandsk surrogataftale. I myndighedernes nuværende praksis afkræves forældrene oplysninger om, bl.a. hvordan kontakten til graviditetsværten er opstået. Det er Dares klare opfattelse, at dette sker med henblik på en vurdering af, om der skal indgives en

politianmeldelse, da disse forhold ikke er afgørende for, om stedbarnsadoptionen kan finde sted eller ej, men udelukkende vedrører andre forhold.

Den nuværende praksis viser en nær tilknytning mellem afgørelser om forældreskabet og et evt. strafansvar. Selv om Familieretshuset ikke har til opgave at vurdere, om der er begået strafbare forhold, er det problematisk, at strafferetten på den måde bliver indblandet i barnets mulighed for at få anerkendt sine forældre som retlige forældre. Det bør derfor som minimum sikres, at Familieretshuset ikke har hjemmel til at spørge ind til eventuel kompensation til graviditetsværten, og heller ikke hvorledes kontakten mellem graviditetsværten og de tiltænkte forældre er opstået.

De administrative myndigheders fokus på mellemmandsforbuddet er problematisk for forældrene, som i værste fald kommer til at stå med valget om at inkriminere sig selv eller at afholde sig fra at søge om forældreregistrering, med den følge at børnene alligevel ikke får juridisk ret til sine forældre.

Dare vurderer for det andet, at mange forældre vil være **afskrækket** fra at søge Familieretshuset om anerkendelse af forældreskabet, hvis de ved indgivelse af ansøgningen risikerer at blive politianmeldt af Familieretshuset for overtrædelse af mellemmandsforbuddet. Dare forventer, at truslen om straf vil føre til, at nogle forældre venter med at søge om anerkendelse af forældreskabet, til det strafbare forhold er forældet efter 2 år.

Konsekvensen heraf er, at barnet enten slet ikke får ret til de forældre, barnet anser for at være sine, eller at anerkendelsen af forældreskabet forsinkes, indtil det strafbare forhold er forældet. Dette er ikke i overensstemmelse med formålet om en hurtig og smidig afgørelse om forældreskab. Desuden mener vi, at dette er direkte i strid med barnets bedste.

For det tredje mener Dare, at **kriminaliseringen er stigmatiserende, unødvendig og yderst indgribende** for familien, og dermed især også for barnet.

Straf bruges bl.a. som middel til at vise samfundets fordømmelse af den pågældende handling. Som en konsekvens mødes forældrene i samfundet en fordømmelse af deres familieform. Det forekommer dog at være ulogisk, at familierne i fremtiden med den nye anerkendelsesordning modtager samfundets accept, men samtidig skal fordømmes gennem en trussel om straf.

Barnet risikerer i værste fald, at dets forældre idømmes ubetinget fængselsstraf på indtil 4 måneder, hvilket på ingen måder er i barnets tarv. Dare finder det grundlæggende problematisk, at børnenes tilvejebringelse og forældreskabet skal indledes med et lovbrud på samvittigheden.

En idømt straf kan desuden have betydning for de tiltænkte forældres ansættelsesforhold, hvilket også vil kunne påvirke forældrenes mulighed for at forsøge barnet. I Dare har vi konkret viden om personer, der ikke tør ansøge om registrering af forældreskabet af frygt for at miste job eller opholdstilladelse, da de skal have en ren straffeattest.

Opmærksomheden bør også henledes på det såkaldte *ultima ratio-princip*, som foreskriver, at strafansvar skal være det sidste middel til at regulere uønskede handling.¹ Det er Dares holdning, at der ikke foreligger tilstrækkelige beskyttelsesværdige hensyn til at pålægge strafansvar.

For det fjerde gør mellemmandsforbuddet det umuligt for professionelle aktører at etablere sig i Danmark og yde de tiltænkte forældre vejledning og bistand igennem den komplicerede proces med at blive forældre gennem en udenlandsk surrogataftale.

Selv om Dare erkender, at der på nuværende tidspunkt ikke er et politisk ønske om at gøre det muligt for surrogatiagenturer at etablere sig i Danmark, er det vores klare opfattelse, at danske surrogatiagenturer vil gøre det mere sikkert og gennemsigtigt for de tiltænkte forældre, samt for de kvinder, der vælger at bære en andens barn. I dag findes der ingen instanser, der kan tilgodese nogen af parterne.

Dare mener, at det vigtigste på nuværende tidspunkt er at afkriminalisere *modtagelsen* af hjælp, så hovedformålet med lovforslaget om at tage ansvar for de børn, der kommer til verden gennem surrogataftaler, kan blive indfriet.

Krav om genetisk forbindelse

Det følger af udkastet til lovforslaget, at forældreskab ikke vil kunne anerkendes, hvis der ikke er en genetisk forbindelse mellem barnet og mindst en tiltænkt forælder. Dette gælder både for nationale altruistiske surrogataftaler og udenlandske surrogataftaler.

Dare bemærker, at betingelsen om mindst én genetisk tilknytning vil være opfyldt i langt de fleste tilfælde, men mener det er problematisk, at nogle tiltænkte forældre ikke vil kunne få fastslået forældreskab, hvis der ikke er tilknytning til mindst én af forældrene.

Par der hverken har fertile æg- eller sædceller, vil dermed være afskåret fra at få anerkendt forældreskabet hvis barnet er kommet til verden på baggrund af en surrogataftale. Det samme gælder for enlige mænd med dårlig sædkvalitet, eller enlige kvinder uden frugtbare æg, der indgår en surrogataftale.

Dare har kendskab til familier, hvor ingen af forældrene har genetisk tilknytning til børnene, som er født ved en surrogataftale. Disse børns retsstilling tages der ikke højde for, idet disse børn falder helt uden for den nye ordening. Dette mener Dare, er uacceptabelt for disse børn.

Dare mener, at intentionen bag surrogataftalen – og ikke genetikken – bør være det afgørende for, om barnet kan få anerkendt sine forældre retligt.

---

¹ Trine Baumbach og Thomas Elholm (2020). *Strafferettens almindelige del*, Djøf Forlag, 1. udg., 1. oplag, s. 60.

Særligt vedrørende danske altruistiske surrogataftaler

Dare er overordnet enig i den foreslåede ordning vedrørende altruistiske nationale surrogataftaler, idet vi mener det er positivt, at det forud for graviditeten bliver muligt at få godkendt en altruistisk surrogataftale, som efterfølgende kan danne grundlag for anerkendelse af forældreskabet.

Dare ønsker dog at henlede opmærksomheden på den foreslåede bestemmelse i § 30 b, stk. 1, nr. 2. Vi bemærker, at Dare grundlæggende finder det uproblematisk at tillade, at en dansk graviditetsvært ydes et vederlag i forbindelse med graviditeten.

Vi mener, at betingelsen i § 30 b, stk. 1, nr. 2, 1. pkt. rammer børn født på baggrund af en national surrogataftale urimelig hårdt, hvis det faktisk, at barnets forældre har ydet (eller vil yde) den danske graviditetsvært vederlag, skal føre til et afslag på anerkendelse af forældreskabet – alternativt omstødelse af forældreskabet, hvis det opdages senere.

Et sådant afslag på anerkendelse af forældreskabet efter børneloven vil resultere i, at den ikke-biologiske forælder efterfølgende vil skulle søge om stedbarnsadoption. Henset til at lovforslaget foreslår en ændring af adoptionslovens § 15, hvorefter adoption uanset ydet vederlag vil kunne bevilliges (idet det må formodes, at dette vil være til barnets bedste), vil resultatet blive, at den ikke-biologiske forælder alligevel vil kunne blive retlig forælder gennem en stedbarnsadoption. Konsekvensen er dog, at familien skal gennemgå en kompliceret bureaukratisk og langsommelig proces, hvilket ikke sikrer barnets ret til sine forældre hurtigt.

Vi finder det desuden uhensigtsmæssigt, at der i § 30 b, stk. 1, nr. 2, 2. pkt., er indsat en formodning for, at der er tale om betalt surrogati, hvis der ikke består en ”nær relation” mellem den fødende og de tiltænkte forældre. Dare ønsker i den forbindelse at fremhæve, at det ikke nødvendigvis forudsætter en ”nær relation” til en kvinde, at hun af altruistiske årsager ønsker at hjælpe nogle, der ikke selv kan få børn med at bære graviditeten. Hvis en person i den bredere omgangskreds ønsker at hjælpe barnløse par med at bære graviditeten, er det ikke rimelig, at den fødendes intention mistænkeliggøres.

I forlængelse af dette ønsker Dare at påpege, at det ikke nødvendigvis er hensigtsmæssigt, at der består en nær relation mellem graviditetsværten og de tiltænkte forældre, f.eks. hvis en søster eller nær veninde tilbyder at bære graviditeten. I denne situation kan kvinden føle sig emotionelt presset til at hjælpe sin søskende eller tætte ven med graviditeten, uanset at kvinden ellers aldrig ville have overvejet at agere graviditetsvært. Samtidig har graviditetsværten i denne situation ingen mulighed for at søge råd og vejledning fra en offentlig myndighed eller et surrogatiagentur, hvilket forringer hendes muligheder for at involvere sig på et oplyst grundlag.

Dare mener derfor, at den foreslåede regel i børnelovens § 30 b, stk. 1, nr. 2, er for vidtgående og dermed bør fjernes helt fra loven og lovforarbejderne.

I forlængelse af dette mener Dare, at betingelsen i den foreslåede § 30 b, stk. 1, nr. 3, om at aftalen skal indeholde oplysninger om relationen mellem den fødende og de tiltænkte forældre er overflødig. Der bør lægges vægt på den fødendes ønske om at hjælpe de tiltænkte forældre.

For så vidt angår nationale altruistiske surrogataftaler finder Dare det uhensigtsmæssigt, at der ikke er taget højde for en overgangsordning for surrogataftaler, som er indgået før lovens ikrafttrædelse. I bemærkningerne til § 14 (udkastets s. 203) fremgår det, at der ikke er behov for en nærmere afgrænsning af bestemmelsernes tidsmæssige anvendelse. Det er imidlertid vores opfattelse, at en overgangsordning for nationale altruistiske surrogataftaler er nødvendig for at sikre disse børn for at undgå en stedbarnsadoption.

Dare henstiller til, at der tages højde for altruistiske surrogataftaler indgået i løbet af 2024 med henblik på, at der bliver mulighed for at træffe afgørelse om forældreskab, selv om en forudgående aftale ikke har kunne godkendes af Familieretshuset, forudsat at de øvrige betingelser er opfyldt.

Dare er i øvrigt ærgerlig over, at lovforslaget ikke indeholder en afskaffelse af lov om assisteret reproduktion § 13, sådan at danske graviditetsværter får mulighed for at modtage fertilitetsbehandling i Danmark.

Særligt vedrørende udenlandske surrogataftaler

Dare bifalder, at børn født ved udenlandske surrogataftaler i fremtiden kan få anerkendt deres forældre retligt, uanset at graviditetsværten har modtaget vederlag for at bære graviditeten, og at ordningen også kommer til at gælde for børn født før ikrafttrædelsestidspunktet.

I Dare mener vi, at betingelserne for anerkendelse på baggrund af en udenlandsk surrogataftale overordnet er fornuftige for at sikre alle parterne (se dog om genetisk forbindelse ovenfor). Desuden er vi enige i, at der bør være en formodning for, at det er til barnets bedste at få anerkendt de forældre, som har initieret surrogataftalen, således at dette er det altovervejende udgangspunkt.

Dare er imidlertid bekymret for, at Familieretshuset i nogle tilfælde vil afvise at anerkende forældrene, f.eks. hvis man ikke længere har kontakt til graviditetsværten, og derfor ikke kan indhente en notarerklæring el. lign., jf. børnelovens foreslåede § 30 i, stk. 1, nr. 2. Denne problemstilling bliver særlig relevant for de børn, der allerede er født på baggrund af en udenlandsk surrogataftale, og hvor forældrene ikke længere har kontakt til den fødende i udlandet eller i de tilfælde hvor hun måtte være afgået ved døden.

Det foreslås, at der indføres et ekstra stk. i § 30 i, hvorefter Familieretshuset ved afgørelsen om forældreskab i særlige situationer vil kunne fravige betingelserne i § 30 i, stk. 1, f.eks. hvis den nødvendige notarerklæring el.lign. ikke vil kunne indhentes.

Sagsbehandlingstid for anerkendelse af forældreskab

Det er afgørende for børnene, at de hurtigt sikres et retligt bånd til deres forældre. Med henblik på at opfylde formålet om en ordning, der sikrer hurtig etablering af forældreskab til børnene, mener Dare, at der med fordel kunne opstilles retningslinjer og mål for Familieretshusets sagsbehandling.

Barselsrettigheder

For Dares medlemmer er barselsrettigheder afgørende, så barnets start i livet bliver så gnidningsfri som muligt. Dare kan derfor støtte lovforslagets indsættelse af barselsorlov til forældrene uanset om surrogataftalen er indgået i Danmark eller udlandet.

Dare er positiv over, at der nu sker ligestilling af forældres ret til fravær fra arbejdspladsen i forbindelse med barnets fødsel i samme omfang som andre retlige forældre.

Det er desuden positivt, at en graviditetsvært som gennemfører en altruistisk surrogataftale i Danmark i overensstemmelse med reglerne, har ret til selvstændigt fravær med barselsdagpenge i 4 uger forud for fødslen samt 10 uger efter fødslen, hvoraf de to første uger er pligtorlov (uden at dette fratager de tiltænkte forældre barsel).

Dare havde imidlertid gerne set, at tiltænkte forældre som gennemfører en udenlandsk surrogataftale blev ligestillet med adoptanter, der adopterer fra udlandet, sådan at de tiltænkte forældre fik en særskilt ret til fravær i op til 4 uger i forbindelse med fødslen i udlandet. Der henvises til den nu gældende barselslov § 8.

Stedbarnsadoption

Som noget særskilt åbner lovforslaget op for større fleksibilitet i stedbarnsadoptionssager. Det foreslås, at der kan meddeles tilladelse til stedbarnsadoption, selv om barnet, barnets forælder og stedforælderen/adoptanten har levet sammen i kortere tid end krævet i dag, og i de tilfælde hvor barnets forældre ikke har boet på samme bopælsadresse.

Lovforslaget åbner desuden for stedbarnsadoption i situationer, hvor adoptanten og barnets forælder er blevet skilt eller har ophævet samlivet efter at have opdraget barnet sammen, men hvor de ønsker at fortsætte det fælles ansvar for barnet, idet der dog fortsat skal foretages en vurdering af barnets bedste.

Den påtænkte ændring får blandt andet betydning for lesbiske par, der ikke opfylder betingelserne for medmoderskab, f.eks. fordi barnet er kommet til på baggrund af en hjemmeinsemination², og andre forældre der ikke lever op til børnelovens regler.

Dare mener, at ministeriets betragtninger om øget fleksibilitet i stedbarnsadoptionssager er positivt, og er enig i, at forældres samlivsophævelse – efter en konkret barnets bedste vurdering – ikke skal gøre en stedbarnsadoption umulig.

På vegne af Dare Danmark

Mikkel Langvad Raahede
Forperson

Mathias Bagger Jensen
Bestyrelsesmedlem

---

² Vi bemærker, at L 65 Forslag til lov om ændring af børneloven, navneloven og forskellige andre love, som skal smiddiggøre medmoderskabsreglerne, ifølge vores oplysninger endnu ikke er trådt i kraft.

Svar på høringskrivelse

KL har ved mail af 27. juni 2024 modtaget høring over udkast til forslag til lov om ændring af børneloven, adoptionsloven, forældreansvarsloven og forskellige andre love (Familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, forenkling af familiedannelse ved voksenadoption m.v.) med frist for eventuelle bemærkninger den 22. august 2024.

KL skal bemærke, at bestemmelserne i barselsloven giver anledning til, at KL ofte kontaktes af kommunale arbejdsgivere, som finder det vanskeligt at navigere i det komplekse regelsæt. KL skal derfor opfordre til, at Beskæftigelsesministeriet udarbejder supplerende materiale, som understøtter formidling af barselsloven.

KL tager forbehold for de økonomiske konsekvenser, som skal forhandles.

KL skal ligeledes bemærke, at det ikke har været muligt at foretage en politisk behandling af lovforslaget indenfor høringsfristen, hvorfor høringsvaret afgives med forbehold for efterfølgende politisk godkendelse.

Med venlig hilsen

Dato: 21. august 2024

Sags ID: SAG-2024-03171
Dok. ID: 3485961

E-mail: MAPE@kl.dk
Direkte: 3370 3098

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 1

KØBENHAVNS UNIVERSITET
DET JURIDISKE FAKULTET

Social-, Bolig- og Ældreministeriet

22. AUGUST 2024

Høringssvar vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af børneloven, adoptionsloven, forældreansvarsloven og forskellige andre love (Familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, forenkling af familiedannelse ved voksenadoption m.v.).

Det Juridiske Fakultet på Københavns Universitet har den 27. juni 2024 modtaget ovennævnte udkast til lovforslag med frist for høringssvar d. 22. august 2024.

De to nye retlige instrumenter for ophævelse og etablering af forældreskab er både i en dansk og international sammenhæng vidtgående og bryder på forskellig vis med eksisterende tilgange og almindelige principper. På grund af den korte høringsperiode (hen over sommerferien) og de mange komplekse juridiske spørgsmål – bl.a. beskyttelse af de berørte børns menneskerettigheder, samspil til forskellige landes retspraksis for surrogati og beskyttelse af graviditetsværteretsstilling, forældreskab ved indgivelse af ansøgning, samt mulig reproduktion og etablering af forældreskab efter død – er det ikke muligt at bidrage med et fyldestgørende høringssvar.

Nedenfor i afsnit 1 og 2 følger en række bemærkninger med henblik på at bidrage til at præcisere, hvad det er for en retstilstand, som Danmark vil få, hvis lovgiver vedtager lovforslaget som præsenteret.

Særligt vigtigt er at fremhæve, at ved en retstilstand som præsenteret i lovudkastet, vil der fortsat i Danmark kunne være børn født via surrogati i udlandet, for hvem dansk lovgivning ikke åbner for, at de vil kunne få etableret et retligt forældre/barn-forhold til deres de-facto eneste forælder. Endvidere synes retstilstanden at blive, at et barn ikke er sikret, at der for en tiltænkt forælder faktisk bliver etableret et dansk anerkendt forældreskab til barnet. Ud fra et børneperspektiv er en sådan retstilstand klart utilfredsstillende, og synes heller ikke at være i overensstemmelse med de tilkendegivende politiske intentioner bag lovudkastet.

KAREN BLIXENS PLADS 16
KØBENHAVN S

Frank Høgholm Pedersen
Fagleder for Familie- og arveret
samt Specialiseret familieret

frankhp@jur.ku.dk

DIR 35337247

MOB 40811777

1. Indenlandsk altruistisk surrogati

i) Forslaget synes at bygge på en forståelse af, at beskyttelseshensynene til graviditetsværten er mindre, blot den fødende kvinde ikke modtager økonomisk kompensation for hendes tid, gener og risiko relateret til at gennemføre surrogatforløbet. På baggrund af den internationale erfaringsopbygning er der ikke belæg for en sådan forståelse. Den væsentligste beskyttelse for graviditetsværter er ikke i relation til modtagelse af kompensation eller ej, men hvorvidt der blandt de kvinder, som overvejer at blive graviditetsvært, sker en professionel screening ud fra en flerhed af kriterier og metoder.

ii) De nye regler efter lovudkastet vil gælde både, hvor den fødende kvinde i et surrogati-arrangement er genetisk relateret til barnet (traditionel surrogati), og hvor hun ikke er (gestationel surrogati). Internationalt er det sjældent forekommende, at den fødende kvinde i et surrogati-arrangement er genetisk relateret til barnet, som hun føder. Men fordi det i Danmark, også efter det præsenterede forslag til lovændringer, ikke vil være muligt ved surrogati, at sundhedspersoner kan bidrage med assisteret reproduktion, vil traditionel surrogati muligvis i lidt større omfang forekomme ved indenlandsk surrogati.

En retstilstand, hvor en kvinde kan føde et barn, som hun er genetisk relateret til, ved at udfylde en genbekræftelseserklæring, og hvor dette kan ske umiddelbart efter fødslen, vil miste den retlige forældrerelation til barnet, er internationalt set vidtgående. Særligt hvis der ikke er krav om gennemførelse af professionel screening, vil Danmark ved traditionel surrogati placere sig på et internationalt lavt niveau af beskyttelse af den fødende kvinde.

2. Udenlandsk surrogati

Børnene

i) Det nye retlige instrument for ophævelse og etablering af juridisk forældreskab ved udenlandsk surrogati er ikke tilstrækkeligt til at sikre, at alle børn, der kommer til Danmark sammen med to eller én person, som efter den udenlandske ret er barnets juridiske forældre/forælder, er sikret det pågældende retlige forældre/barn-forhold i Danmark.

Etablering og ophævelse af forældreskab kræver efter det påtænkte nye retlige instrument indlevering af ansøgning. Det synes at have den betydning, at hvis de juridiske forældre ikke indleverer en ansøgning, vil kun den efter dansk international privatret anerkendte juridiske fader være retlige forælder. Dette skaber risiko for, at barnet kan blive fravalgt – at forældrene i mod de oprindelige intentioner og den udenlandske ret vælger

at den anden forælder ikke skal være forælder til barnet efter dansk ret. Særligt ved forældrenes samlivsbrud vil der være risiko for, at dette kan ske.

Efter lovforslaget videreføres formidlingsforbuddet, altså det forhold at de danske initierende forældre vil være i konflikt med formidlingsforbuddet, hvis de har fået hjælp til at blive matched med en graviditetsvært. En overtrædelse forældes efter 2 år. Det er derfor muligt, at nogle forældre via surrogati af den grund vil afvente udløbet af forældelsesfristen. Fordi etablering af forældreskab efter det nye retlige instrument beror på ansøgning, kan straffebestemmelsen således komme til at modvirke ønsket om, at der af hensyn til barnet hurtigt etableres et retligt forældre/barnforhold til barnets anden forælder.

I øvrigt fremgår det ikke af det fremlagte udkast til lovforslag, hvorvidt der vil blive en tidsfrist i forhold til tidspunktet for barnets fødsel, inden for hvilket en ansøgning skal være indleveret. Da forældreskabet efter det nye retlige instrument vil blive etableret med virkning fra fødselstidspunktet med deraf følgende mulige komplikationer for andre retsspørgsmål, er spørgsmålet om en tidsfrist af særlig betydning.

Den udenlandske graviditetsværts forhold og relationen til hende kan også føre til, at det nye retlige instrument ikke kan anvendes. Efter lovforslaget forudsætter en positiv afgørelse efter det nye retlige instrument, at den fødende kvinde efter barnets fødsel har bekræftet, at hun ønsker at overdrage forældreskabet. De udenlandske graviditetsværter vil normalt efter deres egne jurisdiktioner ikke have mulighed for at blive juridisk forælder til et barn, de føder. Fra udlandet er der eksempel på, at graviditetsværten ikke ønsker at være forældre til barnet, men alligevel ikke vil underskrive bekræftelse herom. Nægtelsen af at underskrive bekræftelse kan skyldes frustration eller ønske om at genforhandle andre forhold end spørgsmålet om det juridiske forældreskab. Afhængig af de processuelle forhold i de enkelte jurisdiktioner, herunder hvorvidt der eksisterer andre dokumenter fra efter fødslen, der kan fungere som bekræftelse, er der risiko for, at nægtelse eller blot manglende udfyldelse af notarerklæring kan føre til, at det nye retlige instrument ikke kan benyttes.

Med den retstilstand, som lovforslaget lægger op til, vil børn født via surrogati, som ikke har nogen far men én eller to kvinder som forældre, være særlige sårbare, pga. manglende alternative muligheder for dem for etablering af et dansk anerkendt forældreskab.

Beskyttelsen af den udenlandske graviditetsværts retsstilling

ii) Opretholdelsen af de gældende regler i sammenhæng med det nye retlige instrument vil på flere punkter negativt påvirke den udenlandske graviditetsværts retsstilling.

Efter lovforslaget vil retstilstanden være, at den udenlandske graviditetsvært fortsat efter dansk ret vil blive anset som retlige moder til barnet, også selvom hun efter sin egen jurisdiktion ikke er moder til barnet. Der er et såkaldt haltende retsforhold. Hvis de danske forældre ansøger efter det nye retlige instrument, og en ansøgning imødekommes, vil det haltende retsforhold blive ophævet. Den udenlandske graviditetsvært har efter dansk ret ikke selv retsevne til kunne få det haltende retsforhold bragt til ophør, eller indflydelse på, hvornår det måtte ske. Skulle en ansøgning ikke blive indgivet, eller først år senere, er en usikkerhed, som den udenlandske graviditetsvært må leve med.

Spørgsmålet om ophævelse af den udenlandske graviditetsværts forældreskab har andre vinkler, hvor en dansk afgørelse herom, faktisk kan svække den udenlandske graviditetsværts retsstilling. Som lovforslaget er præsenteret synes det at blive muligt efter det nye retlige instrument, at der kan træffes en dansk afgørelse om ophævelse og etablering af forældreskab også, hvor den udenlandske graviditetsvært er retlige moder efter sin egen jurisdiktion. En dansk afgørelse vil i den situation skabe et haltende retsforhold, hvor graviditetsværten efter dansk ret ikke er retlige moder til barnet, men hvor hun efter egen jurisdiktion er retlige moder. Situationen vil være meget sjældent forekommende, men synes at kunne ske, fordi en udfyldt notarerklæring ikke har betydning i graviditetsværts egen jurisdiktion, men vil blive lagt til grund i forhold til en dansk afgørelse.

Af større praktisk betydning er, om en dansk afgørelse efter det nye retlige instrument kan træffes før en afgørelse fra graviditetsværts egen jurisdiktion om, at hun ikke er retlige moder, er blevet endelig. Endvidere, hvis en jurisdiktion har en tidsfrist inden for hvilken graviditetsværten kan anlægge sag om etablering af et retligt forældre/barn forhold mellem hende og barnet, hvorvidt en dansk afgørelse så må afvente udløbet af tidsfristen. Hvis dansk ret vil tillade, at der ikke afventes, vil der være tale om en svækkelse af den udenlandske graviditetsværts retsstilling. På den anden side vil en afventning reducere den forbedring af retsstillingen, der er ønsket med det nye retsinstrument, for de rigtige mange børn, hvor disse forhold aldrig vil blive aktuelle.

3. Perspektivering

Nogle af ovennævnte problemstillinger vil kunne afklares i en videre lovforberede proces. Andre af problemerne, i forhold til børn født i udlandet via surrogati, er grundlæggende svagheder forbundet med en ansøgningsmodel: en model, som bygger på, at de danske forældre skal indlevere en ansøgning, og at en dansk myndighed efterfølgende skal træffe afgørelse. En model, som også har klare negative ligestillingsmæssige

konsekvenser. Retsstillingen for børnene, de udenlandske graviditetsværter og de danske forældre kunne ved valg af en anden model forbedres uden at de anførte problemer ville opstå. En model, der bygger på anerkendelse af de udenlandske etablerede forældreskaber indebærer ikke de beskrevne svækkelser af graviditetsværternes retsstilling, og rummer ikke de negative ligestillingsmæssige konsekvenser over for de kvindelige forældre, som det præsenterede lovforslag. I sammenhæng med en ordning for de ganske få børn, som ikke via anerkendelse vil få etableret det retlige forældre/barn forhold, kunne en ny lovgivning faktisk indfri det politiske ønske om, at alle børnene, der fødes i udlandet på grundlag af surrogati, i Danmark får ret til deres forældre.

Med venlig hilsen

Frank Høgholm Pedersen
Lektor, cand. jur., ph.d.

STRENGTHENING CHILD RIGHTS PROTECTIONS IN PROPOSED LEGISLATION RELATING TO SURROGACY AND ADOPTION IN DENMARK

Legal Memorandum¹

INTRODUCTION

This memorandum proposes changes to the draft legislation on surrogacy, which itself is a response to the *K.K. and others v. Denmark*² decision from the European Court of Human Rights (ECtHR). The published Agreement between the government and various political parties regarding the draft legislation, asserts that the proposed law will improve the legal position of children born from foreign surrogacies.³ This memorandum follows up advice provided by Child Identity Protection's (CHIP) President Maud de Boer-Buquicchio (former UN Special Rapporteur on Sale and Sexual Exploitation) to the Danish Committee on Surrogacy in May 2023.⁴

This memorandum builds on a short analysis of the legal flaws of the *K.K. and others* decision provided by CHIP. We regret that this 4-3 judgment was not appealed to the Grand Chamber, who might have issued a different decision in alignment with overarching international standards.⁵

Nonetheless, we herein propose ways for Denmark, in its new legislation, to balance treaty and human rights obligations to the UN Convention on the Rights of the Child (UNCRC), the Optional Protocol on Sale and Sexual Exploitation (OPSC), and the 1993 Hague Intercountry Adoption Convention, with the various decisions of the ECtHR on Article 8 of the European Convention on Human Rights, including the *K.K. and others decision*. These human rights obligations have

---

¹ This memorandum was prepared by David Smolin with assistance by Mia Dambach and Katarina Trimmings: <<https://www.child-identity.org/who-we-are/>>. It should be noted that this memorandum relies on an automated translation of the draft Danish laws which likely has imperfections; however, the concepts and intent of the draft legislation are clear, both from its language and from the related materials that have been released.

² *K.K. and Others v. Denmark*, no. 25212/21, 06 December 2022.

³ Agreement Between the Government and Socialist People's Party, Liberal Alliance, the Danish Democrats, the Conservative People's Party, Radical Left and the Alternatives on Children's Right to Their Parents in Surrogacy Agreements, 05 February 2024 [hereinafter 'Agreement Between the Government and Parties'].

⁴ See Child Identity Protection, 'Maud de Boer-Buquicchio, CHIP president, invited to speak to Committee on Surrogacy', 23 May 2023, <<https://www.child-identity.org/maud-de-boer-buquicchio-chip-president-invited-to-speak-to-committee-on-surrogacy/>>.

⁵ The text of the Legal Memorandum is available at: Child Identity Protection, 'Children's Rights in Surrogacy', 29 April 2023, <<https://www.child-identity.org/childrens-rights-in-surrogacy/>>.

been clarified by various recommendations by the UN CRC Committee,⁶ the UN Special Rapporteur on the sale and sexual exploitation,⁷ the Verona Principles⁸ and UNICEF/CHIP.⁹

EQUALITY CONCERNS

We recognize the expressed concerns that surrogate-born children be treated equally with other children, and that the rights of the child be protected, including the rights of children to private life under the ECHR as outlined by the ECtHR decisions.

At the same time, the protection of some rights should not be accomplished at the expense of others. In that regard, we are concerned that the draft legislation, while having some useful provisions as noted below, would actually undermine the rights of the child to identity, to a best interests of the child determination, and to the right not to be sold or trafficked, in violation of Denmark's international human rights obligations under the UNCRC and the OPSC.

The expressed concern with temporary legal uncertainty in the status of the child in relationship to a genetically unrelated intended parent, described as a legal vacuum or legal void,¹⁰ is given disproportionate attention. After all, typically the child is being raised by both intended parents in a household and is far too young to comprehend their formal legal status. Such a nebulous harm certainly does not justify sacrificing the child's rights to identity, right to a best interests of the child determination, and right not to be sold. The loss of these rights indeed constitutes a much more unequal treatment of the surrogate-born child, as compared to other Danish children, than these temporary uncertainties which are common in many legal contexts, such as children living with a parent and a step-parent or children living with extended families such as grandparents. Thus, we view the proposed law, contrary to its intention, as making significantly worse the legal and child rights situation of children born through surrogacy in foreign jurisdictions, and brought to Denmark. The proposed changes below are intended to alleviate the legal harms to children that arise from the draft legislation.

---

⁶ See e.g., U.N. Committee on the Rights of the Child, 'Concluding Observations on the Report Submitted by India Under Article 12, Paragraph 1, of the Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the Sale of Children, Child Prostitution and Child Pornography', U.N. Doc. CRC/C/OPSC/IND/CO/1 (June 13, 2004); U.N. Committee on the Rights of the Child, 'Concluding Observations on the Second Periodic Report of the United States of America Submitted Under Article 12 of the Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the Sale of Children, Child Prostitution, and Child Pornography', U.N. Doc. CRC/C/OPSC/USA/Co/2 (July 2, 2013); U.N. Committee on the Rights of the Child, 'Concluding Observations on the Combined 5th and 6th Periodic Reports of Georgia', U.N. Doc. CRC/C/GEO/CO/5-6 (June 25, 2004); U.N. Committee on the Rights of the Child, 'Concluding Observations on the Report Submitted by the Russian Federation Under Article 12 (1) of the Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the Sale of Children, Child Prostitution and Child Pornography', U.N. Doc. CRC/C/OPSC/RUS/CO/1 (July 3, 2018); U.N. Committee on the Rights of the Child, 'Concluding Observations on the Combined 3rd and 4th Reports Submitted by the United States of America Under Article 12 (1) of the Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the Sale of Children, Child Prostitution and Child Pornography', U.N. Doc. CRC/C/OPSC/USA/CO/3-4 (July 12, 2017); and U.N. Committee on the Rights of the Child, 'Concluding Observations on the Report Submitted by India Under Article 12, Paragraph 1, of the Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the Sale of Children, Child Prostitution and Child Pornography', U.N. Doc. CRC/C/OPSC/IND/CO/1 (July 7, 2014).

⁷ Special Rapporteur on the Sale and Sexual Exploitation of Children, 'Thematic Report A/HRC/37/60, 15 January 2018', presented at the 37th session of the Human Rights Council [hereinafter '2018 SR Report'], <<https://www.ohchr.org/en/documents/thematic-reports/ahrc3760-report-special-rapporteur-sale-and-sexual-exploitation-children>>.

⁸ International Social Service, 'Principles for the Protection of the Rights of the Child Born Through Surrogacy', February 2021, <https://bettercarenetwork.org/sites/default/files/2021-03/VeronaPrinciples_25February2021.pdf>.

⁹ Child Identity Protection and UNICEF, 'Key Considerations: Children's Rights & Surrogacy, Briefing Note', February 2022, <<https://www.unicef.org/media/115331/file>>.

¹⁰ Agreement Between the Government and Parties (supra note 3).

PATERNITY AND MATERNITY MAY BE AWARDED TO INTENDED PARENTS WITHOUT LEGITIMIZING, ENFORCING, OR RELYING ON FOREIGN COMMERCIAL AGREEMENTS WHICH ARE IN SUBSTANCE CONTRARY TO DANISH LAW AND PUBLIC POLICY

We do not believe that the pathway of legitimizing foreign commercial surrogacies in violation of Danish domestic law is appropriate or necessary, even in view of the decisions of the ECtHR. The ECtHR decisions do not require Denmark to recognize or enforce foreign surrogacy agreements, nor foreign judgments or orders based on such agreements. Denmark has some flexibility under the ECtHR decisions as to how, under Danish law, the right to private life of the child is protected.

The draft law should thus not refer to the Danish courts as entering parentage orders based on or in accordance with foreign surrogacy agreements. Foreign surrogacy agreements commonly arise in jurisdictions where children lack the benefit of any best interests of the child determination at any stage, lack significant protections of the right to identity, and are commercial contractual surrogacies which commodify children and surrogate mothers.¹¹ It would be contrary to both international human rights and Danish public policy to directly enforce such agreements. Rather, Danish courts should determine parentage according to genetic relationship, the relationship between a genetic intended parent and unrelated intended parent, the living situation of the child, the post-birth and post-payment wishes of the surrogate mother, and all factors relevant to the best interests of the child.

THE PROPOSED LAWS WOULD BE IN EFFECT PRIOR TO THE CREATION OF NEW SURROGACY ARRANGEMENTS, AND THUS MAY PROTECT THE RIGHTS OF THE CHILD THROUGH REQUIRING INTENDED PARENTS TO PROTECT SUCH RIGHTS (A PRIORI APPROACH)

Furthermore, Danish legislation governing future surrogacy agreements should not regard foreign surrogacy arrangements as a *fait accompli* over which Danish law has no control. While Denmark cannot change the laws of foreign commercial surrogacy hubs, Denmark can incentivize actions by Danish intended parents that protect the rights of the child. In that way, Denmark may ameliorate the harms to children of foreign commercial surrogacy laws, by requiring Danish intended parents to fill some of the legal gaps in such foreign laws. Hence, the proposed changes below would require the intended parents from Denmark to use their privilege and power as the paying customers in commercial surrogacy arrangements, to in specific ways protect the rights of the children intended to be born from these arrangements. This is not too much to ask of Danish citizens, who after all are not permitted within Denmark to enter into commercial surrogacies at all. Indeed, the Agreement between the government and the various political parties itself asserts that the intended parents have a responsibility to ensure proper conditions as to the surrogacy agreements.¹²

---

¹¹ See SR 2018 Report (supra note 7); David M. Smolin & Maud de Boer-Buquicchio, 'Surrogacy, Intermediaries and the Sale of Children', in K Trimmings, S Shakargy & C Achmad (eds.) *Research Handbook on Surrogacy and the Law* (Edward Elgar Publishing, 2024), p. 54; and California Family Code, §§ 7960-62.

¹² Agreement Between the Government and Parties (supra note 3), p. 1.

PROPOSED CHANGES TO DRAFT PROVISIONS IN CHAPTER 5c, ON PARENTAGE IN FOREIGN SURROGACY AGREEMENTS

30i: COMMENT: The current draft legislation refers to the Danish Family Court as deciding on parentage “on the basis of a foreign surrogacy agreement” under certain circumstances. This creates the erroneous impression that Danish Family Courts should enforce foreign commercial surrogacy agreements, which would be completely contrary to both Danish law and the rights of the child under the UNCRC and OPSC. Enforcing the provisions of such commercial surrogacy agreements would subject children born through foreign surrogacies to an extreme inequality by removing from this class of Danish surrogate-born children many of the protections of Danish law enjoyed by other children, including the right to identity, best interests of the child determinations on the occasions of a transfer of parentage, and the right not to be sold or commodified as an object of contract law.

Proposed Language for Section 30i

“Foreign surrogacy agreements, as well as foreign judicial or administrative judgements or decrees or orders based on such, shall not be recognized or enforced in Danish courts. Nonetheless Danish intended parents may apply to Danish Courts for recognition of maternity, paternity, co-maternity or co-paternity where they are the intended parents of children born from foreign surrogacy agreements. In making such determinations, the Danish Family Court shall consider the following:

- (1) Documentation that there is a genetic connection between the child and at least one intended parent [same as current text]
- (2) Notary declaration issued in the child’s country of birth, whereby the surrogate mother, after the child’s birth, and after receiving any and all remuneration and expenses due under the surrogacy arrangement, has confirmed that she wishes to transfer parentage and the child to the intended parent couple or the intended single parent. The declaration should accurately indicate that the surrogate mother’s wish to transfer parentage is free of any coercion and is not made merely in fulfilment of contractual obligations, but rather represents the present free will wishes of the surrogate mother.
- (3) Documentation pertaining to the identity of the child, including whether or not the surrogacy arrangement includes gamete donation, if so the identity of such donors, and the identity of the surrogate mother. Such information shall be preserved for the surrogate born child.

Paragraph 2: The Family Court should make an assessment of the child’s best interests in the form of a best interests determination, requiring submission of relevant information about the intended parents, such as disclosure of any criminal convictions and offenses against children. The Family Court’s decision must be guided by the best interests of the child rather than the wishes of adults. Due to the genetic connection between at least one intended parent and the child, the relationship between the intended parent(s), and the current living situation of the child, the Family Court may apply a rebuttable presumption in favor of the intended parent(s).”

Chapter 5 d, Prohibition against mediation of surrogacy agreements

Comment: This is a helpful section. The following should be added to the existing text:

Proposed addition to Chapter 5 d:

“The intended parent(s) should submit to the Family Court either:

- a. a declaration that there was no mediation of the surrogacy agreement, and that they located and created a connection with the surrogate mother without the benefit of an agency or intermediary, and an explanation of how the surrogate mother and intended parents met; or
- b. a declaration identifying with contact information all mediators involved, describing their roles and amounts paid to them, and submitting any agreements made with mediators, intermediaries, or agencies.”

OTHER PROPOSED CHANGES

SECTION 31 ON AGREEMENTS TO TRANSFER A CHILD

COMMENT:

Section 31 invalidates an agreement requiring that a woman who gives birth, must transfer the child after birth. This existing provision of Danish law thus enforces the OPSC by prohibiting contracts for the transfer of a child. The proposed legislation would create an exception based on the new provisions for foreign commercial surrogacies, under which agreements that a woman who gives birth, must transfer the child after birth, would be valid in foreign commercial surrogacies. This proposed provision thus would validate contracts for the transfer of children, which is precisely what the OPSC prohibits.

The existing invalidation of agreements for transfer of a child should NOT be subject to an exception. If properly drafted, as proposed herein, the new provisions for determining paternity and maternity in foreign surrogacies do not involve in any way enforcement of the foreign surrogacy agreement. To the contrary, the ultimate judgment is based on a determination by the Family Court in Denmark of multiple factors, including genetic relationship of at least one intended parent, the relationship of the intended parents, and overall a best interests of the child determination. The Family Court should not and cannot be asked to make such determinations as an enforcement of the contract, as that would, in the context of commercial surrogacy, constitute a violation of the child’s right not to be sold (as the contract for transfer of the child would be based on payment, constituting a direct violation of the OPSC). In addition, enforcement of the contract would be contrary to the best interests of the child, for enforcing a contract in principle is incompatible with a court making a proper best interests of the child determination.

Proposing such an exception illustrates the profound inequality to which this class of surrogate-born children would be subjected, for every other child in Denmark is protected against being made the objects of contracts in this fashion. Why should a class of surrogate-born children suffer such inequality and loss of rights?

Denmark can sufficiently comply with the ECtHR, at least to the degree such can be done without violating its other human rights treaty obligations, without validating contracts for the transfer of a child.

SECTION 15 OF THE ADOPTION CODE FORBIDDING PAYMENTS FOR CONSENT

COMMENT: Section 15 of the Adoption Code prohibits payments for consent to adoption, and does not permit adoptions under such circumstances to be legally recognized, which is in line with international conventions, in particular the OPSC, the UNCRC, and the 1993 Hague Adoption Convention.

The draft legislation proposes to amend Section 15 of the Adoption Code, creating an exception when the adoption can be assumed to be best for the child, an apparent reference to the concept (addressed above) that best interests of the child is presumed for foreign surrogacies.

This section should NOT be amended, and the prohibition of such adoptions should remain without the proposed exception.

It would still be improper, despite the *K.K. and others* decision, to complete an adoption for which remuneration was paid for consent. Such would constitute a violation of Denmark's obligations under Arts. 21 & 35 of the UNCRC, Arts. 1, 2(a), & 3(1)(a)(ii) of the OPSC, and Art. 4(c)(4) of the 1993 Hague Adoption Convention. In combination, these provisions make clear that consents to adoption may NOT be obtained by "payment or compensation of any kind," as a rule obligatory for all forms of adoption, whether domestic or international, and whether or not denominated as Hague Adoptions. Significant efforts by the international community including the Danish Central Adoption Authority have been moving towards preventing illicit practices in adoptions,¹³ including the Working Group on this topic, which has produced factsheets adopted at the last Special Commission in 2022.¹⁴

The 2023 factsheet number 1 on Abduction, Sale of, and Traffic in Children has its first recommendation addressing States so that they:

Establish and properly implement a comprehensive legal framework that prohibits, prevents, addresses and prosecutes the abduction, sale of, and traffic in children for the purpose of intercountry adoption and illegal adoptions.¹⁵

It would also be a grave injustice to any class of children to assume that being sold is in the child's best interests, and such an assumption would be completely contrary to the concept of best interests of the child under the UNCRC.

Proposing such an exception illustrates the profound inequality to which this class of surrogate-born children would be subjected, for every other child in Denmark is protected against being

---

¹³ Hague Conference on Private International Law, 'Intercountry Adoption: Working Groups', <<https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/publications1/?dtid=62&cid=69>>.

¹⁴ Hague Conference on Private International Law, 'Intercountry Adoption: Special Commission Meetings – Special Commission of July 2022', <<https://www.hcch.net/en/publications-and-studies/details4/?pid=6668&dtid=57>>.

¹⁵ Hague Conference on Private International Law, 'Toolkit for Preventing and Addressing Illicit Practices in Intercountry Adoption', <[Toolkit for Preventing and Addressing Illicit Practices in Intercountry Adoption \(hcch.net\)](https://www.hcch.net/en/publications-and-studies/details4/?pid=6668&dtid=57)>.

sold for adoption. Why should a class of surrogate-born children suffer such inequality and loss of rights?

Further, there are other ways for the Danish Family Court to determine paternity and maternity in favor of intended parents, without completing an adoption where consent was induced by payment. Indeed, the proposed legislation, if subject to the appropriate changes as indicated herein, would do so, without a need to use the Danish adoption system.

Børns Vilkår
Trekronergade 26
2500 Valby
Danmark

M +45 3555 5559
bv@bornsvilkar.dk

www.bornsvilkar.dk

22. august 2024

Side 1

Høringssvar fra Børns Vilkår om udkast til forslag til Lov om ændring af børneloven, adoptionsloven, forældreansvarsloven og forskellige andre love (Familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, forenkling af familiedannelse ved voksenadoption m.v.)

Børns Vilkår finder det positivt, at det med lovforslaget bliver muligt at fastlægge forældreskabet for børn født ved altruistiske surrogataftaler i Danmark allerede fra fødslen, således, at der ikke skal gennemføres en stedbarnsadoption af barnet.

Der er endvidere positivt, at tiltænkte retlige forældre ved surrogataftaler med lovforslaget sikres en selvstændig ret til fravær og barselsdagpenge.

Det er derudover også positivt, at der med lovforslaget kommer et forbud mod handel med børn med henblik på opfostring, således at dansk ret bringes i overensstemmelse med artikel 35 i FN's børnekonvention om forebyggelse af salg eller handel med børn.

Særligt om forældreskab ved kommercielle surrogataftaler i udlandet

Med lovforslaget vil Familieretshuset hurtigt kunne træffe en dansk afgørelse om forældreskab med virkning fra fødslen i forbindelse med, at barnet ankommer til Danmark på grundlag af en udenlandsk surrogataftale, så den tid med usikkerhed, som familierne i dag oplever ved stedbarnsadoption, bliver fjernet.

Det er positivt både for de tiltænkte forældre og barnet.

Børns Vilkår er imidlertid bekymret for, at den valgte model ikke i tilstrækkelig grad sikrer barnets bedste.

STOP
SVIGT

Som medlem af Ekspertgruppen om anerkendelse af forældreskab ved kommercielle surrogataftaler tilsluttede Børns Vilkår sig alene arbejdsgruppens forslag til den såkaldte ”godkendelsesmodel”, hvor der enten skal foreligge en konkret aftalegodkendelse eller generel landegodkendelse som grundlag for anerkendelse af forældreskab fastlagt i fastlagt i udlandet (model 3).

Med lovforslaget lægges der imidlertid op til at vælge den såkaldte ”børnelovsmodel”, hvorefter etablering af retligt bånd træffes ved afgørelse om forældreskab i Danmark uden, at der stilles nærmere krav til udformningen af surrogataftalen.

Der bør stilles krav til graviditetsdonorens interesser

Med lovforslaget stilles der således ikke krav til udformningen af surrogataftalen, hvilket vil betyde, at der ikke kan stilles krav om graviditetsdonorens autonomi, sundhed og sikkerhed i forbindelse med graviditeten og fødslen eller adgang til sundhedshjælp, støttende samtaler og rådgivning.

I Børns Vilkår mener vi, at der er helt afgørende, at børn og unge, der kommer til verden ved kommercielt surrogasi i udlandet, kan have vished for, at graviditetsdonoren (den fødende) ikke har været under tvang, haft rimelige sociale og økonomiske forhold samt har haft adgang til sundhedshjælp og rådgivning under graviditeten og ved fødslen.

Med henblik på at sikre barnets bedste er det således efter Børns Vilkår opfattelse helt afgørende, at der i lovforslaget stilles nærmere krav til, hvordan surrogataftalen skal udformes, herunder krav til graviditetsmorens autonomi, sundhed og sikkerhed i forbindelse med graviditeten og fødslen samt hendes adgang til sundhedshjælp, støttende samtaler og rådgivning.

Det forhold, at der ikke stilles krav til surrogataftalen, vil desuden kunne medføre en øget risiko for etablering og understøttelse af et marked for kommercielle surrogataftaler i udlandet samt en øget risiko for udnyttelse

af udsatte kvinder og krænkelse af deres grundlæggende menneskerettigheder.

For en nærmere gennemgang af relevante krav til surrogataftale, der er egnet til at varetage de involveredes interesser, henvises til Rapport fra ekspertgruppe om anerkendelse af forældreskab ved kommercielle surrogataftaler afsnit 6.5.1.

Det bør sikres, at krav til graviditetsdonorens interesser overholdes

Det fremgår af forarbejderne til lovforslaget, at ”Da surrogataftalen vil være indgået og surrogatforløbet foregået i udlandet, vil det ikke fra dansk side være muligt effektivt at opstille krav til en udenlandsk surrogataftale eller til varetagelsen af et surrogatforløb i udlandet. Det skyldes, at danske myndigheder på grund af manglende kompetence i udlandet ikke vil have mulighed for at påse overholdelse af eventuelle krav.”

Dette vil imidlertid efter Børns Vilkår kunne imødegås ved, at der alene godkendes surrogataftaler fra lande/delstater, som ud fra en vurdering af den gældende regulering i landet/delstaten lever op til de krav og kompetencer for overholdelse, der skal varetage alle de involveredes interesser, herunder graviditetsdonorens, i forbindelse med graviditet og fødsel.

Med venlig hilsen

Rasmus Kjeldahl, direktør

Social-, Bolig og Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

22.08.2024
J.nr. 3.6.17/amc

Børn skal beskyttes mod kommercielle surrogataftaler, der ikke overholder børns rettigheder

Børnerådets bemærkninger til udkast til forslag til lov om ændring af børneloven, adoptionsloven, forældreansvarsloven og forskellige andre love (Familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, forenkling af familiedannelse ved voksenadoption m.v.)

Børnerådet kommenterer udelukkende på ændringerne, der vedrører familiedannelse ved surrogataftaler.

Børnerådet mener, at lovforslaget ikke beskytter tilstrækkeligt mod handel med børn eller mod udnyttelse af kvinder, fordi der ikke indføres tilstrækkelig kontrol med de udenlandske surrogataftaler.

Lovforslaget burde indeholde flere forebyggende tiltag mod handel med børn.

Det er vigtigt at huske, at beskyttelsen af barnet er toledet og både indeholder beskyttelse i form af anerkendelse af forældreskab, når barnet kommer til Danmark, men også at barnet beskyttes mod at blive handlet eller få krænket sine rettigheder på andre måder i forbindelse med surrogataftalen. Lovforslaget forholder sig ikke til flere af de indlysende risici, der er for barnet, surrogatmoderen og de tiltænkte forældre. Det er dybt bekymrende, for anerkendelse af barnets ret til forældre ved ankomst til Danmark må ikke ske på bekostning af barnets ret til beskyttelse mod at blive handlet eller kvindens ret til at blive beskyttet mod udnyttelse.

De nordiske lande, Etisk Råd og Børnerådet er imod anerkendelse af udenlandske kommercielle surrogataftaler. Det havde vi ønsket, at lovgiver havde haft for øje, når lovgivningen skulle udmøntes. Når aftalerne indgås i udlandet med mellemmand, som driver virksomhed ved at etablere disse aftaler, er der risiko for, at mellemmanden fokuserer på at tjene flest mulige penge uden hensyn til barnet, surrogatmoderen eller de tiltænkte forældre. Der er dermed risiko for handel med børn. Danmark har forpligtet sig på at bekæmpe handel med børn jf. Børnekonventionens artikel 35. Men i forslaget lægges der op til, at de eneste krav for at anerkende forældreskabet er, at der fremvises 1) dokumentation for en genetisk relation mellem barnet og mindst én tiltænkt forælder, 2) en notarerklæring eller lignende fra barnets fødeland om, at surrogatmoderen efter fødslen bekræfter, at hun ønsker at overdrage forældreskabet, 3) en surrogataftale som er indgået inden graviditetens etablering og 4) en fødselsattest eller lignende for barnet (lovforslagets § 1, nr. 10 (børnelovens §§ 30 h og 30 i)). Disse krav modsvarer ikke behovene for beskyttelse af barnet og surrogatmoderen.

Danmark kan forebygge handel ved at indføre krav til samt kontrol og godkendelse af aftalens indhold, så aftalen overholder de rettigheder. Særligt de, som har krav på særlig beskyttelse som særligt sårbare, nemlig barnet og kvinden, der bærer barnet (surrogatmoderen).

Børnerådet anerkender og forstår ønsket om at blive forælder og mener, at det at blive forælder skal kunne ske på en måde, hvor barnets rettigheder og surrogatmoderens rettigheder vurderes overholdt af en dansk instans på et grundlag, der overholder danske standarder.

Der er ingen tvivl om, at vi skal sikre den retlige tilknytning for de børn, som er blevet til ved kommercielle surrogataftaler i udlandet, når de er kommet til Danmark. Det ville kunne lade sig gøre med en ændring og smidiggørelse af adoptionsloven, ikke ved i realiteten at anerkende udenlandske kommercielle surrogataftaler, når vi samtidig ikke anerkender kommercielle surrogataftaler indgået i Danmark. At Danmark anerkender udenlandske surrogataftaler er både inkonsistent og risikabelt, fordi reguleringen og kontrollen af aftalerne i andre lande er utilstrækkelig.

Børnerådet havde hellere set, at der blev indført en kontrolmulighed, hvad angår aftalernes indhold, ikke kun at der skal foreligge en aftale. For det sikrer hverken barnet eller surrogatmoderen tilstrækkeligt.

Vi er bekymrede for, om vi om 15-20 år vil se scenarier, som lige nu opleves på adoptionsområdet. At vi til den tid ser børn og myndigheder blive opmærksomme på skruppelløse mellemænd, som har talt usandt og snydt surrogatmødre og tiltænkte forældre, både økonomisk og ophavsmæssigt med store konsekvenser for børnene. Ved at Danmark åbner op for næsten betingelsesløs godkendelse af kommercielle surrogataftaler, er denne risiko i høj grad til stede.

For uddybende begrundelse henviser vi til ekspertgruppens rapport¹, hvor flertallet inkl. Børnerådet var imod den model, som er gengivet i lovforslaget (model 2, også kaldet børnelovsmodellen). I stedet anbefalede vi sammen med flere aktører model 3, som ville forebygge handel mod børn ved hjælp af objektive krav og en national kontrolinstans og dermed beskytte alle involverede parter i videst muligt omfang.

Med venlig hilsen

Forperson

Sekretariatschef

1

https://www.sm.dk/Media/638295140254347580/Rapport_ekspertgruppe_kommercielle_surrogataftaler_tilg%C3%A6ngeliggjort.pdf

Til Social-, Bolig- og Ældreministeriet

22. august 2024
Oplys venligst ved
henvendelse

**Barsel.dk's bemærkninger til Høring over lovforslag om familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, voksenadoption m.v.
(SM Id nr.: 881834)**

Barsel.dk
Kongens Vænge 8
3400 Hillerød

Tlf.: 70 10 16 11

Social-, Bolig- og Ældreministeriet har med høringsbrev af 27. juni 2024 sendt forslag til Lov om ændring af børneloven, adoptionsloven, forældreansvarsloven og forskellige andre love (Familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, forenkling af familiedannelse ved voksenadoption m.v.) i høring.

www.virk.dk

Arbejdsmarkedets Tillægspension (ATP) administrerer Barsel.dk, der i henhold til Lov om barselsudligning på det private arbejdsmarked udbetaler lønrefusion til arbejdsgivere, der betaler løn under orlov med ret til barselsdagpenge, og kompensation til selvstændigt erhvervsdrivende, der afholder orlov efter barselsloven med barselsdagpenge.

CVR-nr.: 43405810

Telefontid:

Mandag-Onsdag: 8.00-16.00

Fredag: 8.00-15.30

Efter dialog med Beskæftigelsesministeriet er det Barsel.dk's forståelse, at retten til refusion og kompensation fra Barsel.dk vil gælde de tiltænkte retlige forældre til børn, der fødes efter surrogataftaler, på samme vilkår som forældre og adoptionsforældre efter den gældende Bekendtgørelse om barselsudligning på det private arbejdsmarkeds kapitel 7-10. Det er samtidig vores forståelse, at surrogatmors orlov før fødslen med barselsdagpenge efter barselslovens § 6 vil kunne medføre udbetaling af refusion eller kompensation fra Barsel.dk. Derimod vil surrogatmors orlov efter fødslen med barselsdagpenge efter lovforslagets § 10, nr. 2 om indførelse af en ny § 8 a, stk. 3, ikke vil kunne medføre udbetaling af refusion eller kompensation.

Lovforslaget vil dermed have afgørende betydning for, hvilke data Barsel.dk har behov for at modtage fra Udbetaling Danmark (UDK), jf. § 35, stk. 1 og § 29 i Bekendtgørelse om barselsudligning på det private arbejdsmarked, og lovforslaget vil medføre behov for at foretage ændringer til denne dataleverance.

Barsel.dk skal henvise til det særskilte høringssvar fra UDK og bemærkningerne bl.a. herom.

Som det fremgår deraf, er UDKs administration af de nye regler - og dermed mulighed for at stille de korrekte data til rådighed for Barsel.dk - afhængig af, at de tiltænkte retlige

forældre fremgår af familierelationen i CPR-registeret, og dermed også afhængig af Familieretshusets sagsbehandlingstid ift. at få registreret de tiltænkte retlige forældre.

En forsinkelse i registreringen af de tiltænkte retlige forældre til barnet, vil kunne medføre en forsinkelse i udbetaling til de retlige forældre, og kan medføre uberettiget udbetaling af refusion og kompensation til surrogatmoren for en periode efter fødslen, hvor der efter vores forståelse ikke vil være ret til refusion eller kompensation.

Barsel.dk's hjemmel i barselsudligningslovens § 10, stk. 1 og 2, til at kræve tilbagebetaling af en uberettiget udbetaling forudsætter, at arbejdsgiveren eller udøveren af selvstændig erhvervsvirksomhed har givet urigtige oplysninger eller undladt at meddele oplysninger af betydning for udbetaling af refusion eller kompensation, eller har modtaget refusion eller kompensation for en længere periode, end den pågældende var berettiget til efter lovens § 3 c. Hjemlen til at kræve tilbagebetaling omfatter dermed ikke udbetaling i denne situation, og Barsel.dk forventer ikke at kunne kræve tilbagebetaling efter dansk rets almindelige tilbagesøgningsregel (condictio indebiti) af det uberettiget udbetalte. Det vil derfor have afgørende betydning for Barsel.dk, at registreringen af de tiltænkte retlige forældre sker hurtigst muligt.

Til Social-, Bolig- og Ældreministeriet

Att.: lth@sm.dk & jurint@sm.dk

Akademikernes høringssvar vedr. udkast til forslag til lov om ændring af børneloven, adoptionsloven, forældreansvarsloven, barselsloven mv.

Den 22. august 2024
Sagsnr. S-2024-721
Dok.nr. D-2024-29150
maher/

Akademikerne skal indledningsvist bemærke, at vi afgiver høringssvar som hovedorganisation på det danske arbejdsmarked og som repræsentant for de akademiske lønmodtagere, og at vi derfor alene har forholdt os til lovforslagets forhold af betydning for arbejdsmarkedet.

AKADEMIKERNE

THE DANISH CONFEDERATION
OF PROFESSIONAL ASSOCIATIONS

Akademikerne finder det i forhold til lovforslagets indhold positivt, at lovforslaget udfylder det retlige tomrum som forældre til børn som fødes af surrogatmødre har stået i, ved at forældreskabet fremover anerkendes med virkning fra fødslen, og at medfædre i den forbindelse også anerkendes som retlige forældre med ret til bl.a. fravær og barselsdagpenge.

Nørre Voldgade 106, 1. sal
DK - 1358
København K.

E ac@ac.dk
W www.ac.dk

Akademikerne finder det endvidere positivt, at lovforslaget fjerner en række begrænsninger i de nuværende barselsregler, som Akademikerne har fundet unødvendige eller uhensigtsmæssige. Akademikerne er således glade for fx at adoptanter fremover får større frihed til at placere deres orlov i de første 10 uger, at fædreorloven fremover vil kunne forlænges ved barnets hospitalsindlæggelse, samt at solo- og eneforældre til flerlinge gives mulighed for at holde mere end 52 ugers fravær med barselsdagpenge.

Akademikerne skal afslutningsvist henlede opmærksomheden på, at lovforslaget er meget omfangsrigt og juridisk komplekst, og at høringsfristen løb hen over sommerferien, hvilket kan gøre det svært at indsamle bidrag fra medlemmer. Vi skal dog kvittere for, at ministeriet havde fastsat en længere frist end de anbefalede 4 uger, samt at ministeriet havde udarbejdet et dokument med paralleltekster.

Med venlig hilsen

Martin Herss

D: 20603396

E: maher@ac.dk

Til Social-, Bolig- og Ældreministeriet

22. august 2024

Udbetaling Danmarks bemærkninger til forslag til lov om ændring af børneloven, adoptionsloven, forældreansvarsloven og forskellige andre love (Familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, forenkling af familiedannelse ved voksenadoption m.v.)

Social-, Bolig- og Ældreministeriet har med høringsbrev af 27. juni 2024 sendt forslag til lov om ændring af børneloven, adoptionsloven, forældreansvarsloven og forskellige andre love (Familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, forenkling af familiedannelse ved voksenadoption m.v.) i høring.

Udbetaling Danmark (UDK) administrerer udbetalingen af barseldagpenge og lovforslaget vil have væsentlige konsekvenser for UDK's administration.

- *Sagsbehandling hos Familieretshuset*

Udbetaling Danmark (UDK) bemærker vedrørende lovforslagets § 10, nr. 2 om indførelse af en ny § 8 a i barselsloven, at UDK er afhængige af Familieretshusets sagsbehandlingstid ift. at få registreret de tiltænkte forældre (surrogatforældre) som retlige forældre til barnet, så dette kommer til at fremgår af familierelationen i CPR-registeret.

Det er afgørende for UDKs administration af de nye regler, idet der ikke kan udbetales ydelser i form af fx barseldagpenge eller refusion af barseldagpenge mv. efter barselsloven, før de tiltænkte forældre (surrogatforældre) fremgår af familierelationen i CPR-registeret, og det derfor er muligt for UDK at fastslå rettigheden til fraværet med barseldagpenge mv. fra dette tidspunkt.

- *Registrering af surrogatmor*

UDK bemærker vedrørende lovforslagets § 10, nr. 2 om indførelse af en ny § 8 a, stk. 3 i barselsloven, at det ikke fremstår klart for UDK, hvorvidt en dansk surrogatmor vil blive registreret som mor til barnet i forbindelse med fødslen, og indtil Familieretshuset har behandlet sagen om surrogasi, og de tiltænkte forældre (surrogatforældre) er registreret som retlige forældre til barnet.

I tilfælde af, at en surrogatmor vil blive registret som mor til barnet i forbindelse med fødslen, og denne er i ægteskab, skal det bemærkes, at det er afgørende for UDK, at sådan ægtefælle ikke automatisk bliver registret som anden forælder til barnet i forbindelse med fødslen.

- *Medfar som retlig forælder*

UDK bemærker vedrørende lovforslagets § 9, nr. 1 om ændring af lov om Det Centrale Personregister, at der foretages ændring i bilag 1, nr. 7 om Dataindholdet i Det Centrale Personregister (CPR) med indførelse af begrebet "medfar".

Samtidig fremgår det af lovforslagets bemærkninger på side 43, at retsvirkningerne af forældreskab i lovgivningen typisk er knyttet til "forældre" uden angivelse af, om den pågældende er barnets mor, far eller medmor, og at der derfor i relation til sådanne bestemmelser ikke vil være behov for ændringer, idet forældrebegrebet også vil omfatte medfaderskab.

Desuden fremgår det af lovbemærkninger på side 47-48, at de tiltænkte forældre, der bliver retlige forældre på grundlag af en surrogataftale efter børneloven, får ret til fravær og barselsdagpenge i samme omfang som andre forældre. Retten til fravær og barselsdagpenge til forældrene tildeles på grundlag af fastslåelsen af forældreskabet efter børnelovens kapitel 1 b, 5 b eller 5 c, men børnelovens begreber for forælderen som mor, far, medmor eller medfar, jf. Lovforslagets § 1, nr. 10, i forslaget til § 30 c i børneloven, anvendes ikke i barselsloven, da orlovsretten er den samme for hver af de tiltænkte forældre, uanset om der er tale om en mor, far, medmor eller medfar.

En sådan dataændring med indførelse af begrebet medfar giver på baggrund af ovenstående ikke anledning til, at UDK foretager en tilsvarende ændring i dataindhold i vores interne sagsbehandlingssystem med indførelse af et medfar-begreb heri.

- *Lønrefusionsret hos barselsudligningsordningen Barsel.dk og DA Barsel*

UDK bemærker desuden vedrørende lovforslagets § 10, nr. 2 om indførelse af en ny § 8 a, stk. 3 i barselsloven, at det er uafklaret, hvorvidt en arbejdsgiver til en surrogatmor eller en selvstændig erhvervsdrivende, skal have en lønrefusionsrettighed hos barselsudligningsordningen Barsel.dk og DA barsel.

Det har afgørende betydning ift. hvilke data UDK skal levere til Barsel.dk og DA barsel i vores dataleveringer i henhold til barselsudligningslovgivningen, og om UDK skal ændre i disse.

UDK skal henvise til det særskilte høringssvar fra Barselsudligningsordningen Barsel.dk og bemærkningerne heri.

Afsluttende skal UDK bemærke, at der på lovforslagets side 98 beskrives etableringsomkostninger i UDK på op til 9,3 mio. kr. Det afspejler ikke de aktuelle estimater for implementeringen. Mere retvisende præsenteres i tabel 1 på side 99 et estimat på 14,4 mio. kr., der synes at udmønte UDK's estimat-spænd på 12,5-15,6 mio. kr. for implementering af det samlede lovforslag.

Venlig hilsen

Udbetaling Danmark

Til Social, Bolig og Ældreministeriet d. 22.8.2024

Kvinderådets høringssvar vedrørende Høring over udkast til forslag til lov om ændring af børneloven, adoptionsloven, forældreansvarsloven og forskellige andre love (Familiedannelse ved surrogataftaler, med far som retlig forælder, forenkling af familiedannelse ved voksenadoption m.v.)

Kvinderådet takker for muligheden for at afgive høringssvar til lovforslag på baggrund af den politiske aftale indgået d. 5.2.2023 mellem Regeringen, Socialistisk Folkeparti, Liberal Alliance, Danmarksdemokraterne, Det Konservative Folkeparti, Radikale Venstre og Alternativet vedrørende børns ret til deres forældre ved surrogataftaler.

Som en organisation, der arbejder for kvinders rettigheder og ligestilling, ser vi det som vores ansvar at anlægge et perspektiv, der primært tager hensyn til kvinders rettigheder i forbindelse med surrogataftaler. Der er i dette tilfælde ofte både et hensyn at vægte ift. til den kvinde, der er barnets surrogatmoder, samt den kvinde som ønsker sig et barn, men ikke har mulighed for selv at bære det. Dertil kommer hensynet til de børn, der indtil nu har befundet sig i et juridisk tomrum.

Vi anerkender fuldt ud, som det fremgår af den politiske aftale, at dette er et komplekst felt både juridisk og etisk. Det er forbundet med stor kompleksitet at sikre rettighederne for såvel den fødende kvinde, de kvinder som mænd som ønsker et barn, og de børn, der kommer til verden ved surrogat. Vi vægter i dette tilfælde hensynet til barnet og den kvinde, der bærer i surrogat, hvilket uddybes i dette høringssvar. Vi er imidlertid også opmærksomme på de store følelsesmæssige og personlige omkostninger, der også er for de involverede, som ønsker at blive forældre.

Kvinderådet bakker op om ønsket om at sikre børn som fremkommer ved surrogat, at de ikke ender i et juridisk tomrum. Samtidig ønsker vi at smidiggøre mulighederne for at lette den juridiske overgang i forbindelse med nationale altruistiske surrogataftaler. Derfor er det positivt, at der med dette lovforslag og det forudgående arbejde i ekspertgruppen er taget initiativ til at sikre en model for moderne former for forældreskab, der ikke på nuværende tidspunkt har grundlag i lovgivningen.

Beskyttelse af grundlæggende rettigheder

Kvinderådet sad med i den af regeringen nedsatte ekspertgruppen, hvis arbejde og anbefalinger dannede grundlag for den politiske aftale, repræsenteret af Lis Munk fra Jordemoderforeningen. I forbindelse med rapporten på baggrund af Ekspertgruppens aftale, kom Kvinderådet med følgende udtalelse, som vi ønsker at fastholde i forbindelse med denne høring.

”Internationale kommercielle surrogataftaler risikerer at krænke grundlæggende menneskerettigheder for børn og fødende. Derfor bør en lovgivning på området have til formål at beskytte rettigheder for de involverede parter, snarere end at lette adgangen til denne form for familiedannelse. (...) Kvinderådet anbefaler desuden at al handel med børn kriminaliseres i dansk lov jf. børnekonventionens definition som enhver handling eller transaktion, hvormed et barn overdrages af en person eller persongruppe til en anden mod betaling eller anden vederlag.” (Rapport fra Ekspertgruppe om anerkendelse af kommercielle surrogataftaler, september 2023)

Kvinderådet anerkender fuldt ud ønsket om at blive forældre og ønsket om at sikre en større smidighed i det lovgrundlag, som fastsætter det juridiske grundlag for forældreskab. Kvinderådet har også forståelse for ønsket om at blive den juridiske mor i tilfælde, hvor en kvinde har afgivet et æg, som en anden kvinde har båret i surrogat jf. eksempel i aftaleteksten.

Der er dog her også hensynet at tage til den kvinde, som bærer barnet, og som i dette tilfælde gennemfører en graviditet med alle de omkostninger, fysiske såvel som psykiske, der kan være forbundet med dette. Det er derfor afgørende for Kvinderådet, at kvinden som bærer barnet i surrogat, bevarer retten til egen krop under hele forløbet, herunder også retten til at afbryde en graviditet.

Kvinderådet ønsker også at fremhæve vigtigheden af, at en kvinde som bærer i surrogat også til enhver tid, kan vælge at træde tilbage fra aftalen. Dette er forbundet med stor etisk kompleksitet og kan have store følelsesmæssige omkostninger for de involverede, og særligt for de kvinder som mænd, der ønsker at blive forældre.

I tilfælde, hvor en kvinde bærer et barn, som er fremkommet ved insemination af en anden kvindes æg insemineret med sæd fra samme kvindes partner, er det udover de følelsesmæssige omkostninger for de involverede, også etisk komplekst, idet kvinden som bærer i surrogat, ikke er genetisk forbundet til barnet. I et sådan tilfælde er det vores holdning, at den fødende kvindes ret til barnet må veje tungest.

Kvinderådet er imod alle former for kommerciel surrogasi

Vores store bekymring ift. dette lovforslag angår hensynet til de fødende kvinder og børn, som indgår i internationale surrogataftaler. Det fremgår af aftaleteksten at: *"Danmark ikke har indflydelse på muligheden for at indgå surrogataftaler i andre lande og heller ikke på, hvordan landene regulerer området og forløbene."* Kombineret med en smidiggørelse af dansk lovgivning, åbner det for betydelige problemer.

Når Danmark vælger at smidiggøre lovgivningen med henblik på at skabe bedre muligheder for at opnå juridisk forældreskab i forbindelse med surrogataftaler, men ikke samtidig tager ansvar for at sikre, at der ikke sker handel med børn i forbindelse med internationale surrogataftaler, mener vi ikke at Danmark har taget ansvar for at sikre de grundlæggende rettigheder for hverken børnenes eller de fødende kvinder.

Tværtimod åbnes der op for, at danske par som ønsker at blive forældre ved hjælp af en surrogatmor i udlandet, frit kan indgå kommercielle aftaler, hvor det bliver svært at sikre rettighederne for både den fødende kvinde og barnet. I mange tilfælde vil danske par i praksis indgå aftaler med kvinder i lande, der socialt har andre vilkår end i Danmark, og som på ingen måde beskytter surrogatmoren.

Samtidig åbner det op for et marked for handel med børn, som desværre allerede findes, men som sandsynligvis kun vil vokse, hvis den danske lovgivning smidiggøres. Dette er som bekendt stik imod børnekonventionen, og noget vi på det skarpeste tager afstand fra i Kvinderådet. Derfor kan vi ikke bakke op om en smidiggørelse, hvis ikke vi samtidig ulovliggør handel med børn.

Der er også betydelige forhold at tage højde for i beskyttelsen af de fødende kvinders rettigheder i forbindelse med kommercielle surrogataftaler. Ligesom Jordemoderforeningen, er vi i Kvinderådet bekymrede for beskyttelsen af surrogatmores ret til egen krop samt mulighed for at træde tilbage fra en

surrogataftale. Særligt ved kommercielle surrogataftaler indgået i lande med markant ringere sociale og økonomiske forudsætninger end Danmark

Alt i alt bakker vi op om at skabe et klart rammeværk, der smidiggør mulighederne for at opnå juridisk forældreskab i forbindelse med altruistisk surrogasi. Samtidig ønsker vi, at der tages højde for beskyttelsen af grundlæggende rettigheder for såvel de fødende kvinder og børnene.

Med venlig hilsen
Direktør Helene Forsberg

Til: Lars Thøgersen (lth@sm.dk), Center for Jura og Internationale Opgaver (jurint@sm.dk)
Fra: Claus Ryde (clr@fogp.dk)
Titel: Høringssvar fra F&P Arbejdsgiver - Social-, Bolig- og Ældreministeriets sag 2023-539, doknr. 873324
Sendt: 22-08-2024 10:32

F&P Arbejdsgivers høringssvar - Udkast til forslag til lov om ændring af børneloven, adoptionsloven, forældreansvarsloven, og forskellige andre love (Familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, forenkling af familiedannelse ved voksenadoption m.v.)

F&P Arbejdsgiver er opmærksom på Social-, Bolig-, og Ældreministeriets høring af 27. juni 2024. Høringen er ifølge høringslisten sendt til Finanssektorens Arbejdsgiverforening. Finanssektorens Arbejdsgiverforening overdrog pr. 1. januar 2024 alle arbejdsgiverrelaterede aktiviteter til F&P Arbejdsgiver og Finans Danmark/Arbejdsgiver. Finanssektorens Arbejdsgiverforening er således ophørt. Ændringen er meddelt til Beskæftigelsesministeriet. Hverken F&P Arbejdsgiver eller Finans Danmark/Arbejdsgiver er på høringsbrevets oversigt over høringsparter eller har fået høringen tilsendt fra ministeriet. Derimod står Finanssektorens Arbejdsgiverforening på listen.

Jeg skal for en god ordens skyld venligst bede om at høringslisten tilrettes, så Finanssektorens Arbejdsgiverforening erstattes af de to nye arbejdsgiverorganisationer F&P Arbejdsgiver og Finans Danmark/Arbejdsgiver.

Da vi ikke har fået tilsendt høringen ved udsendelse 27. juni 2024, er vi først blevet bekendt med lovforslaget den 21. august 2024. F&P Arbejdsgiver er derfor på nuværende tidspunkt kun i stand til at give et helt overordnet høringssvar. Vi tager forbehold for at vende tilbage med supplerende høringssvar.

F&P Arbejdsgiver kan af bemærkningerne til lovforslaget, side 100, pkt. 7, se at det vurderes, at lovforslagets ændringer af barselsloven ikke har økonomiske konsekvenser for erhvervslivet. Vi vil lægge denne konstatering til grund, når det skal vurderes, om ændringerne i barselsloven har afsmittende konsekvenser for de kollektive overenskomsters aftaler om ret til barsel og orlov.

F&P Arbejdsgiver har ikke på nuværende tidspunkt yderligere bemærkninger til lovforslaget.

F&P Arbejdsgiver vil afslutningsvis igen opfordre til at ministeriet retter listen over hørte myndigheder, organisationer m.v., så Finanssektorens Arbejdsgiverforening erstattes af de to nye arbejdsgiverorganisationer F&P Arbejdsgiver og Finans Danmark/Arbejdsgiver, og sikre at høringer tilgår de rette høringsparter.

Bedste hilsner
Claus Ryde
Chefforhandler
clr@fogp.dk | +45 41 91 91 37

F&P
ARBEJDSGIVER

Philip Heymans Allé 1 | 2900 Hellerup | +45 41 91 91 91
www.fogp.dk | [Twitter](#) | [LinkedIn](#)

OBS! Vores juridiske hotline har fået nyt nummer og e-mail
T: + 45 41 91 91 11
E: hrjura@fogp.dk

Kære Social-, Bolig- og Ældreministeriet,

Denne henvendelse indeholder bemærkninger til lovforslaget udsendt til høring den 27. juni 2024 angående familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, forenkling af familiedannelse ved voksenadoption m.v. fra Social-, Bolig- og Ældreministeriet.

Lovforslaget er udsendt til 144 høringsparter. Vi i Dansk Fertilitets Selskab (DFS) bakker op om de bemærkninger, som Dansk Selskab for Obstetrik og Gynækologi (DSOG) har indgivet til lovforslaget, selvom vores lægefaglige forening heller ikke er blevet orienteret om høringen direkte.

Vi anser lovforslaget som et godt udgangspunkt og en klar forbedring af forældrenes, surrogatens og barnets retsstilling. At de intenderede forældre fra fødslen bliver de juridiske forældre, vil i en dansk kontekst sikre mod de usikkerheder om forældrenes bestemmelse over det nyfødte barn, der ellers ville kunne opstå ved akutte situationer med barnet efter fødslen. At bibeholde surrogatens fulde selvbestemmelse over graviditeten og eventuelle afbrydelse af denne anses også for vigtigt.

Vi kommenterer ikke på forholdene omhandlende udenlandsk surrogati, men retter i stedet vores bemærkninger mod lovgivningen omhandlende indenlandsk surrogati, som vi anser for værende mangelfuld. Som lovforslaget er nu, bibeholdes forbuddet mod sundhedsfaglig assistance ved etablering af graviditeten (§13). Forslaget går imod Det Etiske Råd, hvor 15 ud af 16 rådsmedlemmer anbefaler, at sundhedsfaglige skal kunne assistere til befrugtningen. Lovforslaget indebærer, at traditionel altruistisk surrogati fortsat er den eneste mulighed i Danmark, hvor surrogaten vil være genetisk ophav til barnet, og kun den intenderede far vil kunne være genetisk knyttet til barnet.

Dette har en række konsekvenser:

1. De, der ønsker at benytte æggene fra den intenderede mor, skal fortsat enten bruge en udenlandsk fertilitetsklinik til opsætning af et befrugtet æg fra de intenderede forældre i en dansk surrogat eller benytte sig af udenlandsk surrogati.
2. Hvis surrogaten ikke ønsker at bære et barn, hun er genetisk knyttet til, skal hun til udlandet for at bruge ægdonor eller opgive at være surrogat.
3. Ved at parrene enten tager deres danske surrogat til udlandet eller bruger udenlandsk surrogati, øges den medicinske risiko ved surrogati, da de lande, der tillader fertilitetsbehandling ved surrogati, oftest har en høj rate af tvillinge- og trillingegraviditeter (20-50 %), da de sætter mere end ét befrugtet æg op. Dette øger massivt risikoen for graviditets- og fødselsrelaterede sygdomme for surrogaten, og endvidere er børnene i langt større risiko for for tidlig fødsel, lav fødselsvægt, handicaps og i værste fald dødsfald. Til sammenligning lå flerfoldsraten i de danske offentlige og private fertilitetsklinikker i 2022 på 2,0 %.
4. Risikoen for overstimulering af den intenderede mor eller ægdonor, når der skal udhentes æg ved fertilitetsbehandling, er også langt højere i mange udenlandske klinikker.
5. Fysisk og psykologisk screening af surrogaten og de intenderede forældre er fortsat ikke mulig. Der er ingen sundhedsfaglige, der kan vejlede surrogaten i, hvorvidt det for hende vil være risikabelt at bære en graviditet eller gennemgå endnu en fødsel. Særligt den mangelfulde psykologiske screening er iøjefaldende, da surrogaten risikerer ikke at have set sine egne begrænsninger i at bære en graviditet for andre. Den altruistiske motivation i at ville hjælpe et nært familiemedlem kan overskygge surrogatens egen risiko for psykologiske eller fysiske lidelser. De intenderede forældre skal også screenes, så indikationen for at bruge surrogati er

korrekt, at de er forældreegnede, og forberedte på at blive forældre gennem denne alternative metode, hvor deres dyrebareste er lagt i hænderne på en anden kvinde.

6. I England, Canada, Australien, USA og Holland er screening og vejledning af surrogaten og de intenderede forældre essentiel for et succesfuldt forløb. Endvidere psykologisk støtte undervejs i graviditeten og efter fødslen for at øge sandsynligheden for et godt og ukompliceret forløb.

Det er gunstigt, at den altruistiske surrogataftale kan godkendes og registreres i Familieretshuset, inden graviditeten etableres. Men kravene til surrogaten og forløbet i Kap 5, §30 har vi bemærkninger til:

Kap 5 b, §30b, 1) Surrogaten skal være fyldt 25 år, bosat i Danmark og have født mindst et barn.

Den nedre aldersgrænse på 25 er vanskelig at finde ud af, hvad den er baseret på. At personen skal være myndig er rimeligt, men dette sikres allerede ved 18 år. Ift. kvindens medicinske risici ved at gennemgå en graviditet og fødsel ville en øvre aldersgrænse være at anbefale, fx en øvre grænse på 45 år. At hun skal have født, er vigtigt, da man da kan kende hendes estimerede risici ved endnu en graviditet, og hun har en vished om, hvad en graviditet og fødsel indebærer. Men i kommentarerne på side 112 i "Udkast til lovforslag om familiedannelse" står der: "Betingelsen om, at surrogatmoren skal have født et barn, vil være opfyldt, selvom hun ikke har barnet boende, herunder hvis barnet er adopteret, anbragt uden for hjemmet eller dødt." Hvis kvinden, der ønsker at være surrogat, har mistet et barn, ville hun i andre lande ikke være kandidat til at være surrogat. Ej heller hvis hun har et barn anbragt uden for hjemmet, da hun vil være sårbar overfor at skulle give endnu et barn væk, og at årsagen til, at man har fået anbragt et barn, kunne tyde på, at man ikke var egnet til at skulle tage vare på endnu en graviditet. Det øger også risikoen for konflikter ved overdragelse af barnet til de intenderede forældre. Et krav skulle i stedet være at have gennemgået en ukompliceret graviditet og fødsel og fortsat have et levende velskabt barn hos sig i sin familie.

Kap 5 b, §30b, 4) De tiltænkte forældre eller den tiltænkte eneforælder erklærer, at der vil være en genetisk forbindelse mellem barnet og mindst en tiltænkt forælder.

Det ultimative krav om genetisk tilknytning mellem barn og en af de intenderede forældre for at mindske risikoen for menneskehandel kan overvejes at komme med den undtagelse, at hvis ingen af de intenderede forældre har anvendelige gameter, da kan de alligevel på individuel basis godkendes til surrogati.

Kap 5 b, §30b, 2) Surrogatmoren hverken har modtaget eller vil modtage vederlag, herunder erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, som led i aftalen. Der er en formodning for, at surrogatmoren har modtaget eller vil modtage vederlag i strid med 1. pkt., hvis der ikke er en nær relation mellem surrogatmoren og de tiltænkte forældre eller den tiltænkte eneforælder.

Fra de engelske og hollandske erfaringer er det omtrent halvdelen, der har en nær relation til deres surrogat inden graviditeten, og den øvrige del finder hinanden via non-profit organisationer og etablerer et solidt forhold i løbet af graviditeten. I begge lande er det kun tilladt at dække udgifter, som det også ses er hensigten i det danske forslag i kommentarerne s. 114. Om surrogaten har været kendt på forhånd eller ej, har ikke givet statistisk forskel i relationen mellem barn, intenderede forældre og surrogaten. Ej heller i konfliktniveau eller økonomisk udveksling. I formuleringen af lovforslaget er der en stærk mistænkeliggørelse af kvinder, der ønsker at hjælpe andre par med at få et barn.

Udover de konkrete bemærkninger til lovforslaget vil vi appellere til, at man grundigt overvejer, om der kan ske ændring af forbuddet mod, at sundhedspersonale medvirker ved surrogati. Dette ville være med til at sikre grundig screening af surrogaten og de intenderede forældre, et velfunderet informeret samtykke, en sikker fertilitetsbehandling og svangreomsorg, psykologisk bistand undervejs i forløbet og at barnet senere lettere vil kunne opretholde kontakt til en dansk surrogat, hvis dette ønskes af alle parter.

Som lovforslaget er nu, vil antallet, der tager til udlandet, formentlig forblive det samme eller stige, mens det fortsat vil være et fåtal af par, der vil benytte en dansk surrogat, da der ikke er nogen form for professionel hjælp og vejledning at finde, og de ikke kan opnå, at begge af de intenderede forældre er genetisk knyttet til barnet.

Vi håber, at vores bemærkninger vil blive taget i betragtning ved den videre behandling af lovforslaget. Det er vores overbevisning, at en ændring af forbuddet mod sundhedsfaglig assistance ved surrogati vil bidrage til en mere sikker og etisk forsvarlig proces for alle involverede parter. Vi står til rådighed for yderligere dialog og samarbejde for at sikre, at lovgivningen bedst muligt afspejler både de medicinske og etiske hensyn, der er nødvendige for at beskytte både surrogaten, de intenderede forældre og barnet.

Med venlig hilsen,

Dansk Fertilitets Selskab (DFS)

ADOPTIONSPOLITISK FORUM

København den 21-08-2024

Svar til

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af børneloven, adoptionsloven, forældreansvarsloven og forskellige andre love (familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, forenkling af familiedannelse ved voksenadoption m.v.)

Adoptionstopolitisk Forum finder det positivt, at man i den sidste tid har haft fokus på, at der findes andre familiekonstellationer end den heteronormative - herunder anerkendelse af homoseksuelle og enlige forældre. Vi håber dette åbner for en videre dialog om udvidede familieformer f.eks. at der kunne være 4 eller flere omsorgspersoner, som kunne anerkendes som forældre for et barn.

Vi har dog en række kommentarer på følgende områder:

Kapitel 1b

Adoptionstopolitisk Forum er bekymrede for en vage/manglende sikring af surrogatmoderens rettigheder og beskyttelse. Herunder håndteringen af udenlandske kvinder bosiddende i Danmark, der evt. indgår i en dansk surrogataftale.

Hvordan sikrer man sig at en erklæring fra en surrogatmoder samt partner ikke er skabt i en form for afpresning/bestikkelse - især hvis denne alene er skriftlig?

Erfaringerne fra adoptionsområdet er, at skriftlige erklæringer kan fremkomme ved indirekte pres og tvang og/eller manglende forståelse for aftalens indhold og konsekvens.

Kapitel 5b

Aftalen om dansk surrogataftale sikrer ikke:

- at udenlandske kvinder bosiddende midlertidigt i Danmark f.eks. under en au pair-ordning og dermed arbejdsgiver afhængig, ikke kan indgå i en sådan aftale.
- at surrogatmødre danske som udenlandske sikres ved evt. langvarige skader eller andre problematikker ifm fødsler (såsom depressioner eller andre psykiske og fysiske eftervirkninger)
- at surrogatmødre ikke betales på anden måde end blot penge - herunder lovning om længere ophold i Danmark etc..
- at surrogatmoderen er stillet retmæssigt korrekt, hvis denne både er ægdonor og surrogatmoder
- at der ikke kan foretages forfalskning i skriftlig form både ved indgåelse af aftalen og ved genforhandling af aftalen.

Kapitel 5c

Hele afsnittet om udenlandsk surrogataftaler er præget af en endog meget svag sikring mod udnyttelse, forfalskning og manglende sikring af surrogatmoderens rettigheder. Denne manglende sikring åbner for en direkte gentagelse af de problematikker, der er sket gennem tiden på det transnationale adoptionsområde.

Disse er groft set:

- Udbredt forfalskning af udenlandske papirer
- Bestikkelse og betaling af de regulerende mellemed
- Finansiell og fysisk udnyttelse/tvang af surrogatmødre
- Manglende sundhedsmæssig sikring af surrogatmødre
- Ingen beskyttelse af surrogatmødre, der efterlades med børn, der alligevel ikke ønskes

Kapitel 5e

Denne paragraf angiver ingen metode til at sikre at barnet ikke er solgt eller købt, ligesom paragraffen ikke angiver, hvordan dette håndhæves. Den står desuden i skærende kontrast til forslaget om ændring af Adoptionsloven §15 stk 2.

Kapitel 1, §15 stk 2

Adoptionspolitisk Forum finder at denne ændring i Adoptionsloven er en direkte tilladelse af handel med børn. Adoptionslovgivningen har aldrig været specifik i forståelsen af "hvad barnets bedste" er, men alligevel brugt dette begreb til at negligere at børn gennem adoption er kommet ulovligt til veje.

Definitionen af "barnets bedste" må ikke bruges til at overtræde barnets grundlæggende rettigheder eller tilvejebringe børn uden at overholde disse.

De facto handel med børn i nyere tid (jvf. køb af barn i Polen) har vist, at lovgivningen ikke kan håndhæve sin egen ratificerede konvention jf. Haagerkonventionen. At tillade vederlag ifm. adoption under en vag definition af "barnets bedste" er at åbne direkte for pengetransaktioner. Dermed styrkes en af de stærkeste incitamenter til at fastholde og vækste en systematisk surrogatproduktion og herunder et forstærket incitament til at udnytte kvinder i svage positioner. Den transnationale adoptions svagheder vil fortsætte i surrogatindustrien.

Generelt

Adoptionspolitisk Forum konkluderer igen at behovet for at skaffe børn til privilegerede og ressourcestærke ufrivilligt barnløse driver lovgivningen, frem for at sikre at svagere parter er beskyttede og at børns grundlæggende rettigheder er overholdt.

Vi anbefaler ikke at denne lovgivning godkendes i sin nuværende form.

Med venlig hilsen
Yong Sun Gullach
Forperson
Adoptionspolitisk Forum

LGBT+ Danmarks høringssvar til *udkast til forslag til lov om ændring af børneloven, adoptionsloven, forældreansvarsloven og forskellige andre love (Familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, forenkling af familiedannelse ved voksenadoption m.v.)*, sagsnummer 2023 - 539

AUGUST 2024

BØRNELOVEN

Nationale altruistiske surrogataftaler

Ad manglende dispensationsadgang i den foreslåede bestemmelse § 30b

LGBT+ Danmark anbefaler, at der indføres en dispensationsmulighed i loven fra betingelserne i de foreslåede bestemmelser i børnelovens § 30 b, stk. 1, nr. 6 om at benytte Familieretshusets blanket og § 30 b, stk. 2 om at aftalen skal godkendes inden graviditeten etableres, for at sikre retsstillingen for børn i de omhandlede familier.

Vi bemærker, at der i forbindelse med de hidtil gældende medmoderskabsregler har været mange utilsigtede virkninger af de formelle krav om til, hvordan og hvornår blanketten om samtykke til behandling og medmoderskab skal udfyldes, hvor både en eventuel kendt donor, medmor og mor har været uenige i forældreregistreringen af donor som far. Den utilsigtede forældreregistrering eller mangel på samme har været til ugunst for både forældre, børn og stat. Vi antager, at det er i alles interesse, nu hvor medfaderskab bliver muligt, at minimere antallet af børn der bliver registreret med andre forældre end de tiltænkte forældre på baggrund af formalistiske mangler. Dette fratager ikke kun forældrene, men også børnene fra de juridiske rettigheder og identitetsbærende bånd, som et juridisk forælder-barn bånd giver til barnet.

På denne baggrund foreslår vi at skrive en dispensationsadgang ind i lovene for kravene i § 30 b, stk. 1, nr. 6 om at benytte Familieretshusets blanket og § 30 b, stk. 2 om at aftalen skal godkendes inden graviditeten etableres.

Vi forstår hensynene bag begge bestemmelser og har intet imod, at de udgør udgangspunktet. Det er dog vigtigt, at loven ikke udformes på en måde, så familier ligesom med de hidtidige medmoderskabsregler bliver fanget i situationer, hvor forældre og børn ikke har juridiske rettigheder alene på baggrund af formelle og juridiske spidsfindigheder. Det er ikke proportionelt hvis en familie, der iøvrigt lever op til kravene, skal straffes for ikke at have forstået den rette procedure omkring blanketter og frister ved, at 1 voksen er forælder til et barn, de ikke ønsker, 1-2 voksne ikke har nogle juridiske rettigheder i forhold til deres børn – og vigtigst – at et barn ikke har en juridisk forælder-barn relation til sine reelle forældre og mister de rettigheder, der kommer heraf. En forkert forældreregistrering vil, uden en dispensationsadgang fra de ovennævnte krav, kun kunne løses igennem en tidskrævende adoptionsproces, der kan have betydning for de tiltænkte forældres rettigheder til barsel med mere og som vil udgøre et helt unødvendigt ressourceforbrug for myndighederne, der skal gennemføre adoptionen.

Det er vores erfaring fra medmoderskabsreglerne og fra flerforælderfamilier, at mange i god tro indgår aftaler, de selv har udformet, uden at have læst op på alle reglerne, eller går igang med at etablere graviditet, før de har sat sig ind i reglerne ud fra en formodning om, at de kan få styr på det juridiske senere. Det må bemærkes, at vores erfaring fra den LGBT+ familieretlige juridiske rådgivning i LGBT+ Danmark er, at formelle krav som disse har en social slagside. Således er det forældre med længere videregående uddannelser, der formår at navigere i systemerne og lever op til alle krav om blanketter mv., mens forældre uden lige så meget erfaring med at navigere i regulering som oftest er dem, der ikke lykkes med at navigere i regellandskabet. En dispensationsmulighed vil derfor have to positive effekter: at børn ikke fratages deres juridiske bånd til deres reelle forældre på grund af helt formalistiske fejl i papirarbejdet, og at tiltænkte forældre og surrogatmødre med færre ressourcer eller uden længere videregående uddannelser ikke stilles dårligere end andre familier.

Ad opretholdelsen af forbuddet imod assisteret reproduktion ved surrogataftaler

LGBT+ Danmark anbefaler, at forbuddet imod assisteret reproduktion ved nationale, altruistiske surrogataftaler ophæves, da dette vil være en naturlig forlængelse af overvejelserne i lovforslaget iøvrigt. Der er allerede i loven taget højde for, at man skal underskrive dokumentation for, at der tale om en altruistisk aftale og få denne godkendt hos Familieretshuset inden graviditeten etableres. Dette kan sikre, at der kun vil være tale om altruistisk surrogasi.

Iøvrigt

LGBT+ Danmark bifalder, at der ikke i loven er krav om, at et tiltænkt forældrepar er gift, bor sammen eller har indgået registreret partnerskab, samt at det er muligt at blive forælder som eneforælder.

Forældreskab ved udenlandske surrogataftaler

Ad vurderingen af barnets bedste i den foreslåede bestemmelse i børneloven § 30 i, stk. 2

LGBT+ Danmark anbefaler, at den foreslåede bestemmelse § 30 i, stk. 2 i børneloven om en barnets bedste-vurdering ved tages ud af lovforslaget.

Vi bifalder, at der vil være en klar formodning for, at det retlige forældreskab i forbindelse med udenlandske surrogataftaler vil skulle fastslås i overensstemmelse med aftalen og at der kun helt undtagelsesvist vil være grundlag for at betvivle en forælders egnethed. Vi gør dog opmærksom på, at selve egnethedsvurderingen eller barnets bedste-vurderingen har en stor symbolsk betydning og mental effekt på de tiltænkte forældre. Flere af de brugere, vi har rådgivet i vores juridiske rådgivning har udtrykt bekymring og frustration omkring at skulle vurderes på forældreevner som en adoptant frem for at blive anerkendt som forælder. Ligeledes er det vores erfaring, at blot truslen om forældreegnethedsvurderinger i forbindelse med fertilitetsbehandling ofte opleves som ydmygende og stigmatiserede og afholder nogle fra overhovedet at opsøge fertilitetsbehandling. Det opleves af flere af de berørte LGBT+ personer som et udtryk for forskelsbehandling at andre kan få børn eller få anerkendt deres forældreskab uden at skulle igennem en egnethedsvurdering, når de er i risiko for at blive afvist på baggrund af en egnethedsvurdering. Ligesom alle andre forældre kan man som forælder til et barn, der er kommet til verden igennem en surrogataftale have forskellige ressourcer og baggrunde. Vi ser ingen grund til, at forældre til børn der er kommet til verden på denne måde bør forskelsbehandles ved at blive undersøgt på andre måder end de nuværende værktøjer som myndighederne har til at sikre børns trivsel hos deres forældre.

Dette gælder, selvom bestemmelsen iøvrigt er udformet meget fornuftigt og vi forstår, at den ikke vil have en reel effekt udover helt undtagelsesvist.

Dertil kommer, at bestemmelsen virker overflødig, idet der allerede er taget højde for bl.a. en indgået surrogataftale og moderens samtykke efter fødslen i forbindelse med aftalen.

Stedbarnsadoption

LGBT+ Danmark bifalder forslaget om, at § 5 a, stk. 2, 2. pkt i adoptionsloven ophæves, således at også forældre, der er gået fra hinanden, kan stedbarnsadoptere. Dette vil skabe større sikkerhed for børn i LGBT+ familier, der ikke formår at få fastlagt forældreskabet for medforælderen fra fødslen.

LGBT+ Danmark bifalder forslaget om, at tilføje en mulighed for at give lov til stedbarnsadoption, når der foreligger særlige omstændigheder, jf. den foreslåede bestemmelse i adoptionsloven § 5 a, stk. 3. Dette vil ligeledes skabe større sikkerhed samt en bedre retsstilling for børn i LGBT+ familier, der ikke formår at få fastlagt forældreskabet for medforælderen fra fødslen. Det er en kærkommen ændring, der gør loven mere fleksibel og mere tilpasset til den rolle, bestemmelsen reelt spiller i LGBT+ familiedannelse.

FAMILIERETSHUSLOVEN

LGBT+ Danmark bifalder at der i kommentarerne til den foreslåede bestemmelse § 45, stk. 2 i Familieretshusloven angående Familieretshusets rådgivende udvalg anføres, at der i udvalgets sammensætning i fremtiden vil blive lagt vægt på, at der i udvalget skal være viden om LGBT+ problematikker i relation til den familieretlige lovgivning. Det er vores opfattelse, at dette vil være en vigtig styrkelse af kvaliteten og sagsbehandlingen i Familieretshuset.

BARSELSLOVEN

LGBT+ Danmark bifalder, at begge tiltænkte forældre ved udenlandske surrogataftaler får selvstændig barselsret tilsvarende andre forældres.

LGBT+ Danmark bifalder, at der indsættes bestemmelser i loven, der kodificerer adgangen til barsel ved stedbarnsadoption, når barnet er under 1 år.

CZESLAW KOZON

ROMERSK-KATOLSK BISKOP AF KØBENHAVN
GL. KONGEVEJ 15
DK-1610 KØBENHAVN V

Social-, Bolig – og Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K.

21. august 2024

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af børneloven, adoptionsloven, forældreansvarsloven og forskellige andre love (Familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, forenkling af familiedannelse ved voksenadoption m.v.), sagsnr. 2023-539.

På Den katolske Kirkes vegne takker jeg for muligheden for at blive inddraget i ovennævnte høring. Vi har ingen kommentarer til lovforslaget.

Med de venligste hilsner

+ Czeslaw Kozon
Romersk-katolsk biskop af København

Social-, Bolig- og Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Aarhus, 21. august 2024

Høringssvar vedr. udkast til forslag til Lov om ændring af børneloven, adoptionsloven, forældreansvarsloven og forskellige andre love (Familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, forenkling af familiedannelse ved voksenadoption m.v.)

Som repræsentant for en stor del af den målgruppe, som lovforslaget drejer sig om, havde Foreningen Donorbørns Vilkår gerne set, at regeringen havde inviteret foreningen til at afgive høringssvar. Donorbørns vilkår sender hermed høringssvar på eget initiativ. Donorbørns Vilkår forholder sig udelukkende til lovforslaget, der omhandler familiedannelse ved surrogataftaler.

Donorbørns Vilkår har følgende bemærkninger til lovforslaget:

Selvstændigt fokus på barnets perspektiv og rettigheder

I lovforslaget fremgår et tydeligt hensyn til de forældre, der ønsker at benytte sig af en surrogataftale. Lovforslaget rummer imidlertid ingen bemærkninger, der har et selvstændigt fokus på barnets bedste, dets ret til identitet eller dets trivsel.

Donorbørns Vilkår finder det dybt kritisabelt, at lovforslaget ikke rummer et selvstændigt fokus på barnets perspektiv og barnet som selvstændigt individ i egen ret, herunder barnets ret til identitet.

Donorbørns Vilkår mener, at barnets perspektiv og rettigheder bør have et selvstændigt fokus og afsnit i lovgivningen.

Barnets ret til identitet

Donorbørns Vilkår mener ikke, at den valgte model i tilstrækkelig grad sikrer barnets bedste eller dets ret til identitet. Alle individer, uafhængigt af hvordan de er kommet til verden, har et grundlæggende behov for at kende deres tilblivelseshistorie. At have direkte adgang til oplysninger om ens egen tilblivelseshistorie, herunder identiteten af en sæd-/ægdonor eller surrogatmor, er af fundamental betydning for et individs identitetsdannelse. Det er ikke blot et ønske om at tilfredsstille nysgerrighed, men er i mange tilfælde helt afgørende for at kunne udvikle en sund identitetsfølelse og selvopfattelse. Retten til at kende sin identitet er en fundamental menneskerettighed, som er anerkendt i flere internationale konventioner, herunder FN's Børnekonvention. Barnets ret til identitet er også beskrevet i Institut for Menneskerettigheders rapport "Donorbørns ret til identitet" (2021).

Børns ret og tarv bør endvidere aldrig sidestilles eller underlægges individuelle behov for familiestiftelse, private- eller statslige interesser. Ethvert barn har sine egne individuelle rettigheder, der skal vurderes

Donorbørns Vilkår
Aarhus
Telefon 24453822
info@donorboernsvilkaar.dk

Donorbørns Vilkår – ALLE BØRN HAR RET TIL IDENTITET

selvstændigt og indarbejdes bevidst i al lovgivning. Barnets rettigheder kan ikke automatisk indordnes under forældrenes rettigheder, når det har så indgribende konsekvenser for barnet resten af livet. I en familiestiftelsesproces er der mange svære valg, men det at stifte familie bør aldrig ske på bekostning af børns menneskerettigheder og med overtrædelse heraf.

Statens bruger enorme ressourcer på at understøtte forældres ønske om familiestiftelse og bør ligeledes forpligte sig til at sikre rettighederne for de børn, som kommer til verden via den vej. Statens primære ambition bør være at sikre nye borgere grundlæggende menneskerettigheder - herunder *barnets ret til identitet*. Både når de bringes til Danmark, og når de fødes ved hjælp af insemination, kønscelledonation eller surrogasi.

Donorbørns Vilkår anbefaler:

At staten opretter et nationalt register, hvor alle relevante oplysninger om barnets tilblivelseshistorie, herunder surrogatmoderens identitet samt sundhedsoplysninger, der kan være relevante for barnets sundhed.

At barnet sikres viden om dets tilblivelseshistorie, samt ret til og mulighed for selv at tilgå information om surrogatmoderen.

At barnet tilbydes professionel støtte og rådgivning, når det får adgang til oplysninger om dets tilblivelseshistorie.

Yderligere krav til og kontrol af surrogataftalen

Donorbørns Vilkår mener endvidere ikke, at den valgte model tilgodeser barnets bedste idet, at den understøtter en industri hvis formål er at tjene flest mulige penge uden hensyn til barnet eller surrogatmoderen. Surrogataftalen, som den er beskrevet i lovforslaget sikrer hverken barn eller surrogatmoderen. Når der ikke er yderligere krav til surrogataftalen eller kontrol hermed, vil det understøtte et kommercielt styret marked, der hverken tager hensyn til barnet eller surrogatmoderen, men omvendt udnytter kvinder i yderst udsatte positioner. Derved beskytter lovforslaget ikke i tilstrækkelig grad børn mod menneskehandel.

Som beskrevet ovenfor har menneskers tilblivelseshistorie endvidere essentiel betydning for dets identitetsfølelse og derfor er det også helt afgørende, at børn der kommer til verden via kommerciel surrogasi i udlandet, kan have vished for, at de er undfanget på etisk forsvarlig vis, og at surrogatmoderen ikke har været underlagt tvang eller på anden vis været presset fx pga svære sociale og økonomiske forhold.

Staten har et ansvar for at sikre, at lovgivningen beskytter alle børn. Staten har et ansvar for at sikre, at lovgivningen beskytter børn mod kommercielle surrogataftaler, der ikke overholder børns rettigheder. Staten har et ansvar for at beskytte børn mod menneskehandel og mod at blive et produkt af en uetisk og

Donorbørns Vilkår
Aarhus
Telefon 24453822
info@donorboernsvilkaar.dk

Donorbørns Vilkår – ALLE BØRN HAR RET TIL IDENTITET

profitorienteret industri. Staten har et ansvar for at sikre barnets ret til identitet og til at komme til verden via etisk forsvarlige forhold.

Derfor anbefaler Donorbørns Vilkår, at der i lovforslaget stilles yderligere krav til, hvordan surrogataftalen skal udformes samt kontrol heraf. Yderligere krav til surrogataftalens indhold bør være krav til surrogatmoderens autonomi og sikkerhed, herunder hendes sociale, økonomiske og sundhedsmæssige situation.

Donorbørns Vilkår står til rådighed ved ønske om uddybelse af ovenstående.

Med venlig hilsen

Bodil Skov, Forperson

Ditte Brix Andersson, Næstforperson

Til Social, Bolig og Ældreministeriet

København den 24-06-2015

Vedrørende: Høring over udkast til forslag til lov om ændring af børneloven, adoptionsloven, forældreansvarsloven og forskellige andre love (Familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, forenkling af familiedannelse ved voksenadoption m.v.)

Jordemoderforeningen takker for muligheden for at tilkendegive overordnede perspektiver i forbindelse med lovgivningen frembragt på baggrund af den politiske aftale mellem Regeringen, Socialistisk Folkeparti, Liberal Alliance, Danmarksdemokraterne, Det Konservative Folkeparti, Radikale Venstre og Alternativet vedrørende børns ret til deres forældre ved surrogataftaler.

Området er, som det også fremgår af aftalen, et komplekst område både etisk og juridisk. Det er derfor for Jordemoderforeningen vigtigt at have opmærksomhed på, om lovtæksten reelt sikrer de svageste parter i dette komplekse felt.

Det betyder, at vores opmærksomhed primært er på surrogatmoderen og barnet. At vi anser surrogatmoderen som en svag part, skyldes at det er hende –hvis krop der udsættes for en udfordrende fysiologisk proces, og for nogle en tillige psykisk belastning. Derudover er en sikring af surrogatmoderen er implicit en sikring af barnet, i det barnets livsforudsætninger sker i graviditeten.

Det er af afgørende betydning, at surrogatmoderen til enhver tid kan træde tilbage fra en surrogataftale, og dermed beholde barnet.

Lige som det er vigtigt, at barnet aldrig havner i en situation, hvor der ikke vil være forældre, (hvis surrogatmoderen fastholder aftalen, men de tiltænkte forældre ønsker at træde tilbage fra aftalen). Dette synes at være sikret i § 30 d.

Jordemoderforeningen er grundlæggende betrygget i, at dette vil være muligt, når der er tale om en dansk altruistisk aftale.

I forhold til udenlandske surrogataftale er Jordemoderforeningen knapt så betrygget. Vi anerkender fuldt ud, at børn, der er i Danmark, skal have de bedste og tryggeste vilkår, der kan gives, hvilket vil være en fuld anerkendelse af forældreskab til både medmor eller medfar.

Lovudkastet er blevet til på baggrund af et ønske om at tilgodese de børn, der kommer til Danmark som følge af en udenlandsk surrogataftale, men det er implicit også med til at bane vejen for en legalisering af kommercielt surrogataftaler som oftest fra lavindkomstlande. Vi ser, at der i materialet er anvendt et eksempel fra Californien, men mange aftaler er fra lavindkomstlande som Georgien, Ukraine eller Colombia. Dette er billigere at få en surrogataftale gennem disse lande, hvilket i sig selv kan være et incitament for at vælge disse lande frem for Californien, som er fremhævet i eksemplet. Uanset land vil der være parter, der tjener penge på disse arrangementer, hvilket ikke nødvendigvis vil være surrogatmoderen. Begrebet handel med børn er virkelig udfordret i denne sammenhæng.

Jordemoderforeningen ser, at der i lovteksten er tilstræbt en juridisk sikkerhed i form af den omtalte Notarerklæring. Med tanke på erfaringerne fra adoptionsområdet, hvilket det er vores opfattelse af, at Danmark har tilstræbt, at der skulle være ordnede forhold på, så frygter vi, at der er stor risiko for, at man fremover vil se tilsvarende sager blot på surrogaci-området. Vi er derfor på ingen måde betryggede i, at intentionerne i denne lovgivning reelt sikrer surrogatmoderen i forbindelse med udenlandske surrogataftaler. OG med dette udsættes også de potentielle børn for risici.

Det var ønskværdigt hvis Danmark – regeringen og aftale partierne - havde taget et globalt ansvar og bidraget til en international sikring af kvinder i lavindkomstlande og at børn reelt ikke bliver udsat for handel.

Derfor fastholder vi vores standpunkt som fremgik i 'Rapport fra ekspertgruppe om anerkendelse af forældreskab ved kommercielle surrogataftaler' fra september 2023:

Lis Munk, bestyrelsesmedlem i Kvinderådet og formand for Jordemoderforeningen, indstillet af Kvinderådet:

"Internationale kommercielle surrogataftaler risikerer at krænke grundlæggende rettigheder for børn og fødende. Derfor bør en regulering af området have til formål at beskytte rettigheder for de involverede parter, snarere end at lette adgangen til denne form for familiedannelse. Derfor anbefaler Kvinderådet model 3, der som den eneste model bestræber sig på at sikre, at grundlæggende rettigheder for børn og voksne overholdes. Kvinderådet anbefaler desuden, at handel med børn kriminaliseres i dansk lov, jf. børnekonventionens definition som enhver handling eller transaktion, hvormed et barn overdrages af en person eller persongruppe til en anden mod betaling eller andet vederlag."

Vi anerkender de store dilemmaer, der er knyttet til dette område og formoder, at lovgivningen kommet til at træde i kræft uanset vores synspunkt, og uanset, at lovgivningen risikerer at åbne døren for en yderst uønsket lempelse af surrogaciområdet generelt. Derfor vil vi tilføje et ønske om, at der med lovgivningen udarbejdes en vejledning, der kan understøtte de kvinder, der ønsker at tilbyde sig som surrogatmødre i Danmark på altruistisk baggrund, samt en vejledning til at understøtte de potentielle forældre, der ønsker at afsøge muligheden for at blive forældre via en surrogataftale både i Danmark og fra andre lande.

Sidstnævnte for at potentielle forældre får de bedste forudsætninger for at træffe et ansvarligt og lovligt valgt.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Lis Munk'.

Lis Munk
Forkvinde for Jordemoderforeningen

Til: Lars Thøgersen (lth@sm.dk)
Cc: Center for Jura og Internationale Opgaver (jurint@sm.dk)
Fra: Henrik Mathiasen (hm@home-start.dk)
Titel: høringssvar fa HOME-START Familiekontakt Danmark
Sendt: 21-08-2024 10:45

[EKSTERN E-MAIL] Denne e-mail er sendt fra en ekstern afsender.

Vær opmærksom på, at den kan indeholde links og vedhæftede dokumenter, som ikke er sikre, medmindre du stoler på afsenderen.

Social-, Bolig- og Ældreministeriet,
att. Lars Thøgersen

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af børneloven, adoptionsloven, forældreansvarsloven og forskellige andre love.

Tak for fremsendelse af høring over ovennævnte udkast, som vi i HOME-START Familiekontakt Danmark har læst med stor interesse.

Vi har med stor tilfredshed især noteret os følgende:

- Lovforslaget tager overordnet udgangspunkt i børns ret til deres forældre ved surrogataftaler, uanset om disse er altruistiske eller tilvejebragt ved at yde vederlag.
- At børn, der kommer til verden på grundlag af surrogataftaler, fra fødslen får ret til deres forældre i Danmark, uden at det kræver spædbarnsadoption.
- At de retlige forældre ved surrogataftaler sikres en selvstændig ret til barselsorlov.
- At der indføres medfaderskab som retligt forældrebegreb.
- At adgangen til voksenadoption skal udvides.
- At adoption fremover vil kunne gennemføres, selvom der er ydet vederlag, forudsat at adoption anses for bedst for barnet.
- At forslaget vil gøre handel med børn med henblik på opfostring strafbart.
- At familiedannelse ved stedbarnsadoption smidiggøres.
- At sammensætningen i Familieretshusets rådgivende udvalg ændres, således at medlemmerne udpeges som repræsentanter for en organisation. Vi anbefaler og forudsætter, at der her tales om såvel faglige- som frivillige organisationer.

HOME-START Familiekontakt Danmark tilbyder støtte, venskab og praktisk hjælp til småbørnsfamilier. Når småbørnsforældre er pressede med knaphed på overskud i hverdagslivet, kan det mindske deres og deres børns muligheder i livet og samfundet, og vi hilser derfor med tilfredshed alle initiativer, der kan skabe trygge vilkår for børn og forældre i alle familier. HOME-START favner bredt og forstår, at alle uanset baggrund har ret til hjælp og støtte.

Med venlig hilsen

Henrik Mathiasen
Seniormedhjælper

HOME-START Familiekontakt Danmark

- omsorg uden krav
Landssekretariatet
Wichmandsgade 11, 1.sal
5000 Odense C

T: +45 22929255

M: hm@home-start.dk

W: home-start.dk

HOME-START Familiekontakt er en del af Home-Start Worldwide

HOME-START Familiekontakt passer godt på dine oplysninger. Læs vores privatlivspolitik på www.home-start.dk

Følg med ved at følge os på

HOME-START Familiekontakt er en del af Home-Start Worldwide

HOME-START Familiekontakt passer godt på dine oplysninger. Læs vores privatlivspolitik på www.home-start.dk

Følg med ved at følge os på [Facebook](#) og [LinkedIn](#)

2024

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af børneloven, adoptionsloven, forældreansvarsloven og forskellige andre love (Familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, forenkling af familiedannelse ved voksenadoption m.v.)

Til Social-, Bolig, og Ældreministeriet

København, den 22. august 2024

Vedr.: Høring over udkast til forslag til lov om ændring af børneloven, adoptionsloven, forældreansvarsloven og forskellige andre love (Familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, forenkling af familiedannelse ved voksenadoption m.v.)

Foreningen Far præciserer at det er en menneskeret for børn at kende og blive passet af sine forældre. Det handler om barnets biologiske forældre, som udgangspunkt, selvom alle børn har ret til kærlighed, omsorg og tryghed samt en god opvækst. Det er derfor positivt at andre gode forældre kan træde til og lovgivningen må sikre det kan ske, da det kan være bedst for barnet.

Hvis vi i Danmark anerkender enlige forældre og medforældre skal det ske for begge køn. Lovgivningen kan og skal på simpel vis sikre, at alle er lige for loven og har samme rettigheder i alle familieformer. Det er et politisk og ministerielt ansvar.

Foreningen Far hilser derudover lovændringer for medfædre velkommen. Samtidig med at det understreges at barnet altid har en menneskeret til at kende og blive passet af sine forældre, hvorfor anonym donation og surrogat moderskab ikke bør tillades.

Det er grundlæggende barnets ret, behov og liv, der vægter tungest, selvom der skal være respekt om hele familien og hele familiens rettigheder skal vurderes individuelt og konkret. Kærligheden, forældreskabet og ønsket om at få et barn er bestemt til stede hos enlige og medforældre af begge køn. De kan både være bedre og værre forældre for barnet med hensyn til kærlighed, omsorg og tryghed.

Det skal naturligvis respekteres og anerkendes at der er biologiske forskelle dvs. at kvinden føder, bærer og ammer barnet – samt at manden leverer sæd og derfor også har følelser involveret i forhold til barnet. Det er kun her der kan ske en differentiering.

Simplificering og omskrivning

Det er ved gennemlæsning af lovforslaget tydeligt at børneloven m.v. har været knopskudt, vel siden starten af 1900-tallet og er blevet for kompleks og uoverskuelig for almindelige borgerne. Der bør ske en ministeriel omskrivning og simplificering af lovgivningen, så almindelige mennesker, herunder for så vidt børn, har mulighed for at læse og forstå børneloven. Det er ikke tilfældet i dag, ikke engang for fagpersoner og er kritisabelt.

Børneloven, forældreansvarsloven m.v. bør på simpel vis tage udgangspunkt i at børn har en biologisk far og mor samt at andre forældre af begge køn kan være tilfældet ligeværdigt, hvis det er bedst for barnet. Kun herved respekteres barnet og hele familiens rettigheder og gældende konventioner overholdes.

Familiedannelsen

Med markant flere udenlandske surrogataftaler (100) end altruistiske surrogataftaler (5) er der grundlag for en ændring af lovgivningen som gjort, så det sikres at mænd kan benytte en surrogatmor i Danmark under hjemlige, trygge og gode forhold.

Foreningen Far er enig i, at surrogatmoren bevarer retten til at træffe beslutninger om egen krop, herunder om graviditeten skal afbrydes, selvom det kan overvejes hvornår der bør ske fortrydelse og ikke. Derudover skal de juridiske forældre om det er 2, 3 eller 4 have mulighed for forældreorlov, hvis man tillader enlige forældre og medforældre i Danmark.

Familieretshuset rådgivende udvalg

Foreningen Far har i sin tid anbefalet et rådgivende udvalg i Socialministeriet samt at repræsentationen sker af organisationer for at sikre sagligheden, kontaktflader og kontinuiteten, dermed bedre viden om mønstre og større erfarings- og informeringsgrundlag til befolkningen.

Vi hilser således forslaget velkommen i forhold til organisatorisk repræsentation, men anbefaler at det rådgivende udvalg flyttes til Socialministeriet, fordi lovgivning og ledelseskulturen i hele det familieretslige system er en væsentlig problemstilling som skal håndteres og ikke er blevet det.

Foreningen Far er kommet med konstante advarsler og gentagne anbefalinger i forhold til forkerte standard procedure, afgørelser og manglende afgørelsesstatistik, dokumentationskrav som på ingen måde er overholdt, lange sagsbehandlingstider som Familieretshuset selv er årsag til og markant forskelsbehandling af samværsforældre / fædre. Virkeligheden er på intet tidspunkt erkendt i Familieretshuset og det bør føre til ledelsesmæssige og alvorlige konsekvenser. Der er grundlag for en kommission.

Foreningen Far kan fortsat ikke udtrykke nok, hvor alvorlig situationen er og at der er tale om et regulært svigt af børn og borgere, som er blevet alvorligt skadet siden starten 1. april 2019. Forholdet bør straks bringes i orden og det er muligt.

Børnebortførelser

Foreningen Far hilser det velkommen at der på børnebortførelsesområdet sker lovfæstelse af, at den danske centralmyndighed, også behandler sager om tilbagegives af børn, der er bortført til lande, som Danmark ikke har et konventionssamarbejde med.

Desuden er det positivt at der indføres mulighed for under familierettens behandling af en tilbagegivelsessag at der kan indgives anmodning om samvær direkte til familieretten.

Det er vigtigt at sikre at der med retslig behandling af forældremyndighed og barnets bopæl i Danmark eller udlandet sikres mulighed for kontaktbevarende og/eller midlertidigt samvær under sagsbehandlingen. Det er i mange lande ikke muligt at anmode om kontaktbevarende og/eller midlertidigt samvær selvom en sag om forældremyndighed og barnets bopæl skal behandles ved landsretten, højesteret eller menneskerettighedsdomstolen og der herved er tale om urimelig tid for barn og borgeren, hvilket er et brud for menneskeretten. Forælder og barn mister ellers kontakt med store menneskelige og samfundsmæssige konsekvenser. Skaden er i dette tilfælde sket.

Derudover må det at skjule og fjerne børn i Danmark uden saglig grund fra anden forælder, som er et langt større, mere udbredt og almindeligt problem for børn og specielt fædre, ligeledes lovbestemmes som børnebortførelse. Dette for at sikre forebyggelse og besparelser i det familieretslige system, som misbruges i betydelig grad pga. forskelsbehandling og manglende retssikkerhed.

Gebyrer

Foreningen Far hilser enhver forenkling af gebyrer velkommen, men det må i børnesager sikres at gebyrer er lave eller ikke tilfældet samt at de fordeles ligeværdigt mellem forældrene eller den "tabene" part skal betale gebyret for at forebygge chikane og sikre retssikkerheden.

Foreningen Far anbefaler derudover at barnet altid har begge forældres efternavn evt. som mellemnavn som udgangspunkt ved lov for at sikre færre sager samt forebygge chikane og forældrefremmedgørelse, hvis det er begge forældres ønske at barnet bærer deres navn og der ikke er domstolsafgørelse om at andet er bedst for barnet på saglig vis.

Foreningen Far må endnu engang som det vigtigste påpege at begge forældre i børnesager skal have fri proces, hvis en af børnenes forældre modtager dette. Børnesager må ikke behandles med en forælder der får betalt advokat, mens den anden forælder, som ofte er fædrene sidder med flere hundrede tusinde i omkostninger. Det skaber i sig selv et misbrug af systemet med lang sagsbehandlingstid og flere sager, hvor børn i midten og sagerne ikke behandles ordentligt og korrekt.

Foreningen far står til rådighed for positivt samarbejde med erfaringer, viden og mønstre.

Med venlig hilsen

Jesper Lohse, Landsformand
Foreningen Far til Støtte for Børn og Forældre
E-mail: formand@foreningenfar.dk

Social-, Bolig- og Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

WILDERS PLADS 8K
1403 KØBENHAVN K
TELEFON 3269 8888
DIREKTE 9132 5685
PEHJ@HUMANRIGHTS.DK
MENNESKERET.DK

Sendt til lth@sm.dk med kopi til jurint@sm.dk

DOK. NR. 24/01531-2

20. AUGUST 2024

HØRINGSSVAR OVER UDKAST TIL LOVFORSLAG OM FAMILIEDANNELSE VED SURROGATAFTALER, FORBUD MOD HANDEL MED BØRN, MEDFAR SOM RETLIG FORÆLDER, VOKSENADOPTION MV.

Social-, Bolig- og Ældreministeriet har ved e-mail af 27. juni 2024 anmodet om Institut for Menneskerettigheders eventuelle bemærkninger til udkast til lovforslag om ændring af børneloven, adoptionsloven, forældreansvarsloven og forskellige andre love (Familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, forenkling af familiedannelse ved voksenadoption mv.).

Instituttet anser det for positivt, at lovforslaget sætter fokus på retsstillingen for børn født i surrogatforhold og på forbuddet mod handel med børn. Den nuværende lovgivning medfører en uklar og uhensigtsmæssig retstilstand, som stiller de berørte børn og familier i en vanskelig situation. Det rammer blandt andet LGBT+ familier, som stifter familie via surrogataftaler. Det er derfor vigtigt at få afklaret retstilstanden for disse børn og deres familier.

Det er imidlertid instituttets vurdering, at lovforslagets regulering af udenlandske kommercielle surrogataftaler vil være utilstrækkelig i forhold til at forebygge handel med børn og udnyttelse af kvinder, og at dets forbud mod handel med børn yder en for snæver beskyttelse i forhold til FN's Børnekonvention. Dette uddybes i det følgende.

REGULERING AF SURROGATAFTALER BØR FOREBYGGE HANDEL MED BØRN OG UDNYTTELSE AF KVINDER

Brugen af kommercielle surrogataftaler indebærer en risiko for handel med børn, som Danmark har forpligtet sig til at bekæmpe i medfør af FN's Børnekonventions artikel 35. Reguleringen af sådanne aftaler skal således forebygge handel med børn og bør desuden forebygge udnyttelse af sårbare kvinder og sikre respekt for de berørte personers menneskerettigheder. Samtidig skal reguleringen sikre, at børn, der

kommer til Danmark på grundlag af en surrogataftale, har mulighed for at få anerkendt deres forældreskab.¹

Ministeriet foreslår i lovforslaget at indføre mulighed for at anerkende forældreskab på grundlag af udenlandske kommercielle surrogataftaler. De eneste krav for at anerkende forældreskabet vil være, at der foreligger 1) dokumentation for en genetisk relation mellem barnet og mindst én tiltænkt forælder, 2) en notarerklæring eller lignende fra barnets fødeland om, at surrogatmoderen efter fødslen bekræfter, at hun ønsker at overdrage forældreskabet, 3) en surrogataftale indgået inden graviditetens etablering og 4) en fødselsattest eller lignende for barnet (lovforslagets § 1, nr. 10 (børnelovens §§ 30 h og 30 i)).

Instituttet anerkender, at surrogataftaler bør reguleres for at sikre barnets bedste og forebygge handel med børn og udnyttelse af sårbare kvinder.² Danmark er desuden forpligtet til at anerkende barnets relation til de tiltænkte forældre under visse betingelser. Dette er fastslået i Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols retspraksis.³

Det er imidlertid instituttets vurdering, at lovforslagets regulering af udenlandske kommercielle surrogataftaler vil være utilstrækkelig i forhold til at forebygge handel med børn og udnyttelse af kvinder. Hensynet til barnets bedste i relation til kommercielle surrogataftaler indebærer ikke alene, at barnet skal have ret til at få anerkendt sin relation til sine tiltænkte forældre, men også at barnet skal beskyttes imod at blive genstand for handel og andre menneskeretskrænkelser.

Familiedannelse via kommercielle surrogataftaler rummer således en række risici for både barnet, surrogatmoderen og de tiltænkte forældre, som lovforslaget stort set ikke forholder sig til.⁴

---

¹ Rapport fra ekspertgruppe om anerkendelse af forældreskab ved kommercielle surrogataftaler, september 2023, side 60-66, https://www.sm.dk/Media/638295140254347580/Rapport_ekspertgruppe_kommercielle_surrogataftaler_tilgængeliggjort.pdf.

² Rapport fra FN's specialrapportør om salg og seksuel udnyttelse af børn, 15. juli 2019, afsnit 91, <https://undocs.org/en/A/74/162>.

³ Se blandt andet Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols dom af 6. december 2022 i K.K. m.fl. mod Danmark. Domstolens retspraksis er nærmere beskrevet i rapporten fra ekspertgruppe om anerkendelse af forældreskab ved kommercielle surrogataftaler, 2023, side 60-65.

⁴ Disse risici og misbrugspraksisser er beskrevet og dokumenteret i rapport fra FN's specialrapportør om salg og seksuel udnyttelse af børn, 15. januar 2018, afsnit 29-33, <https://undocs.org/en/A/HRC/37/60>.

Set fra barnets perspektiv kan et utal af scenarier opstå: For eksempel kan de tiltænkte forældre vælge at træde tilbage fra aftalen eller blive forhindrede i at modtage barnet, hvorefter barnet kan blive efterladt forældreløst, hvis surrogatmoderen ikke kan eller vil tage sig af det. Barnet risikerer også at blive efterladt, hvis det fødes med et handicap, eller hvis der opstår alvorlige komplikationer i forbindelse med fødslen. Brugen af mellemmandsvirksomheder øger risikoen for, at børn vil blive gjort til genstand for handel og solgt for profit.

Desuden risikerer surrogatmoderen at blive udnyttet på forskellig vis. Hun kan for eksempel blive snydt til at afgive barnet, gjort til genstand for menneskehandel for at omgå nationale forbud mod surrogatforhold og blive snydt for kompensation, herunder dækning for komplikationer i forbindelse med graviditeten eller fødslen. Hun er heller ikke sikret imod, at de tiltænkte forældre trækker sig fra surrogataftalen og efterlader hende med barnet.

Endelig befinder de tiltænkte forældre sig i en udsat position. De risikerer at blive nægtet at få barnet med sig eller ikke at blive anerkendt som dets forældre, at blive vidne til og skulle håndtere ovennævnte misbrugsscenarier eller at blive snydt på forskellig vis.

Derfor peger flere internationale menneskeretsbaserede anbefalinger på, at kommercielle surrogataftaler bør reguleres med stor omhu og behørigt hensyn til at beskytte alle involverede parter, især barnet.⁵ Dette skal både sikre barnets ret til at få anerkendt sit forældreskab og forebygge handel med børn og udnyttelse af kvinder.

Lovforslaget rummer imidlertid kun en yderst begrænset beskyttelse mod disse praksisser i form af de formelle krav om indgåelse af en surrogataftale, udfærdigelse af notarerklæring efter fødslen og krav om en genetisk forbindelse. Disse krav er efter instituttets vurdering utilstrækkelige til at forhindre ovennævnte praksisser. Danske myndigheder vil for eksempel ikke kunne kontrollere, om surrogatmoderen har underskrevet notaterklæringen under tvang.

Instituttet finder det problematisk, at muligheden for at indgå kommercielle surrogataftaler i udlandet indføres "uanset de etiske og juridiske problemstillinger", der knytter sig til disse aftaler (de almindelige bemærkninger afsnit 2.1.3.2). Instituttet noterer sig, at der ikke vil blive indført adgang til at indgå kommercielle surrogataftaler i Danmark henset til "de komplekse etiske problemstillinger i relation til

---

⁵ Rapport fra ekspertgruppe om anerkendelse af forældreskab ved kommercielle surrogataftaler, september 2023, side 70-93.

risikoen for, at børn bliver gjort til genstand for handel, og risikoen for udnyttelse af sårbare kvinder” (afsnit 2.1.3.1).

Sammenfattende anerkender instituttet, at det er afgørende at have fokus på retsstillingen for børn i Danmark, der er kommet til verden på grundlag af en surrogataftale, og deres tiltænkte forældre.

Det bør dog ikke ske på bekostning af barnets og surrogatmoderens rettigheder eller Danmarks internationale forpligtelse til at forebygge handel med børn. I sin nuværende form er lovforslaget således efter instituttets opfattelse utilstrækkeligt i forhold til at forebygge handel med børn og udnyttelse af kvinder.

Ministeriets lovforslag bygger på model nr. 2, Børnelovsmodellen, fra ekspertgruppen om anerkendelse af forældreskab ved kommercielle surrogataftaler. Instituttet deltog også i ekspertgruppen og anbefalede model nr. 3, Godkendelsesmodellen, sammen med Kvinderådet, Børnerådet og Børns Vilkår. Godkendelsesmodellen indebærer, at der opstilles objektive krav til surrogatforholdet, som danske myndigheder skal godkende. Denne model er efter instituttets vurdering bedst egnet til at forebygge menneskehandel og udnyttelse af kvinder i videst muligt omfang.

Instituttet bemærker desuden, at der pågår et internationalt arbejde med at etablere internationale juridiske instrumenter om forældreskab i overensstemmelse med menneskerettighederne. Arbejdet foregår blandt andet i regi af Haagerkonferencen for International Privatret.⁶

Instituttet anbefaler derfor:

- At ministeriet ændrer lovforslagets bestemmelser om anerkendelse af kommercielle surrogataftaler, så det sikrer en stærk og effektiv beskyttelse mod handel med børn og udnyttelse af sårbare kvinder samt sikrer og betrykker barnets ret til forældreskab og identitet.
- At Danmark bidrager til det igangværende internationale arbejde med at etablere internationale juridiske instrumenter om forældreskab i overensstemmelse med menneskerettighederne.

FORBUDET MOD HANDEL MED BØRN ER FOR SNÆVERT

Instituttet finder det positivt, at ministeriet foreslår et selvstændigt forbud mod handel med børn med henblik på opfostring (udkastet til

---

⁶ Processen og de foreløbige rapporter er beskrevet i rapporten fra ekspertgruppen om anerkendelse af forældreskab ved kommercielle surrogataftaler, september 2023, side 70-78.

lovforslagets § 1, nr. 10 (børnelovens § 30 k)), som vil supplere det gældende forbud mod menneskehandel i straffelovens § 262 a.

Instituttet vurderer imidlertid, at det forbud mod handel med børn, ministeriet foreslår, vil være mere snævert end det forbud mod handel med børn, som er formuleret i FN's Børnekonventions artikel 35.

Ministeriets forslag vil således ikke forbyde handel med børn, hvis køberen er genetisk forælder til barnet, eller hvis der er indgået en aftale inden etableringen af graviditeten, hvorved en kvinde (en surrogatmor) mod betaling føder et barn med henblik på, at et par sammen skal være forældre til barnet i stedet for surrogatmoderen (de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 10 (til § 30 k)).

Det er et grundlæggende menneskeretligt princip, at børn ikke er en handelsvare og ikke må gøres til genstand for handel.

FN's Børnekonventions artikel 35 bestemmer, at deltagerstaterne skal træffe alle passende nationale, bilaterale og multilaterale forholdsregler med henblik på at forebygge bortførelse, salg eller handel med børn til noget formål og i nogen form.

Børnekonventionen definerer handel med børn som enhver handling eller transaktion, hvormed et barn overdrages af en person eller persongruppe til en anden mod betaling eller andet vederlag. Det fremgår af artikel 2, litra a, i den valgfri tillægsprotokol af 25. maj 2000 til Børnekonventionen vedrørende handel med børn, børneprostitution og børnepornografi, som Danmark har tiltrådt, og som har samme gyldighed som konventionen.

Der er en voksende anerkendelse af, at kommercielle surrogataftaler kan være forenelige med forbuddet mod handel med børn, men det er fortsat omtvistet under hvilke betingelser.⁷

Det er dog hævet over enhver tvivl, at det ikke alene er afgørende, om den ene eller begge de tiltænkte forældre er genetisk relateret til barnet, eller om der er indgået en surrogataftale inden graviditeten. Selv i de situationer, hvor der foreligger en genetisk relation og/eller en surrogataftale indgået inden graviditeten, er der risiko for, at barnet bliver gjort til genstand for handel.

---

⁷ Rapport fra FN's specialrapportør om salg og seksuel udnyttelse af børn, 15. juli 2019, afsnit 73-79, <https://undocs.org/en/A/74/162>.

Instituttet er uenig i ministeriets opfattelse af, at Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols dom af 6. december 2022 i K.K. m.fl. mod Danmark skulle indebære, at “der ved kommercielle surrogataftaler, hvor den ene i part i det tiltænkte forældrepar er genetisk forælder til barnet, ikke er tale om handel med børn i relation til artikel 35 i børnekonventionen” (de almindelige bemærkninger afsnit 2.3.2.2).

Menneskerettighedsdomstolen tog alene stilling til, om de negative konsekvenser, der i den konkrete sag udsprang af den manglende retlige anerkendelse af forældreskabet mellem to børn født i et surrogatforhold og den tiltænkte mor, udgjorde en krænkelse af børnenes ret til privatliv og identitet (dommens præmis 72). Flertallet af dommerne forholdt sig slet ikke til forbuddet mod handel med børn, hvilket også var et forhold, som blev problematiseret udtrykkeligt af mindretallet (præmis 89-92).

Lovforslagets model for et forbud mod handel med børn er derfor for snævert, idet det ikke vil omfatte alle de situationer, hvor børn vil kunne gøres til genstand for handel. Der er således behov for en grundigere vurdering af, hvad forbuddet mod handel med børn indebærer, og hvornår kommercielle surrogataftaler er forenelige med forbuddet. Denne vurdering kan tage udgangspunkt i de overvejelser, der allerede foreligger.⁸

Instituttet anbefaler derfor:

- At ministeriet foretager en grundigere vurdering af, hvornår surrogataftaler er forenelige med forbuddet mod handel med børn, og sikrer sig, at forbuddet mod handel med børn i børneloven bliver udformet i overensstemmelse med FN's Børnekonvention.

Der henvises til ministeriets sagsnummer 2023-539.

Med venlig hilsen

Pernille Boye Koch

FG. NATIONAL CHEF

---

⁸ Såsom rapporten fra FN's specialrapportør om salg og seksuel udnyttelse af børn, 15. juli 2019, afsnit 73-79, og de såkaldte Verona-principper fra 2021, som er beskrevet i rapporten fra ekspertgruppen om anerkendelse af forældreskab ved kommercielle surrogataftaler, september 2023, side 86-92.

Social-, Bolig- og Ældreministeriet

Lars Thøgersen

Lovforslaget om Familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, forenkling af familiedannelse ved voksenadoption m.v.

Denne henvendelse indeholder bemærkninger til lovforslaget udsendt til høring den 27. juni 2024 angående familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, forenkling af familiedannelse ved voksenadoption m.v. fra Social-, Bolig- og Ældreministeriet.

Lovforslaget er udsendt til 144 høringsparter. Vi, som forskningsgruppe med hovedfokus at forske i surrogati i Danmark, tillader os at indgive bemærkninger til lovforslaget, selvom vores sundhedsvidenskabelige fakultet ikke er blevet orienteret om høringen direkte.

Vi anser lovforslaget som et godt udgangspunkt og en klar forbedring af forældrenes, surrogatens og barnets retsstilling. I vores forskningsprojekt har det manglende juridiske forældreskab af den intenderede mor/medfar været hovedudfordringen og bekymringen for parret. Denne ændring af lovforslaget vil kunne sikre deres retsstilling og give ro til familieetablering fra starten af barnets liv.

Vi kommenterer primært på lovgivningen omhandlende indenlandsk surrogati, som vi anser for værende mangelfuld. Endvidere er der få bemærkninger om surrogati i udlandet.

Som lovforslaget er nu, bibeholdes forbuddet mod sundhedsfaglig assistance ved etablering af graviditeten (§13).

"Med aftalen ændres ikke på muligheden for at indgå altruistiske surrogataftaler i Danmark, dvs. aftaler hvor der ikke sker betaling til surrogatmoren. Sådanne aftaler kan indgås uden sundhedsvæsenets mellemkomst."

Forslaget går imod Det Ethiske Råds anbefaling, hvor 15 ud af 16 rådsmedlemmer anbefaler, at sundhedsfaglige personer skal kunne assistere til befrugtningen med følgende hovedargumenter: befrugtningen foregår i professionelle rammer, uvildig rådgivning af alle parter med sikring af informeret samtykke og mulighed for at opdage underliggende konflikter og manglende forventningsafstemning og mindre etisk problematisk end valg af udenlandsk kommercielt surrogati.

Lovforslaget indebærer, at traditionel altruistisk surrogati fortsat er den eneste mulighed i Danmark, hvor surrogaten vil være genetisk ophav til barnet, og kun den intenderede far vil kunne være genetisk knyttet til barnet. For mange heteroseksuelle par,

Institut for Klinisk Medicin

Malene Tanderup Sørensen
ph.d. studerende, MD

Dato: 20. august 2024

Direkte tlf.: +45 60137330

E-mail: mts@clin.au.dk

Side 1/5

vil det ikke opfylde deres søgen mod et fuldt genetisk barn, som er en af hovedårsagerne til at søge surrogati. For homoseksuelle mandlige par kan traditionel surrogati være en mulighed, da disse par da ikke også skal finde en ægdonor. Dog er det i de lande, som tillader surrogati som en del af fertilitetsbehandling, kun omkring 5%, som vælger den traditionelle løsning, da en del af kvinderne, der skal bære barnet ikke ønsker at være genetisk knyttet til barnet, og i andre situationer at de intenderede forældre er bekymrede for at surrogaten knytter sig for meget til barnet, hvis hun er genetisk knyttet hertil. Det amerikanske fertilitetsselskab og det internationale forbund for gynækologi og obstetrik anbefaler begge, at hvis surrogati udføres, da skal surrogaten ikke være genetisk knyttet til barnet, for at minimere risikoen for tilknytning. Dog er denne anbefaling ej underbygget af tung evidens, da forskningen er sparsom omkring betydningen af traditionel i forhold til gestationel surrogati. Det vigtigste for et ukompliceret forløb er, udover en lovmæssig klar ramme, grundig screening og rådgivning af alle parter før, under og efter graviditeten.

At sundhedspersonale ej må medvirke har en række konsekvenser:

1. De, der ønsker at benytte æg fra den intenderede mor, skal fortsat enten bruge en udenlandsk fertilitetsklinik til opsætning af et befrugtet æg fra de intenderede forældre i en dansk surrogat eller benytte sig af udenlandsk surrogati.
2. Det samme gælder for surrogaten som ikke ønsker at bære et barn, hun er genetisk knyttet til. I dette tilfælde skal hun til udlandet for at bruge ægdonor eller opgive at være surrogat.
3. Ved at parrene enten tager deres danske surrogat til udlandet eller bruger udenlandsk surrogati, øges den medicinske risiko ved surrogati, da de lande, der tillader fertilitetsbehandling ved surrogati, oftest har en høj rate af tvillinge- og trillingegraviditeter (20-50 %), på grund af transferering af mere end et befrugtet æg. Dette øger massivt risikoen for graviditets- og fødselsrelaterede sygdomme for surrogaten, og endvidere er børnene i langt større risiko for for tidlig fødsel, lav fødselsvægt, handicaps og i værste fald dødsfald. Til sammenligning lå flerfoldsraten i de danske offentlige og private fertilitetsklinikker i 2022 på 2,0 %.
4. Risikoen for overstimulering af den intenderede mor eller ægdonor, når der skal udhentes æg ved fertilitetsbehandling, er også langt højere i mange udenlandske klinikker.
5. Fysisk og psykologisk screening af surrogaten og de intenderede forældre er fortsat ikke mulig. Der er ingen sundhedsfaglige, der kan vejlede surrogaten i, hvorvidt det for hende vil være risikabelt at bære en graviditet eller gennemgå endnu en fødsel. Særligt den mangelfulde psykologiske screening er iøjefaldende, da surrogaten risikerer ikke at have set sine egne begrænsninger i at bære en graviditet for andre. Den altruistiske motivation i at ville hjælpe et nært familiemedlem kan overskygge surrogatens egen risiko for psykologiske eller

fysiske lidelser. De intenderede forældre skal også screenes, så indikationen for at bruge surrogati er korrekt, at de er forældreregnede, og forberedte på at blive forældre gennem denne alternative metode, hvor deres dyrebareste er lagt i hænderne på en anden kvinde.

6. I England, Canada, Australien, USA og Holland er screening og vejledning af surrogaten og de intenderede forældre essentiel for et succesfuldt forløb. Endvidere ydes psykologisk støtte under graviditeten og efter fødslen for at øge sandsynligheden for et godt og ukompliceret forløb.

Det er gunstigt, at den altruistiske surrogataftale kan godkendes og registreres i Familieretshuset, inden graviditeten etableres. Men kravene til surrogaten og forløbet i Kap 5, §30 har vi bemærkninger til:

Kap 5 b, §30b, 1) Surrogaten skal være fyldt 25 år, bosat i Danmark og have født mindst et barn.

Vi har svært ved at vurdere, hvad den nedre aldersgrænse på 25 år er baseret på. At personen skal være myndig er rimeligt, men dette sikres allerede ved 18 år. Ift. kvindens medicinske risici ved at gennemgå en graviditet og fødsel ville en øvre aldersgrænse være at anbefale, fx en øvre grænse på 45 år. At kvinden skal have født, er vigtigt, da man da kan kende hendes estimerede risici ved endnu en graviditet, og hun har en vished om, hvad en graviditet og fødsel indebærer. Men i kommentarerne på side 112 i "Udkast til lovforslag om familiedannelse" står der: "*Betingelsen om, at surrogatmoren skal have født et barn, vil være opfyldt, selvom hun ikke har barnet boende, herunder hvis barnet er adopteret, anbragt uden for hjemmet eller dødt*". Hvis kvinden, der ønsker at være surrogat, har mistet et barn, ville hun i andre lande **ikke** være kandidat til at være surrogat. Ej heller hvis hun har et barn anbragt uden for hjemmet, da hun vil være sårbar overfor at skulle give endnu et barn væk, og at årsagen til, at man har fået anbragt et barn, kunne tyde på, at man ikke var egnet til at skulle tage vare på endnu en graviditet. Det øger også risikoen for konflikter ved overdragelse af barnet til de intenderede forældre. Et krav skulle i stedet være: at have gennemgået en ukompliceret graviditet og fødsel og fortsat have et levende, velskabt barn hos sig i sin familie.

Kap 5 b, §30b, 2) Surrogatmoren hverken har modtaget eller vil modtage vederlag, herunder erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, som led i aftalen. Der er en formodning for, at surrogatmoren har modtaget eller vil modtage vederlag i strid med 1. pkt., hvis der ikke er en nær relation mellem surrogatmoren og de tiltænkte forældre eller den tiltænkte eneforælder.

Fra de engelske og hollandske erfaringer er det omtrent halvdelen, der har en nær relation til deres surrogat inden graviditeten, hvorimod de øvrige finder hinanden via non-profit organisationer og etablerer et solidt forhold i løbet af graviditeten. I begge lande er det kun tilladt at dække udgifter, som det også ses er hensigten i det danske forslag i kommentarerne s. 114. Om surrogaten har været kendt på forhånd eller ej, har ikke givet statistisk forskel i relationen mellem barn, intenderede forældre og surroga-

ten. Ej heller i konfliktniveau eller økonomisk udveksling. I formuleringen af lovforslaget er der en stærk mistænkeliggørelse af kvinder, der ønsker at hjælpe andre par med at få et barn.

Kap 5 b, §30b, 4) De tiltænkte forældre eller den tiltænkte eneforælder erklærer, at der vil være en genetisk forbindelse mellem barnet og mindst en tiltænkt forælder.

Det ultimative krav om genetisk tilknytning mellem barn og en af de intenderede forældre for at mindske risikoen for menneskehandel kan overvejes. Man bør dog åbne for tilladelse til surrogati i det tilfælde, at ingen af de intenderede forældre har anvendelige gameter.

Kap 5 b, §30j) forbud mod formidling af surrogataftaler

Det fortsatte forbud mod formidling af surrogataftaler kan blive en mulig begrænsende faktor for, at de danske barnløse og potentielle surrogater, der ikke er nær relation til de intenderede forældre, vil have svært ved finde hinanden. Dermed vil indlands surrogati med al sandsynlighed fortsat være en meget lille andel af den totale surrogati anvendelse.

Den organisation, som formidler kontakten, behøver ikke være som nogle af de udenlandske kommercielt drevne bureauer, men kan være inspireret af den engelske non-profit organisation, der hjælper med screening og rådgivning. En sådan organisation kan endvidere matche den potentielle surrogat og de intenderede forældre, og således om muligt reducere risikoen for skæve forventningsafstemninger eller uoverensstemmelser omkring væsentlige parametre som abort eller fødsel.

I "Aftale mellem regeringen og Socialistisk Folkeparti, Liberal Alliance, Danmarksdemokraterne, Det Konservative Folkeparti, Radikale Venstre og Alternativet om børns ret til deres forældre ved surrogataftaler" skrives der: "*vi kan hverken fremme eller forhindre brugen af surrogataftaler i andre lande*".

Som lovforslaget er nu, vil antallet, der tager til udlandet, formentlig forblive det samme eller stige, mens det fortsat vil være et fåtal af par, der vil benytte en dansk surrogat, da der ikke er nogen form for professionel hjælp og vejledning at finde, og parrene ikke kan opnå, at begge intenderede forældre er genetisk knyttet til barnet.

Som man fra ministeriets side også formulerer det, er det ikke muligt at påvirke, hvordan surrogati foregår i andre lande, da DK ikke har jurisdiktion der. Derimod er der fortsat mulighed for at påvirke, hvad de intenderede forældre vælger, førend de træffer et valg om, hvordan de vil have et barn.

I Holland er lovgivningen på surrogatiområdet under behandling. Her er bl.a. et af lovforslagene, at der indføres rådgivning, inden en graviditet etableres, ligegyldigt om det er med henblik på at benytte en udenlandsk klinik, national klinik eller hjemmeinseminering. Ved rådgivningen vil fokus være på de etiske aspekter af surrogati, mulige konsekvenser ved at vælge bestemte løsninger, at informere om den hollandske lovgivning henunder kravet om brug af non-anonym donation. Rådgivningen vil ikke være obligatorisk, men hvis den følges, gøres processen med overdragelse af det juridiske forældreskab væsentlige lettere. Her vil man, som i det danske forslag, opnå juridisk forældreskab både som genetisk og ikke-genetisk knyttet forældre straks efter barnets fødsel. Hvis rådgivningen ikke følges, skal man igennem den nuværende proces med stedbarnsadoption. Et lignende forslag er også nyligt indført i Irland.

Udover de konkrete bemærkninger til lovforslaget vil vi appellere til, at man grundigt overvejer, om der kan ske ændring af forbuddet mod, at sundhedspersonale medvirker ved surrogati. Dette ville være med til at sikre grundig screening af surrogaten og de intenderede forældre, et velfunderet informeret samtykke, en sikker fertilitetsbehandling og svangreomsorg, psykologisk bistand undervejs i forløbet og at barnet senere lettere vil kunne opretholde kontakt til en dansk surrogat, hvis dette ønskes af alle parter.

Vi håber, at vores bemærkninger vil blive taget i betragtning ved den videre behandling af lovforslaget. Det er vores overbevisning, at en ophævelse af forbuddet mod sundhedsfaglig assistance ved surrogati vil bidrage til en mere sikker og etisk forsvarlig proces for alle involverede parter. Vi står i øvrigt til rådighed for yderligere dialog og samarbejde til sikring af en lovgivning som bedst muligt afspejler både de medicinske og etiske hensyn, som er nødvendige til beskyttelse af både surrogaten, de intenderede forældre og barnet.

På vegne af forskningsgruppen

Venlig hilsen

Malene Tanderup Sørensen
Ph.d.-studerende, MD
Skive fertilitetsklinik, Institut for Klinisk Medicin, Aarhus Universitet

Prof. Peter Humaidan
DMSci, PhD, MD
Skive fertilitetsklinik, Institut for Klinisk Medicin, Aarhus Universitet

Prof. Charlotte Kroløkke
PhD, Cand.negot.
Institut for Kultur og Sprog, Syddansk Universitet

Prof. MSO Lone Schmidt
DMSci, PhD, MD
Institut for Folkesundhedsvidenskab, Københavns Universitet

Obstetrisk overlæge Birgitte Bruun Nielsen
PhD, MD
Esbjerg sygehus og Rigshospitalet

Danes Worldwide

Social-, Bolig- og Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Att.: Lars Thøgersen

København, den 19. august 2024

Svar til Social-, Bolig- og Ældreministeriet vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af børneloven, adoptionsloven, forældreansvarsloven og forskellige andre love (Familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, forenkling af familiedannelse ved voksenadoption m.v.), jf. sagsnr. 2023-539.

Danes Worldwide takker for muligheden for at kunne afgive høringssvar vedr. ovenstående udkast til forslag om lovændringer. Vi giver gerne høringssvar på fremtidige høringer på dette område, da det er af stor betydning for vores medlemmer.

Ad. Forældreskab ved udenlandske surrogataftaler

Indledningsvist vil Danes Worldwide gerne udtrykke enighed med aftalepartierne om det fremsatte lovforslag. Vi ser positivt på ønsket om at fjerne det retlige tomrum og sikre stabilitet for børn født ved surrogataftaler både i Danmark og i udlandet.

Det fremsatte lovforslag om forældreskab ved udenlandske surrogataftaler, er dog ikke kun noget som berører danske familier bosiddende i Danmark, men også danske statsborgere bosat i udlandet. Derfor ønsker vi, at det fremsatte lovforslag om forældreskab ved udenlandske surrogataftaler også tager hensyn til de 250.000 danskere, som bor udenfor Danmarks grænser.

Bestemmelserne i Kapitel 5c er udformet med det udgangspunkt, at familien bor i Danmark og, at de bringer barnet med til Danmark efter dets fødsel i udlandet. Det bør imidlertid også være muligt for danske statsborgere at etablere et retligt forældreskab til deres børn i Danmark, som er kommet til

Danes Worldwide

verden gennem en udenlandsk surrogataftale, selvom forældrene ikke har fast bopæl i Danmark, eller har planer om at bringe barnet med til Danmark umiddelbart efter dets fødsel.

Ansøgningen om at etablere et retligt forældreskab ved udenlandske surrogataftaler skal derfor også kunne indgives til Familieretshuset, selvom familien har fast bopæl i udlandet. En sådan afgørelse kan nemlig være afgørende for barnets tilknytning til sin danske familie, sit danske statsborgerskab og muligheden for senere at etablere sig i Danmark.

Eksempel: Et par bestående af en spansk mand og en dansk kvinde, som bor i Spanien, kan på grund af sygdom ikke opnå graviditet naturligt. Derfor vælger parret at benytte den spanske mands sæd til at befrugte den danske kvindes æg, som derefter bliver indsat i en surrogatmor i Canada.

Når barnet bliver født, vil det biologisk set være barn af den spanske mand og den danske kvinde. Men for at etablere det retlige forældreskab i Spanien, skal forældrene gennemføre en adoption i Spanien. I henhold til den nuværende danske retsstilling og omtalte lovforslag, står det ikke klart, om forældrene kan søge retligt forældreskab i Danmark ved udenlandske surrogataftaler, på samme vilkår som familier bosiddende i Danmark vil kunne. I dette tilfælde bør familien ikke stilles ringere, end en familie bosiddende i Danmark, blot fordi de har fast bopæl i Spanien.

Ad. Konsekvenserne for det danske statsborgerskab

I Danmark anvender vi princippet om jus sanguinis som grundlag for erhvervelse af dansk statsborgerskab. Det vil sige, at børn født af danske forældre (eller en dansk forælder) som udgangspunkt får dansk statsborgerskab ved fødsel, uanset hvor de er født.

Vi mener ydermere, at lovforslaget skal tage hensyn til det danske statsborgerskab for børn som er kommet til verden gennem surrogataftaler.

Eksempelvis: Et par bestående af en dansk mand og en svensk kvinde, som bor i Sverige, får deres første barn gennem en naturlig graviditet. Nogle år senere får de endnu et barn via en surrogatmor i Ukraine, hvor den svenske mors æg befrugtes med sæd fra en donor. Parret har nu to børn, som biologisk er beslægtede med hinanden. Den danske far bliver retligt anerkendt som far til surrogatbarnet i Sverige. Men i henhold til den nuværende lovgivning og det foreslåede lovforslag er der en forskel på børnene i forhold til deres danske statsborgerskab. Det første barn får automatisk dansk statsborgerskab ved fødslen, fordi Danmark anerkender den danske far og den svenske mor som de retlige forældre.

Danes Worldwide

Surrogatbarnet får derimod ikke automatisk dansk statsborgerskab ved fødslen. Hvis surrogatbarnet skal have dansk statsborgerskab, på lige fod med sin søskende, skal Danmark først tage stilling til, om de vil anerkende det retlige forældreskab. Herefter skal de relevante danske myndigheder vurdere, om barnet i givet fald også kan få dansk statsborgerskab.

Der er tale om én familie, hvor begge børn har de samme forældre, og er biologisk søskende. Den eneste forskel er, at det naturligt fødte barn stilles bedre i forhold til sine forældre og sit danske ophav og danske statsborgerskab. Surrogatbarnet derimod stilles ringere i forhold til sin søskende, retten til sine forældre og vice versa, samt muligheden for at opnå dansk statsborgerskab på samme vilkår som sin søskende. Alt dette blot fordi familien bor i Sverige.

Danes Worldwide mener, at det fremsatte lovforslag skal genovervejes til at inkludere konsekvenserne, det kan have i forhold til de globale danskere bosiddende i udlandet. Hvis et surrogatbarn fødes, mens den danske familie har boet eller været udstationeret i udlandet, bør familien behandles på lige vilkår som familier bosiddende i Danmark. Retstillingen bør være den samme, og familien bør behandles som en samlet enhed, hvor alle har de samme rettigheder. Derfor bør denne problematik imødekommes i lovforslaget, så danske familier bosiddende i udlandet, også er beskyttet og tilgodeset i den danske lovgivning.

Med venlig hilsen

Michael Bach Petersen

Generalsekretær i Danes Worldwide

Til
Social-, Bolig- og Ældreministeriet

lth@sm.dk og jurint@sm.dk

Aktivitetsnr.: 24-0209.2
NK
Direkte tlf.nr.: 3347 0616
19. august 2024

Vedr.: Høring over udkast til forslag til lov om ændring af børneloven, adoptionsloven, forældreansvarsloven, barselsloven mv.

Forhandlingsfællesskabet har ved mail af 27. juni modtaget høring over forslag til ændring af bl.a. børneloven og barselsloven (familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder mv.) med frist for eventuelle bemærkninger den 22. august 2024.

Forhandlingsfællesskabet repræsenterer ansatte i kommuner og regioner og forhandler de generelle løn- og ansættelsesvilkår, herunder vilkårene under barsel. Forhandlingsfællesskabets høringssvar omfatter derfor kun de dele af ændringsforslagene, som har betydning for ansatte forældre.

Forhandlingsfællesskabet finder det særdeles positivt, at det retlige tomrum, som forældre til børn, der fødes med grundlag i surrogataftaler, nu udfyldes, og at forældreskabet fremover anerkendes retligt med virkning fra fødslen, herunder at en medfar i den forbindelse også anerkendes, som en retlig forælder med ret til bl.a. fravær og barselsdagpenge.

Forhandlingsfællesskabet skal samtidig kvittere for, at lovgiver benytter lejligheden til samtidig at fjerne en række begrænsninger i de nuværende barselsregler, som Forhandlingsfællesskabet er enig i er unødvendige og uhensigtsmæssige. Vi ser således med tilfredshed på, at adoptanter fremover får større frihed til at placere deres orlov i de første 10 uger, og at fædreorloven fremover vil kunne forlænges ved barnets hospitalsindlæggelse.

Forhandlingsfællesskabet anerkender, at surrogataftaler rummer komplekse etiske og juridiske problemstillinger. Forhandlingsfællesskabet konstaterer i den forbindelse, at forslaget er på 209 sider, hvilket i sig selv gør det komplekst at gennemskue rækkevidden og forstå den fulde betydning. Hertil kommer at forslagene berører eksisterende regler, som i forvejen opleves som omfattende og komplekse, som fx barselsloven. Forhandlingsfællesskabet skal på den baggrund opfordre til, at lovgiver fremover i højere grad fokuserer på at nedbringe kompleksiteten – det værre sig formidlingsmæssigt som indholdsmæssigt.

Forhandlingsfællesskabet skal i øvrigt henvise til eventuelle høringssvar fra Fagbevægelsens Hovedorganisation og Akademikerne samt til eventuelle høringssvar fra Forhandlingsfællesskabets medlemsorganisationer.

Med venlig hilsen

Helle Basse

Nanna Kolze

Odense, 16. august 2024

Høringssvar fra Dansk Selskab for Gynækologi og Obstetrik (DSOG) på høring af lovforslaget angående familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, forenkling af familiedannelse ved voksenadoption m.v. fra Social-, Bolig- og Ældreministeriet.

DSOG takker for muligheden for at kommentere på ovenstående.

Lovforslaget er udsendt til 144 høringsparter. Vi i Dansk Selskab for Obstetrik og Gynækologi (DSOG) tillader os at indgive bemærkninger til lovforslaget, selvom vores lægefaglige forening ikke er blevet orienteret om høringen direkte.

Vi anser lovforslaget som et godt udgangspunkt og en klar forbedring af forældrenes, surrogatens og barnets retsstilling. At de intenderede forældre fra fødslen bliver de juridiske forældre, vil i en dansk kontekst sikre mod de usikkerheder om forældrenes bestemmelse over det nyfødte barn, der ellers ville kunne opstå ved akutte situationer med barnet efter fødslen. At bibeholde surrogatens fulde selvbestemmelse over graviditeten og eventuelle afbrydelse af denne anses også for vigtigt.

Vi kommenterer ikke på forholdene omhandlende udenlandsk surrogati, men retter i stedet vores bemærkninger mod lovgivningen omhandlende indenlandsk surrogati, som vi anser for værende mangelfuld. Som lovforslaget er nu, bibeholdes forbuddet mod sundhedsfaglig assistance ved etablering af graviditeten (§13). Forslaget går imod Det Ethiske Råd, hvor 14 ud af 15 rådsmedlemmer anbefaler, at sundhedsfaglige skal kunne assistere til befrugtningen. Lovforslaget indebærer, at traditionel altruistisk surrogati fortsat er den eneste mulighed i Danmark, hvor surrogaten vil være genetisk ophav til barnet, og kun den intenderede far vil kunne være genetisk knyttet til barnet.

Dette har en række konsekvenser:

1. De, der ønsker at benytte æggene fra den intenderede mor, skal fortsat enten bruge en udenlandsk fertilitetsklinik til opsætning af et befrugtet æg fra de intenderede forældre i en dansk surrogat eller benytte sig af udenlandsk surrogati.
2. Hvis surrogaten ikke ønsker at bære et barn, hun er genetisk knyttet til, skal hun til udlandet for at bruge ægdonor eller opgive at være surrogat.

3. Ved at parrene enten tager deres danske surrogat til udlandet eller bruger udenlandsk surrogati, øges den medicinske risiko ved surrogati, da de lande, der tillader fertilitetsbehandling ved surrogati, oftest har en høj rate af tvillinge- og trillingegraviditeter (20-50 %), da de sætter mere end et befrugtet æg op. Dette øger massivt risikoen for graviditets- og fødselsrelaterede sygdomme for surrogaten, og endvidere er børnene i langt større risiko for for tidlig fødsel, lav fødselsvægt, handicaps og i værste fald dødsfald. Til sammenligning lå flerfoldsraten i de danske offentlige og private fertilitetsklinikker i 2022 på 2,0 %.
4. Risikoen for overstimulering af den intenderede mor eller ægdonor, når der skal udhentes æg ved fertilitetsbehandling, er også langt højere i mange udenlandske klinikker.
5. Fysisk og psykologisk screening af surrogaten og de intenderede forældre er fortsat ikke mulig. Der er ingen sundhedsfaglige, der kan vejlede surrogaten i, hvorvidt det for hende vil være risikabelt at bære en graviditet eller gennemgå endnu en fødsel. Særligt den mangelfulde psykologiske screening er iøjefaldende, da surrogaten risikerer ikke at have set sine egne begrænsninger i at bære en graviditet for andre. Den altruistiske motivation i at ville hjælpe et nært familiemedlem kan overskygge surrogatens egen risiko for psykologiske eller fysiske lidelser. De intenderede forældre skal også screenes, så indikationen for at bruge surrogati er korrekt, at de er forældreregnede, og forberedte på at blive forældre gennem denne alternative metode, hvor deres dyrebareste er lagt i hænderne på en anden kvinde.
6. I England, Canada, Australien, USA og Holland er screening og vejledning af surrogaten og de intenderede forældre essentiel for et succesfuldt forløb. Endvidere psykologisk støtte undervejs i graviditeten og efter fødslen for at øge sandsynligheden for et godt og ukompliceret forløb.

Det er gunstigt, at den altruistiske surrogataftale kan godkendes og registreres i Familieretshuset, inden graviditeten etableres. Men kravene til surrogaten og forløbet i Kap 5, §30 har vi bemærkninger til:

Kap 5 b, §30b, 1) Surrogaten skal være fyldt 25 år, bosat i Danmark og have født mindst et barn.

Det er vanskeligt at vurdere rationalet for den nedre aldersgrænse på 25, men grænsen synes rimelig. Ift. kvindens medicinske risici ved at gennemgå en graviditet og fødsel ville en øvre aldersgrænse være at anbefale, fx en øvre grænse på 45 år. At hun skal have født, er vigtigt, da man da kan kende hendes estimerede risici ved endnu en graviditet, og hun har en vished om, hvad en graviditet og fødsel indebærer. Men i kommentarerne på side 112 i ”Udkast til lovforslag om familiedannelse” står der: ”Betingelsen om, at surrogatmoren skal have født et barn, vil være opfyldt, selvom hun ikke har barnet boende, herunder hvis barnet er adopteret, anbragt uden for hjemmet eller dødt.” Hvis kvinden, der ønsker at være surrogat, har mistet et barn, ville hun i andre lande ikke være kandidat til at være surrogat. Ej heller hvis hun har et barn anbragt uden for hjemmet, da hun vil være sårbar overfor at skulle give endnu et barn væk, og at årsagen til, at man har fået anbragt et barn, kunne tyde på, at man ikke var egnet til at skulle tage vare på endnu en graviditet. Det øger også risikoen for konflikter ved overdragelse af barnet til de intenderede forældre. Et krav skulle i stedet være at have gennemgået en ukompliceret graviditet og fødsel og fortsat have et levende velskabt barn hos sig i sin familie.

Kap 5 b, §30b, 4) De tiltænkte forældre eller den tiltænkte eneforælder erklærer, at der vil være en genetisk forbindelse mellem barnet og mindst en tiltænkt forælder.

Det ultimative krav om genetisk tilknytning mellem barn og en af de intenderede forældre for at mindske risikoen for menneskehandel kan overvejes at komme med den undtagelse, at hvis ingen af de intenderede forældre har anvendelige gameter, da kan de alligevel på individuel basis godkendes til surrogati.

Kap 5 b, §30b, 2) Surrogatmoren hverken har modtaget eller vil modtage vederlag, herunder erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, som led i aftalen. Der er en formodning for, at surrogatmoren har modtaget eller vil modtage vederlag i strid med 1. pkt., hvis der ikke er en nær relation mellem surrogatmoren og de tiltænkte forældre eller den tiltænkte eneforælder.

Fra de engelske og hollandske erfaringer er det omtrent halvdelen, der har en nær relation til deres surrogat inden graviditeten, og den øvrige del finder hinanden via non-profit organisationer og etablerer et solidt forhold i løbet af graviditeten. I begge lande er det kun tilladt at dække udgifter, som det også ses er hensigten i det danske forslag i kommentarerne s. 114. Om surrogaten har været kendt på forhånd eller ej, har ikke givet statistisk forskel i relationen mellem barn, intenderede forældre og surrogaten. Ej heller i konfliktniveau eller økonomisk udveksling. I formuleringen af lovforslaget er der en stærk mistænkeliggørelse af kvinder, der ønsker at hjælpe andre par med at få et barn.

Udover de konkrete bemærkninger til lovforslaget vil vi appellere til, at man grundigt overvejer, om der kan ske ændring af forbuddet mod, at sundhedspersonale medvirker ved surrogati. Dette ville være med til at sikre grundig screening af surrogaten og de intenderede forældre, et velfunderet informeret samtykke, en sikker fertilitetsbehandling og svangreomsorg, psykologisk bistand undervejs i forløbet og at barnet senere lettere vil kunne opretholde kontakt til en dansk surrogat, hvis dette ønskes af alle parter.

Som lovforslaget er nu, vil antallet, der tager til udlandet, formentlig forblive det samme eller stige, mens det fortsat vil være et fåtal af par, der vil benytte en dansk surrogat, da der ikke er nogen form for professionel hjælp og vejledning at finde, og de ikke kan opnå, at begge af de intenderede forældre er genetisk knyttet til barnet.

Vi håber, at vores bemærkninger vil blive taget i betragtning ved den videre behandling af lovforslaget. Det er vores overbevisning, at en ændring af forbuddet mod sundhedsfaglig assistance ved surrogati vil bidrage til en mere sikker og etisk forsvarlig proces for alle involverede parter. Vi står til rådighed for yderligere dialog og samarbejde for at sikre, at lovgivningen bedst muligt afspejler både de medicinske og etiske hensyn, der er nødvendige for at beskytte både surrogaten, de intenderede forældre og barnet.

Med venlig hilsen,

Dansk Selskab for Obstetrik og Gynækologi (DSOG)

Til Social,- Bolig- og Ældreministeriet

familieretshuset.dk

Skriv til os via borger.dk
Telefon: 72 56 70 00

Dato:
15-08-2024

Sagsnummer:
2024 - 58493

Høring over lovforslag om familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, voksenadoption m.v. (SM Id nr.: 881834)

Sagsbehandler:
Sandra Rieder Snitgaard

Familieretshuset har ikke nye bemærkninger til høring over lovforslag om familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, voksenadoption m.v.

Med venlig hilsen

Søren Aakjær Gam

Til: Lars Thøgersen (lth@sm.dk)
Cc: Center for Jura og Internationale Opgaver (jurint@sm.dk)
Fra: Dorte Fischer (dortefischer@fs10.dk)
Titel: Hørings svar
Sendt: 10-08-2024 17:56

[EKSTERN E-MAIL] Denne e-mail er sendt fra en ekstern afsender.

Vær opmærksom på, at den kan indeholde links og vedhæftede dokumenter, som ikke er sikre, medmindre du stoler på afsenderen.

Ang. Høring over udkast til forslag til lov om ændring af børneloven, adoptionsloven, forældreansvarsloven og forskellige andre love (Familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, forenkling af familiedannelse ved voksenadoption m.v.)

Vi er i fagligselskab for sundhedsplejersker meget glade for det nye udspil, det har vi savnet i mange år. Vi syntes det er godt og har ingen kommentar .

Med venlig hilsen
Dorte Fischer
Næstforperson i Faglig selskab for sundhedsplejersker
Tel: +4561463154

Til: Lars Thøgersen (lth@sm.dk)
Cc: Center for Jura og Internationale Opgaver (jurint@sm.dk)
Fra: 19kontor@rigsrevisionen.dk (19kontor@rigsrevisionen.dk)
Titel: Høringssvar vedr. lovforslag om familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, voksenadoption m.v.
E-mailtitel: Høringssvar vedr. lovforslag om familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, voksenadoption m.v. (SM Id nr.: 881834)
Sendt: 08-08-2024 07:40

[EKSTERN E-MAIL] Denne e-mail er sendt fra en ekstern afsender.

Vær opmærksom på, at den kan indeholde links og vedhæftede dokumenter, som ikke er sikre, medmindre du stoler på afsenderen.

Social-, Bolig- og Ældreministeriet har den 27. juni 2024 sendt lovforslag om familiedannelse ved surrogataftaler mv. i høring.

Ministeriernes forpligtelse til at høre Rigsrevisionen er fastlagt af rigsrevisorloven, §§ 7 og 10 (Lovbekendtgørelse nr. 101 af 19/01/2012) og angår revisions- og/eller regnskabsforhold, der kan have betydning for Rigsrevisionens opgaver.

Vi har gennemgået lovforslaget og kan konstatere, at det ikke omhandler revisions- eller regnskabsforhold i staten eller andre offentlige virksomheder, der revideres af Rigsrevisionen.

Vi har derfor ikke behandlet henvendelsen yderligere.

Med venlig hilsen

Mette E. Matthiasen
Specialkonsulent

Landgreven 4
DK-1301 København K

Tlf. +45 33 92 84 00
Dir.+45 33 92 85 73
mem@rigsrevisionen.dk

www.rigsrevisionen.dk

Læs om Rigsrevisionens behandling af personoplysninger [her](#)

Fra: Lars Thøgersen <lth@sm.dk>

Sendt: 27. juni 2024 11:47

Emne: Høring over lovforslag om familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, voksenadoption m.v. (SM Id nr.: 881834)

Høringspartene

Hermed fremsendes høring over udkast til forslag til lov om ændring af børneloven, adoptionsloven, forældreansvarsloven og forskellige andre love (Familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, forenkling af familiedannelse ved voksenadoption m.v.).

Parallelttekster til lovudkastet vedlægges i et særskilt dokument.

Høringsfristen udløber den 22. august 2024.

Med venlig hilsen

Lars Thøgersen

Chefkonsulent / Legal adviser

Center for Jura og Internationale Opgaver / Center for Legal og International Affairs

Telefon: +45 41 85 12 03

Mail: lth@sim.dk

Social- Bolig- og Ældreministeriet

Ministry of Social Affairs, Housing and Senior Citizens

Holmens Kanal 22

1060 København K

Danmark/Denmark

Telefon: 72 28 24 00

www.sim.dk

[Sådan behandler vi personoplysninger](#)

Til: Lars Thøgersen (lth@sm.dk)
Fra: Mark Korshøj Jensen (MAKOJE@gladsaxe.dk)
Titel: VS: Høring over lovforslag om familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, voksenadoption m.v.
E-mailtitel: VS: Høring over lovforslag om familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, voksenadoption m.v. (SM Id nr.: 881834)
Sendt: 07-08-2024 10:32
Bilag: Aftale om børns ret til deres forældre ved surrogataftaler (1).pdf; Høringsbrev.pdf; Udkast til lovforslag om familiedannelse {Surrogataftaler, medfaderskab, voksenadoption m.v.}.pdf; Parallelttekster.pdf;

Kære Lars

Hermed høringssvar fra Borgerservice Danmark

Venlig hilsen

Mark Korshøj Jensen
Borgerservicechef

Formand Borgerservice Danmark

Borgerservice
Social- og Sundhedsforvaltningen
Rådhus Alle 7
2860 Søborg

gladsaxe.dk
Telefon: 39 57 57 17
Mobil: 30 12 81 63
Mail: makoje@gladsaxe.dk

- Overordnet er vi meget positive ift. en sikring af børnenes rettigheder.

- Fremgangsmåden for, hvordan man skal søge en surrogataftale er uklar. Vil det være en fordel for en familie at søge først, så det går hurtigere? Er der en særskilt blanket? Det kan tydeliggøres, hvad fremgangsmåden er, så der ikke er tvivl.

- Familieretshuset står for ansøgnings processen, men det er uklart i lovforslaget, hvordan man legaliserer dokumenterne når en surrogataftale er udfærdiget. F.eks. skal dokumentet påtegnes med en apostille eller legaliseres for de lande som ikke er med i apostilleaftalen? Dét fremgår ikke. Apostille/legalisering bruges i dag i forbindelse med andre hændelser i udlandet. F.eks. i forbindelse med vielser, skilsmisse, dødsfald.

Vejledning nr. 11344 af 30/12/2015

Vejledning om dokumentation for ægtheden af familieretlige dokumenter fra udlandet <https://www.retsinformation.dk/eli/retsinfo/2015/11344>

- Ud fra lovforslaget, vil det være Familieretshuset der står for surrogataftalerne og sikrer, at de fornødne dokumenter er korrekte, legaliserede etc. Kommunernes folkeregistre har også en rolle ifm. cpr-registrering, hvilket betyder at lovgivningen i cpr-loven vel også skal opdateres? Vigtigt at kommunerne har de samme retningslinjer og at der er en ensartethed ift. hvordan der skal registreres. Helheden mellem lovgivningerne skal hænge sammen, så der ingen tvivl må være.

----- Original besked -----

Emne: Høring over lovforslag om familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, voksenadoption m.v. (SM Id nr.: 881834)

Dato: 27-06-2024 11:47

Afsender: Lars Thøgersen <lth@sm.dk>

Modtager:

Høringspartene

Hermed fremsendes høring over udkast til forslag til lov om ændring af børneloven, adoptionsloven, forældreansvarsloven og forskellige andre love (Familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, forenkling af familiedannelse ved voksenadoption m.v.).

Parallelttekster til lovudkastet vedlægges i et særskilt dokument.

Høringsfristen udløber den 22. august 2024.

Med venlig hilsen

Lars Thøgersen
Chefkonsulent / Legal adviser
Center for Jura og Internationale Opgaver / Center for Legal og International Affairs
Telefon: +45 41 85 12 03
Mail: lth@sim.dk

Social- Bolig- og Ældreministeriet
Ministry of Social Affairs, Housing and Senior Citizens

Holmens Kanal 22

1060 København K

Danmark/Denmark
Telefon: 72 28 24 00
<http://www.sim.dk/> [1]

Sådan behandler vi personoplysninger [2]

Links:

-----
[1] <https://www.sim.dk/>

[2] <https://sim.dk/ministeriet/saadan-behandler-vi-personoplysninger/>

Beskyttelse af dine personlige oplysninger er vigtig for Gladsaxe Kommune. Her kan du se, hvordan vi behandler dine personoplysninger og læse mere om dine rettigheder<<https://gladsaxe.dk/personoplysninger/>>.

Beskyttelse af dine personlige oplysninger er vigtig for Gladsaxe Kommune. Her kan du se, hvordan vi behandler dine personoplysninger og læse mere om dine rettigheder<<https://gladsaxe.dk/personoplysninger/>>.

Til: Lars Thøgersen (lth@sm.dk)
Cc: Morten Nornild (mono@gl.stm.dk)
Fra: Rigsombudsmanden i Grønland (ro@gl.stm.dk)
Titel: <SMIME.SIGN>Sv: Høring over lovforslag om familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, voksenadoption m.v. (RIGS-GL Sagsnr.: 2017 - 374)
E-mailtitel: <SMIME.SIGN>Sv: Høring over lovforslag om familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, voksenadoption m.v. (SM Id nr.: 881834) (RIGS-GL Sagsnr.: 2017 - 374)
Sendt: 02-08-2024 15:32

Til Social-, Bolig- og Ældreministeriet

Kære Lars

Rigsombudsmanden i Grønland bekræfter hermed modtagelsen af høring over udkast til forslag til lov om ændring af børneloven, adoptionsloven, forældreansvarsloven og forskellige andre love i Danmark.

Rigsombuddet har ikke særskilte bemærkninger til det danske lovforslag, men vi følger lovforslaget tæt med henblik på en eventuel betydning fra Grønland.

Med venlig hilsen
Inussiarnersumik Inuulluarit

Caroline Nygaard Støve

Specialkonsulent

Rigsombudsmanden i Grønland

Postboks 1030
3900 Nuuk

Telefon: (+299) 32 10 01

Fax: (+299) 32 41 71

Officiel e-mail: ro@gl.stm.dk

Officiel hjemmeside: www.rigsombudsmanden.gl

Til:
Fra: Lars Thøgersen (lth@sm.dk)
Titel: Høring over lovforslag om familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, voksenadoption m.v. (SM Id nr.: 881834)
Sendt: 27-06-2024 11:47

Høringspartene

Hermed fremsendes høring over udkast til forslag til lov om ændring af børneloven, adoptionsloven, forældreansvarsloven og forskellige andre love (Familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, forenkling af familiedannelse ved voksenadoption m.v.).

Paralleltekster til lovudkastet vedlægges i et særskilt dokument.

Høringsfristen udløber den 22. august 2024.

Med venlig hilsen

Lars Thøgersen

Chefkonsulent / Legal adviser

Center for Jura og Internationale Opgaver / Center for Legal og International Affairs

Telefon: +45 41 85 12 03

Mail: lth@sim.dk

Social- Bolig- og Ældreministeriet

Ministry of Social Affairs, Housing and Senior Citizens

Holmens Kanal 22

1060 København K

Danmark/Denmark

Telefon: 72 28 24 00

www.sim.dk

Sådan behandler vi personoplysninger.

Til: Lars Thøgersen (lth@sm.dk)
Cc: Center for Jura og Internationale Opgaver (jurint@sm.dk)
Fra: Søren Carøe (Rflam.org) (sc@rflam.org)
Titel: SV: Høring over lovforslag om familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, voksenadoption m.v.
E-mailtitel: SV: Høring over lovforslag om familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, voksenadoption m.v. (SM Id nr.: 881834)
Sendt: 26-07-2024 11:52

[EKSTERN E-MAIL] Denne e-mail er sendt fra en ekstern afsender.

Vær opmærksom på, at den kan indeholde links og vedhæftede dokumenter, som ikke er sikre, medmindre du stoler på afsenderen.

Tak for invitationen til at afgive høringssvar om ovennævnte lovforslag.

Vi har følgende bemærkninger:

Det er umiddelbart godt, nødvendigt og rimeligt, at ingen børn (eller voksne) generelt stilles i et "retsligt tomrum", som det beskrives.

Det fremgår som et krav eller kriterie, at surrogatmor kan "træde tilbage fra aftalen", hvilket vi mener bør defineres tydeligere:

Hvornår, hvordan og med hvilke mulige implikationer kan eller skal det foregå?

Det gælder ligeledes i relation til indvirkninger på surrogatmorens fysiske og mentale helbred:

Drejer det sig om indre eller ydre forhold, der er årsagen, for eksempel sygdom, tab e.l.?

Surrogatmor må jo også formodes at befinde sig i en eksistentielt sårbar situation.

Venlig hilsen

Søren Carøe
Formand

Rådet for Psykisk Sårbare
på Arbejdsmarkedet

Vallerødvej 23
2960 Rungsted Kyst
tlf.: 2811 0020
mail: sc@rflam.org
web: www.rflam.org
Facebook: facebook.dk/rflam.org

VI HAR UNDERSKREVET
WWW.MANGFOLDIGHEDSCHARTER.DK

Fra: Lars Thøgersen <lth@sm.dk>

Sendt: 27. juni 2024 11:47

Emne: Høring over lovforslag om familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, voksenadoption m.v. (SM Id nr.: 881834)

Høringspartene

Hermed fremsendes høring over udkast til forslag til lov om ændring af børneloven, adoptionsloven, forældreansvarsloven og forskellige andre love (Familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, forenkling af familiedannelse ved voksenadoption m.v.).

Parallelttekster til lovudkastet vedlægges i et særskilt dokument.

Høringsfristen udløber den 22. august 2024.

Med venlig hilsen

Lars Thøgersen

Chefkonsulent / Legal adviser

Center for Jura og Internationale Opgaver / Center for Legal og International Affairs

Telefon: +45 41 85 12 03

Mail: lth@sim.dk

Social- Bolig- og Ældreministeriet
Ministry of Social Affairs, Housing and Senior Citizens

Holmens Kanal 22

1060 København K

Danmark/Denmark
Telefon: 72 28 24 00
www.sim.dk

[Sådan behandler vi personoplysninger](#)

Til: Lars Thøgersen (lth@sm.dk)
Fra: ATP - Anders Østergaard (ano@atp-anke.dk)
Titel: Sv: Høring over lovforslag om familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, voksenadoption m.v. (Id nr.: 10673)
E-mailtitel: Sv: Høring over lovforslag om familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, voksenadoption m.v. (SM Id nr.: 881834) (Id nr.: 10673)
Sendt: 13-07-2024 14:01

Ankenævnet for ATP m.m. har ingen bemærkninger til nedenstående høring over lovforslag om familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, voksenadoption m.v

Venlig hilsen

Anders Østergaard
Sekretær
Ankenævnet for ATP m.m.

Til:
Fra: Lars Thøgersen (lth@sm.dk)
Titel: Høring over lovforslag om familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, voksenadoption m.v. (SM Id nr.: 881834)
Sendt: 27-06-2024 11:47

Høringspartene

Hermed fremsendes høring over udkast til forslag til lov om ændring af børneloven, adoptionsloven, forældreansvarsloven og forskellige andre love (Familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, forenkling af familiedannelse ved voksenadoption m.v.).

Parallelttekster til lovudkastet vedlægges i et særskilt dokument.

Høringsfristen udløber den 22. august 2024.

Med venlig hilsen

Lars Thøgersen
Chefkonsulent / Legal adviser
Center for Jura og Internationale Opgaver / Center for Legal og International Affairs
Telefon: +45 41 85 12 03
Mail: lth@sim.dk

Social- Bolig- og Ældreministeriet
Ministry of Social Affairs, Housing and Senior Citizens

Holmens Kanal 22

1060 København K

Danmark/Denmark
Telefon: 72 28 24 00
www.sim.dk

Sådan behandler vi personoplysninger

Social-, Bolig- og Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Att: Lars Thøgersen, lth@sim.dk

Taastrup d. 28. juni 2024

Danmarks Provsteforening takker for lejligheden til at afgive høringssvar i forbindelse med lovforslag om familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, voksenadoption m.v. (SM Id nr.: 881834)

Bestyrelsen har behandlet henvendelsen og har ingen bemærkninger hertil.

p.b.v.

Søren Nolsøe
provst for Høje Taastrup Provsti og sekretær for Danmarks Provsteforening
sins@km.dk / 26 56 37 83

HØJE TAASTRUP PROVSTI
FOLKEKIRKEN

Til: Lars Thøgersen (lth@sm.dk)
Cc: Center for Jura og Internationale Opgaver (jurint@sm.dk), rasby@ikast-brande.dk (rasby@ikast-brande.dk)
Fra: bkf@bkchefer.dk (bkf@bkchefer.dk)
Titel: SV: Høring over lovforslag om familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, voksenadoption m.v.
E-mailtitel: SV: Høring over lovforslag om familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, voksenadoption m.v. (SM Id nr.: 881834)
Sendt: 28-06-2024 08:06

Kære Social-, Ældre- og Boligministerium
Børne- og Kulturchefforeningen takker for muligheden for at komme med høringssvar på dette forslag til lovændring.
Børne- og Kulturchefforeningen har ingen kommentarer til forslaget.

Vh Maria

Maria Kangas Christensen
Foreningssekretær | Chefkonsulent

Børne- og Kulturchefforeningen
41 75 06 60 | Bellisvej 2 | 8766 Nørre Snede | bkchefer.dk

Fra: Lars Thøgersen <lth@sm.dk>
Sendt: 27. juni 2024 11:47
Emne: Høring over lovforslag om familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, voksenadoption m.v. (SM Id nr.: 881834)

Høringspartene

Hermed fremsendes høring over udkast til forslag til lov om ændring af børneloven, adoptionsloven, forældreansvarsloven og forskellige andre love (Familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, forenkling af familiedannelse ved voksenadoption m.v.).

Parallelttekster til lovudkastet vedlægges i et særskilt dokument.

Høringsfristen udløber den 22. august 2024.

Med venlig hilsen

Lars Thøgersen
Chefkonsulent / Legal adviser
Center for Jura og Internationale Opgaver / Center for Legal and International Affairs
Telefon: +45 41 85 12 03
Mail: lth@sim.dk

Social- Bolig- og Ældreministeriet
Ministry of Social Affairs, Housing and Senior Citizens

Holmens Kanal 22

1060 København K

Danmark/Denmark
Telefon: 72 28 24 00
www.sim.dk

[Sådan behandler vi personoplysninger](#)

Til: Lars Thøgersen (lth@sm.dk)
Fra: info@cfu-net.dk (info@cfu-net.dk)
Titel: SV: Høring over lovforslag om familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, voksenadoption m.v.
E-mailtitel: SV: Høring over lovforslag om familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, voksenadoption m.v. (SM Id nr.: 881834)
Sendt: 27-06-2024 13:00

Kære Lars.

CFU har ikke bemærkninger til høringen.

Med venlig hilsen

Camilla Christensen

Fuldmægtig

CFU - Centralorganisationernes Fællesudvalg

Niels Hemmingsens Gade 10, 4.

1153 København K

22 76 09 16

Mail: cc@skaf-net.dk

Fra: Lars Thøgersen <lth@sm.dk>

Sendt: 27. juni 2024 11:47

Emne: Høring over lovforslag om familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, voksenadoption m.v. (SM Id nr.: 881834)

Høringspartene

Hermed fremsendes høring over udkast til forslag til lov om ændring af børneloven, adoptionsloven, forældreansvarsloven og forskellige andre love (Familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, forenkling af familiedannelse ved voksenadoption m.v.).

Parallelttekster til lovudkastet vedlægges i et særskilt dokument.

Høringsfristen udløber den 22. august 2024.

Med venlig hilsen

Lars Thøgersen

Chefkonsulent / Legal adviser

Center for Jura og Internationale Opgaver / Center for Legal og International Affairs

Telefon: +45 41 85 12 03

Mail: lth@sim.dk

Social- Bolig- og Ældreministeriet

Ministry of Social Affairs, Housing and Senior Citizens

Holmens Kanal 22

1060 København K

Danmark/Denmark

Telefon: 72 28 24 00
www.sim.dk

Sådan behandler vi personoplysninger

FORTROLIGHED: Denne e-mail og evt. vedhæftede filer kan indeholde fortrolige oplysninger. Er du ikke rette modtager, bedes du venligst omgående underrette os og derefter slette e-mailen og enhver vedhæftet fil uden at beholde en kopi og uden at videregive oplysninger om indholdet.

Vores persondatapolitik fremgår af vores hjemmesider:

<https://www.skaf-net.dk/persondatapolitik>

<https://www.lc.dk/persondatapolitik>

<https://www.co10.dk/persondatapolitik>

Østre Landsret Præsidenten

Social- og Boligministeriet

12. september 2024

Sendt til: lth@sm.dk og jurint@sm.dk

J.nr.: 24/18342-2

Sagsbehandler: Dorte Hansen

Social- og Boligministeriet har ved brev af 27. juni 2024 (sagsnr. 2023-539) anmodet om eventuelle bemærkninger til lovudkast om ændring af børneloven, adoptionsloven, forældreansvarsloven og forskellige andre love (Familedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, forenkling af familedannelse ved voksenadoption m.v.).

Lovudkastet udmønter den politiske aftale fra februar 2024 om børns ret til deres forældre ved surrogataftaler. Det er et udpræget retspolitisk spørgsmål, om – og i hvilket omfang – der bør være mulighed for at indgå sådanne aftaler. Landsretten skal derfor afholde sig fra at udtale sig herom.

Lovudkastet lægger imidlertid op til en række lovændringer, der lovteknisk vil føre til betydelig retsikkerhed og gøre regelanvendelsen vanskelig i praksis. Lovudkastet rejser således på flere punkter bl.a. spørgsmål om rækkevidden af de foreslåede bestemmelser. Flere af de foreslåede bestemmelser kan endvidere give anledning til uhensigtsmæssige/ikke-forudsete modsætningslutninger, ligesom en række afledte problemstillinger henstår uomtalt og uden løsning. Der henvises til vedlagte bilag for en nærmere omtale af en række lovtekniske og retsplejemæssige tvivlsspørgsmål.

Landsretten skal på denne baggrund opfordre Social- og Boligministeriet til forud for lovforslagets fremsættelse for Folketinget at inddrage domstolene og andre relevante regelanvendere i det videre lovtekniske arbejde, herunder også vedrørende andre dele af lovudkastet end de nævnte i bilaget.

Landsretten står naturligvis til rådighed for en uddybning af ovennævnte bemærkninger.

Med venlig hilsen

Carsten Kristian Volmer

Forslag til børnelovens § 30 a

Hvem er omfattet af begrebet "forældrepar" i lovbestemmelsen? Ifølge lovbemærkningerne stilles ikke krav om, at det tiltænkte forældrepar er gift, har indgået registreret partnerskab eller bor sammen. Ordlyden og lovbemærkningerne synes herved at åbne for, at de to personer kan være gift/samlevende med andre end hinanden; fx et søskendepar, fætter/kusine og mor/datter.

Ordlyd og lovbemærkninger synes også at åbne for, at den ene eller begge kan være under 18 år.

Skal det tiltænkte forældrepar være bosat i Danmark? Er det tilstrækkeligt, at én af dem bor her?

Kan forbuddet mod vederlag omgås? Fx ved at det tiltænkte forældrepar betaler et vederlag til surrogatmors andre børn? Eller ved at et familiemedlem til det tiltænkte forældrepar betaler vederlag? Eller ved en begunstiggelse af surrogatmoren/hendes andre børn i et (uigenkaldeligt) testamente?

Forslag til børnelovens § 30 d, nr. 3

Bestemmelsen synes at føre til, at et tiltænkt forældrepar (eller en af dem), der fortryder surrogataftalen før barnets fødsel, blot kan undlade at anmode om registrering/forlængelse af aftalen.

Forslag til børnelovens § 30 g

Med bestemmelsen får en forvaltningsmyndighed (Familiereetshuset) kompetence til at omstøde forældreskab med retsvirkninger tilbage i tid (ex tunc). Af retssikkerhedsmæssige grunde er en sådan kompetence – på de ganske få områder, hvor en sådan indgribende retsvirkning findes – hidtil blevet tillagt domstolene (fx omstødelse af ægteskab), hvor det afgøres i en partsproces ved domstolene, om omstødelse skal ske.

Som alternativ til en sådan omstødsregel bør det overvejes, om det vil være tilstrækkeligt med en bestemmelse, der giver adgang til at træffe afgørelse om ophævelse med fremadrettede retsvirkninger (ex nunc) inden for rammerne af de administrative og judicielle kompetenceregler, der er etableret ved lov om Familiereetshuset. Det kan også overvejes, om en genoptagelsesregel vil være tilstrækkelig.

Herudover bør der i loven tages stilling til en række spørgsmål, som ikke ses tilstrækkeligt afdækket, og som heller ikke alene kan anses for anliggender, der skal beskrives i bemærkningerne. Fx hvem kan i givet fald anmode om omstødelse (ophævelse)? Det tiltænkte forældrepar? En af dem? Surrogatmoren? Barnet? Den genetiske far? Surrogatmorens ægtefælle (som i tilfælde af omstødelse bliver far)? De respektive parter dødsboer? En potentiel arving i tilfælde af omstødelse? Alene Familiereetshuset?

Inden for hvilke frister kan/skal et spørgsmål/en anmodning om omstødelse (ophævelse) anlægges/frem sættes? Skal fristen kunne fraviges i særlige tilfælde? Hvem skal i givet fald træffe afgørelse herom?

Hvem er/kan være parter i en omstødsessag?

Hvad skal der ske, hvis barnet dør under behandlingen af en sag om omstødelse ex tunc? Eller hvis en af parterne dør? Fx en surrogatmor, der ikke har nået at genbekræfte surrogataftalen.

Forslag til børnelovens § 30 i, stk. 2

Med bestemmelsen bindes bevisvurderingen – også for domstolene – hvilket strider imod det almindelige princip om bevisbedømmelsens frihed, smh. retsplejelovens § 344, stk. 1. En fravigelse heraf forudsætter nøje overvejelser om behovet herfor, hvilket ikke ses afspejlet i lovudkastets bemærkninger.

En særregulering af begrebet "barnets bedste" kan i øvrigt rejse tvivl om, hvad der gælder i andre sammenhænge, hvor hensynet til barnets bedste skal inddrages. Øget retsikkerhed må påregnes at afføde et øget antal retstvister og dermed også en øget økonomisk belastning af parter og retsvæsen.

Forslag til børnelovens § 30 k

Der er med ordlyden af bestemmelsen – der foreslås strafbelagt – ikke taget højde for modsætningslutninger. Fx hindrer ordlyden ikke, at et barn (straffrit) overdrages med henblik på, at andre opfostrer barnet som deres eget, ligesom bestemmelsen efter sin ordlyd ikke er til hinder for, at der indgås en aftale forud for etablering af graviditeten.

Københavns Byret

Social-, Bolig- og Ældreministeriet

Præsidenten
Domhuset, Nytorv 25
1450 København K.
Tlf. 99 68 70 15
CVR 21 65 95 09
adm.kbh@domstol.dk
J.nr. 24/18729

Den 12. september 2024

Ved mail af 27. juni 2024 har Social-, Bolig- og Ældreministeriet anmodet om eventuelle bemærkninger over udkast til forslag til lov om ændring af børneloven, adoptionsloven, forældreansvarsloven og forskellige andre love (Familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forældre, forenkling af familiedannelse ved vokseadoption mv.).

Jeg skal i den anledning på byretspræsidenternes vegne bemærke, at byretterne er bekendt med høringssvaret af d.d. fra Østre Landsret, og at byretterne kan tilslutte sig det, landsretten har anført heri.

Dertil kommer, at det fremgår af den politiske aftale, som lovudkastet lægger op til at implementere, at der beregnes merudgifter for domstolene. Disse ses ikke indarbejdet i økonomiske bemærkninger til lovudkastet, og byretterne skal på den baggrund henstille til, at dette sker i den endelige udgave, og at domstolene tilføres merudgifterne hertil.

Der henvises til J.nr. 2023-539.

Med venlig hilsen

Nikolaj Aarø-Hansen

Vestre Landsret Præsidenten

Social-, Bolig- og Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

12. september 2024

Sendt pr. mail til lth@sm.dk og jurint@sm.dk

J.nr.: 24/18132-2

Sagsbehandler: Lars B Olesen

Social-, Bolig- og Ældreministeriet har ved brev af 27. juni 2024 (sagsnr. 2023-539) anmodet om eventuelle bemærkninger til høring over udkast til forslag til lov om ændring af børneloven, adoptionsloven, forældreansvarsloven og forskellige andre love (Familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forældre, forenkling af familiedannelse ved voksenadoption m.v.).

Vestre Landsret kan tilslutte sig høringssvaret fra Østre Landsret og ønsker i øvrigt ikke at udtale sig om udkastet.

Med venlig hilsen

Jens Røn